

Ioan

John

Întruparea Cuvântului

1¹La început era Cuvântul¹. Cuvântul era cu Dumnezeu și Cuvântul era Dumnezeu. ²Cuvântul era la început cu Dumnezeu. ³Toate lucrurile au fost făcute prin El și nimic n-a fost făcut fără El. ⁴În El era viața și viața era lumina oamenilor. ⁵Lumina luminează în întuneric, însă întunericul nu a biruit-o².

⁶Era un om trimis de Dumnezeu, pe nume Ioan*. ⁷El a venit ca martor, să mărturisească despre Lumină, pentru ca prin el toți oamenii să creadă. ⁸Nu era el însuși lumina, dar a venit să mărturisească despre Lumină, ⁹adevărata Lumină, cea care luminează fiecare om, venind în lume.

¹⁰Cuvântul era în lume, iar lumea a fost făcută prin El. Însă lumea nu L-a cunoscut. ¹¹A venit la ai Săi și ai Săi nu L-au primit. ¹²Dar tuturor celor ce L-au primit, care au crezut în Numele Său, le-a dat dreptul de a fi copii ai lui Dumnezeu, ¹³născuți nu pe cale naturală, nici prin hotărârea omului, nici din voia unui bărbat, ci din Dumnezeu.

¹⁴Cuvântul a devenit om și a trăit printre noi. Și noi I-am văzut slava, ca slavă a singurului Fiu al Tatălui, iar Cuvântul era plin de har și de adevăr. ¹⁵Ioan a mărturisit despre El: „Acesta este Cel despre care vorbeam când ziceam: «Cel ce vine după mine este mai mare decât mine, căci era înaintea mea.»“

¹⁶Cu toții am primit din plinătatea Lui de har și de adevăr. Am primit binecuvântare după binecuvântare. ¹⁷Căci Legea a fost dată prin Moise; harul și adevărul au venit

Christ Comes to the World

1¹Before the world began, the Word¹ was there. The Word was with God, and the Word was God. ²He was there with God in the beginning. ³Everything was made through him, and nothing was made without him. ⁴In him there was life, and that life was a light for the people of the world. ⁵The light² shines in the darkness,* and the darkness has not defeated³ it.

⁶There was a man named John,* who was sent by God. ⁷He came to tell people about the light. Through him all people could hear about the light and believe. ⁸John was not the light. But he came to tell people about the light. ⁹The true light was coming into the world. This is the true light that gives light to all people.

¹⁰The Word was already in the world. The world was made through him, but the world did not know him. ¹¹He came to the world that was his own. And his own people did not accept him. ¹²But some people did accept him. They believed in him, and he gave them the right to become children of God. ¹³They became God's children, but not in the way babies are usually born. It was not because of any human desire or plan. They were born from God himself.

¹⁴The Word became a man and lived among us. We saw his divine greatness*—the greatness that belongs to the only Son of the Father. The Word was full of grace* and truth. ¹⁵John told people about him. He said, “This is the one I was talking about when I said, ‘The one who is coming after me is greater than I am, because he was living before I was even born.’”

¹⁶Yes, the Word was full of grace and truth, and from him we all received one blessing after another.⁴ ¹⁷That is, the law was given to us through Moses,* but grace and truth came

¹1.1 *Cuvântul* în greacă: *Logos*, aici se referă la Cristos; felul în care vorbea Dumnezeu oamenilor despre El Însuși. ²1.5 *nu a biruit-o* o altă traducere posibilă: „nu a înțeles-o”.

¹1:1 *Word* The Greek word is “*logos*,” meaning any kind of communication. It could be translated “message.” Here, it means Christ—the way God told the world about himself. Also in verses 10, 14, 16. ²1:5 *light* Meaning Christ, the Word, who brought to the world understanding about God. Also in verse 7. ³1:5 *defeated* Or, “understood.” ⁴1:16 *one blessing after another* Literally, “grace in place of grace.”

prin Isus Cristos*. ¹⁸Nimeni nu L-a văzut vreodată pe Dumnezeu. Doar singurul Fiu, care este Dumnezeu și care stă lângă Tatăl, L-a făcut cunoscut.

Mărturia lui Ioan Botezătorul

(Mt. 3.1–12; Mc. 1.2–8; Lc. 3.15–17)

¹⁹Aceasta a fost mărturia lui Ioan. Când iudeii din Ierusalim au trimis preoții și leviții* să-l întrebe: „Cine ești?”,

²⁰el a vorbit deschis, fără să ocolească răspunsul. Și a mărturisit: „Eu nu sunt Cristosul.”*

²¹„Atunci cine ești? Ești Ilie*?”, l-au întrebat ei.

Și el le-a răspuns: „Nu sunt.”

„Ești profetul?”

„Nu”, a răspuns el.

²²Și ei i-au zis: „Spune-ne cine ești, ca să dăm un răspuns celor care ne-au trimis. Ce zici tu despre tine însuși?”

²³Ioan le-a răspuns cu cuvintele profetului* Isaia:

„Sunt glasul care strigă în pustie:
«Neteziți calea Domnului!»” *Isaia 40.3*

²⁴Acești oameni fuseseră trimiși de farisei*. ²⁵Ei l-au întrebat pe Ioan: „Dacă nu ești nici Cristosul, nici Ilie, nici profetul, atunci de ce botezi?”*

²⁶Ioan le-a răspuns: „Eu botez cu apă, dar printre voi este unul pe care voi nu-L cunoașteți. ²⁷El este Cel ce vine după mine, iar eu nu sunt vrednic să-I dezleg cureaua sandalei.”

²⁸Acestea s-au petrecut în Betania, dincolo de Iordan, unde boteza Ioan.

²⁹A doua zi, Ioan L-a văzut pe Isus venind spre el și a zis: „Iată Mielul lui Dumnezeu², care înlătură păcatul lumii! ³⁰Acesta este Cel despre care am zis: «După mine va veni un om care este mai mare decât mine, căci era înainte de mine». ³¹Eu

through Jesus Christ. ¹⁸No one has ever seen God. The only Son is the one who has shown us what God is like. He is himself God and is very close to the Father.¹

John Tells About the Christ

(Mt. 3:1–12; Mk. 1:1–8; Lk. 3:1–9, 15–17)

¹⁹The Jewish leaders in Jerusalem sent some priests and Levites* to John* to ask him, “Who are you?” He told them the truth. ²⁰Without any hesitation he said openly and plainly, “I am not the Christ.”*

²¹They asked him, “Then who are you? Are you Elijah*?”

He answered, “No, I am not Elijah.”

They asked, “Are you the Prophet?”

He answered, “No, I am not the Prophet.”

²²Then they said, “Who are you? Tell us about yourself. Give us an answer to tell the people who sent us. What do you say about yourself?”

²³John told them the words of the prophet* Isaiah:

“I am the voice of someone shouting
in the desert:
‘Make a straight road ready for the Lord.’”

Isaiah 40:3

²⁴These Jews were sent from the Pharisees.* ²⁵They said to John, “You say you are not the Christ. You say you are not Elijah or the Prophet. Then why do you baptize* people?”

²⁶John answered, “I baptize people with water. But there is someone here with you that you don’t know. ²⁷He is the one who is coming later. I am not good enough to be the slave who unties the strings on his sandals.”

²⁸These things all happened at Bethany on the other side of the Jordan River. This is where John was baptizing people.

Jesus, the Lamb of God

²⁹The next day John saw Jesus coming toward him and said, “Look, the Lamb* of God. He takes away the sins of the world! ³⁰This is the one I was talking about when I said, ‘There is a man coming after me who is greater than I am, because he was living even before I was born.’ ³¹I did not know who he was. But I came baptizing people with

¹1:21 *profetul* probabil era vorba despre Profetul pe care urma să-L trimită Dumnezeu, după cum îi spusese lui Moise; vezi Dt. 18:15–19. ²1:29 *Mielul lui Dumnezeu* nume pentru Isus. Înseamnă că Isus este asemenea mieilor care erau aduși ca jertfă înaintea lui Dumnezeu.

¹1:18 *The only Son ... Father* Or, more literally, “The only God, who is very close to the Father, has shown us what he is like.” Some other Greek copies say, “The only Son is very close to the Father and has shown us what he is like.” ²1:21 *Prophet* They probably meant the prophet that God told Moses he would send. See Deut. 18:15–19. Also in verse 24.

nu-L cunoșteam, dar am venit botezând cu apă, pentru ca El să fie cunoscut de Israel.“

³²Atunci Ioan a mărturisit: „Am văzut Duhul* coborând din cer ca un porumbel și rămânând peste El. ³³Eu nu-L cunoșteam, dar Cel ce m-a trimis să botez cu apă mi-a spus: «Acela peste care vei vedea Duhul coborându-Se și rămânând peste El este Cel ce botează cu Duhul Sfânt.» ³⁴Am văzut și am depus mărturie că acesta este Fiul lui Dumnezeu.“

Primii ucenici

³⁵În ziua următoare, Ioan stătea din nou acolo împreună cu doi dintre ucenicii săi. ³⁶Când L-a văzut pe Isus trecând pe acolo, a zis: „Iată Mielul lui Dumnezeu!“

³⁷Când l-au auzit cei doi ucenici spunând acest lucru, au venit după Isus. ³⁸Isus S-a întors și a văzut că-L urmau. „Ce vreți?“, i-a întrebat El.

Ei l-au zis: „*Rabbi*, unde locuiești?“ (În traducere, *Rabbi* înseamnă „Învățătorul“.)

³⁹„Veniți să vedeți!“, le-a spus Isus. Așa că s-au dus, au văzut unde locuia și au stat cu El în ziua aceea. Era pe la ora patru.

⁴⁰Andrei, fratele lui Simon Petru, era unul dintre cei doi care auziseră ce spusese Ioan și Îl urmaseră pe Isus. ⁴¹El s-a dus imediat și l-a găsit pe fratele său, Simon și i-a spus: „L-am găsit pe Mesia“ (care înseamnă: „Cristosul“*).

⁴²L-a dus pe Petru la Isus, care S-a uitat la el și a zis: „Tu ești Simon, fiul lui Iona. Te vei numi Chifa“ (care tradus înseamnă Petru¹).

⁴³A doua zi, Isus a hotărât să meargă în Galileea. L-a găsit pe Filip și i-a zis: „Urmează-Mă!“ ⁴⁴Filip era din Betsaida, cetatea lui Andrei și Petru. ⁴⁵Filip l-a găsit pe Natanael și i-a spus: „L-am găsit pe acela despre care a scris Moise în Lege și despre care au vorbit profeții*. Este Isus din Nazaret, fiul lui Iosif.“

⁴⁶„Poate ieși ceva bun din Nazaret?“, a zis Natanael.

Și Filip a zis: „Vino să vezi!“

water so that Israel* could know that Jesus is the Christ.*”

³²⁻³³Then John said, “I also did not know who the Christ was. But the one who sent me to baptize* with water told me, ‘You will see the Spirit* come down and rest on a man. He is the one who will baptize with the Holy Spirit.’ I have seen this happen. I saw the Spirit come down from heaven like a dove and rest on this man. ³⁴So this is what I tell people: ‘He is the Son of God.’”

The First Followers of Jesus

³⁵The next day John was there again and had two of his followers with him. ³⁶He saw Jesus walking by and said, “Look, the Lamb* of God!”

³⁷The two followers heard him say this, so they followed Jesus. ³⁸Jesus turned and saw the two men following him. He asked, “What do you want?”

They said, “*Rabbi*, where are you staying?” (“*Rabbi*” means “Teacher.”)

³⁹He answered, “Come with me and you will see.” So the two men went with him. They saw the place where he was staying, and they stayed there with him that day. It was about four o’clock.

⁴⁰These men followed Jesus after they had heard about him from John. One of them was Andrew, the brother of Simon Peter. ⁴¹The first thing Andrew did was to go and find his brother Simon. Andrew said to him, “We have found the Messiah.” (“Messiah” means “Christ.*”)

⁴²Then Andrew brought Simon to Jesus. Jesus looked at him and said, “You are Simon, the son of John. You will be called Cephas.” (“Cephas” means “Peter.”¹)

⁴³The next day Jesus decided to go to Galilee. He met Philip and said to him, “Follow me.” ⁴⁴Philip was from the town of Bethsaida, the same as Andrew and Peter. ⁴⁵Philip found Nathanael and told him, “We have found the man that Moses* wrote about in the law. The prophets* wrote about him too. He is Jesus, the son of Joseph. He is from Nazareth.”

⁴⁶But Nathanael said to Philip, “Nazareth! Can anything good come from Nazareth?”

Philip answered, “Come and see.”

¹ 1.42 *Petru* Petru în greacă și Chifa în aramaică înseamnă „piatră“.

¹ 1:42 *Peter* The Greek name “Peter,” like the Aramaic name “Cephas,” means “rock.”

⁴⁷Isus, văzându-l pe Natanael venind spre El, a zis despre acesta: „Iată-l pe israelitul adevărat în care nu este prefăcătorie.“

⁴⁸Natanael I-a spus: „De unde mă cunoști?“

Isus a răspuns: „Te-am văzut când erai sub smochin, înainte de a te chema Filip.“

⁴⁹Și Natanael a zis: „Învățătorule, Tu ești Fiul lui Dumnezeu, ești Împăratul lui Israel!“

⁵⁰Isus i-a zis: „Crezi pentru că ți-am spus că te-am văzut sub smochin? Vei vedea și lucruri mai mari decât acestea.“ ⁵¹Apoi i-a zis: „Vă spun adevărul: veți vedea cerul deschis și pe îngerii lui Dumnezeu sîndu-se și coborînd¹ peste Fiul omului*.“

Nunta din Cana

2¹A treia zi a avut loc la Cana, în Galileea, o nuntă. Mama lui Isus era acolo. ²Isus și ucenicii Lui fuseseră și ei invitați la nuntă. ³Când s-a terminat vinul, mama lui Isus I-a spus: „Nu mai au vin.“

⁴„Femeie, de ce-Mi spui Mie? Nu Mi-a sosit încă timpul“, i-a zis Isus.

⁵Iar mama Sa le-a zis celor ce serveau: „Faceți orice vă va spune.“

⁶Erau acolo șase vase de piatră pentru apă, puse după obiceiul iudaic de spălare.² În fiecare intrau cam o sută de litri³.

⁷Isus le-a zis celor care serveau: „Umpleți vasele cu apă!“ Ei le-au umplut până sus.

⁸Apoi le-a spus: „Acum scoateți și duceți mai-marelui ospățului!“ Și i-au dus. ⁹Mai-marele ospățului, de îndată ce a gustat apa devenită vin (el nu știa de unde vine acest vin, dar cei ce serveau și scosese răpa știa), l-a chemat pe mire ¹⁰și i-a spus: „Toți servesc întâi vinul cel mai bun și după ce oaspeții au băut bine, servesc vinul de calitate mai proastă. Dar tu ai păstrat vinul cel mai bun până acum.“

¹¹Aceasta este prima minune pe care a făcut-o Isus la Cana, în Galileea. El Și-a arătat slava și ucenicii Săi au crezut în El.

⁴⁷Jesus saw Nathanael coming toward him and said, “This man coming is a true Israelite,* one you can trust.¹”

⁴⁸Nathanael asked, “How do you know me?”

Jesus answered, “I saw you when you were under the fig tree, before Philip told you about me.”

⁴⁹Then Nathanael said, “Teacher, you are the Son of God. You are the King of Israel.*”

⁵⁰Jesus said to him, “Do you believe this just because I said I saw you under the fig tree? You will see much greater things than that!” ⁵¹Then he said, “Believe me when I say that you will all see heaven open. You will see ‘angels of God going up and coming down’² on the Son of Man.*”

The Wedding at Cana

2¹Two days later there was a wedding in the town of Cana in Galilee, and Jesus’ mother was there. ²Jesus and his followers were also invited. ³At the wedding there was not enough wine, so Jesus’ mother said to him, “They have no more wine.”

⁴Jesus answered, “Dear woman, why are you telling me this? It is not yet time for me to begin my work.”

⁵His mother said to the servants, “Do what he tells you.”

⁶There were six large stone waterpots there that were used by the Jews in their washing ceremonies.³ Each one held about 20 or 30 gallons.⁴

⁷Jesus said to the servants, “Fill the waterpots with water.” So they filled them to the top.

⁸Then he said to them, “Now dip out some water and take it to the man in charge of the feast.”

So they did what he said. ⁹Then the man in charge tasted it, but the water had become wine. He did not know where the wine had come from, but the servants who brought the water knew. He called the bridegroom* ¹⁰and said to him, “People always serve the best wine first. Later, when the guests are drunk, they serve the cheaper wine. But you have saved the best wine until now.”

¹¹This was the first of all the miraculous signs* Jesus did. He did it in the town of Cana in Galilee. By this he showed his divine greatness,* and his followers believed in him.

¹1.51 Citat din Gen. 28.12. ²2.6 spălare Evreii aveau anumite obiceiuri religioase de spălare înainte de masă, înainte de închinare și în multe alte ocazii. ³2.6 o sută de litri lit. două-trei măsurii.

¹1:47 *you can trust* Literally, “in whom is no deceit.” In the Old Testament, Israel’s other name, Jacob, is explained with words that mean “deceit” or “trickery,” for which he was well known. See Gen. 27:35, 36. ²1:51 Quote from Gen. 28:12. ³2:6 *washing ceremonies* The Jews had religious rules about washing in special ways before eating, before worshipping in the Temple, and at other special times. ⁴2:6 *20 or 30 gallons* Literally, “2 or 3 metretas,” about 80 to 120 liters.

¹²Apoi a plecat la Capernaum împreună cu mama Sa, frații Săi și ucenicii Săi. Au rămas acolo pentru câteva zile.

Isus în Templu

(Mt. 21.12–13; Mc. 11.15–17; Lc. 19.45–46)

¹³Se apropia Paștele* iudeilor, așa că Isus s-a dus la Ierusalim. ¹⁴În Templu* a găsit vânzătorii de vite, de oi și de porumbei și schimbătorii de bani stând la mesele lor. ¹⁵A făcut un bici din funii și i-a scos pe toți din Templu, împreună cu oile și vitele. A vărsat banii schimbătorilor de bani și le-a răsturnat mesele. ¹⁶Celor care vindeau porumbei le-a zis: „Scoateți lucrurile acestea de aici! Nu faceți din Casa Tatălui Meu o casă de comerț!”

¹⁷Ucenicii Lui și-au amintit că este scris:

„Râvna pentru Casa Ta Mă consumă.“

Psalmul 69.9

¹⁸Iudeii I-au zis lui Isus: „Ce semn miraculos poți să faci ca să ne dovedești autoritatea de a face aceste lucruri?”

¹⁹Isus a răspuns: „Dărâmați acest Templu și Eu îl voi ridica în trei zile.“

²⁰Iudeii I-au spus: „Acest Templu a fost zidit în patruzeci și șase de ani și Tu îl vei ridica în trei zile?”

²¹Însă templul despre care vorbea El era trupul Său. ²²După ce a înviat dintre cei morți, ucenicii Lui și-au amintit ce spusese și au crezut Scriptura* și cuvintele spuse de El.

²³Pe când Isus era în Ierusalim, în timpul sărbătorii Paștelui, mulți oameni au crezut în El pentru că au văzut semnele pe care le făcea. ²⁴Dar Isus nu Se încredea în ei, pentru că îi cunoștea pe toți. ²⁵N-avea nevoie de cineva care să-i spună despre oameni, căci El știa ce este în inima lor.

Isus și Nicodim

3¹Era printre farisei* un om cu numele Nicodim, un conducător al iudeilor. ²El a venit noaptea la Isus și I-a zis: „Învățătorule, știm că ești un învățător venit de la Dumnezeu, pentru că nimeni n-ar putea să facă semnele* pe care le faci Tu, dacă n-ar fi Dumnezeu cu el.“

¹²Then Jesus went to the town of Capernaum.* His mother and brothers and his followers went with him. They all stayed there a few days.

Jesus at the Temple

(Mt. 21:12–13; Mk. 11:15–17; Lk. 19:45–46)

¹³It was almost time for the Jewish Passover,* so Jesus went to Jerusalem. ¹⁴There in the Temple* area he saw men selling cattle, sheep, and doves. He saw others sitting at tables, exchanging and trading people’s money. ¹⁵Jesus made a whip with some pieces of rope. Then he forced all these men and the sheep and cattle to leave the Temple area. He turned over the tables of the money traders and scattered their money. ¹⁶Then he said to those who were selling pigeons, “Take these things out of here! Don’t make my Father’s house a place for buying and selling!”

¹⁷When this happened, his followers remembered what was written in the Scriptures*:

“My strong devotion to your temple will destroy me.”

Psalm 69:9

¹⁸Some Jews said to Jesus, “Show us a miracle* as a sign from God. Prove that you have the right to do these things.”

¹⁹Jesus answered, “Destroy this temple and I will build it again in three days.”

²⁰They answered, “People worked 46 years to build this Temple! Do you really believe you can build it again in three days?”

²¹But the temple Jesus meant was his own body. ²²After he was raised from death, his followers remembered that he had said this. So they believed the Scriptures, and they believed the words Jesus said.

²³Jesus was in Jerusalem for the Passover festival. Many people believed in him because they saw the miraculous signs* he did. ²⁴But Jesus did not trust them, because he knew how all people think. ²⁵He did not need anyone to tell him what a person was like. He already knew.

Jesus and Nicodemus

3¹There was a man named Nicodemus, one of the Pharisees.* He was an important Jewish leader. ²One night he came to Jesus and said, “Teacher, we know that you are a teacher sent from God. No one can do these miraculous signs* that you do unless they have God’s help.”

³Și Isus i-a zis: „Îți spun adevărul: dacă un om nu se naște din nou, nu poate vedea Împărăția lui Dumnezeu.“

⁴Nicodim I-a spus: „Cum poate să se nască un om bătrân? Cu siguranță, nu poate intra în pântecele mamei sale a doua oară și să se nască!“

⁵Isus i-a răspuns: „Îți spun adevărul: dacă un om nu se naște din apă și din Duh*, nu poate intra în Împărăția lui Dumnezeu. ⁶Ce se naște din carne, carne este, și ce se naște din Duh, duh este. ⁷Nu te mira că ți-am zis: Trebuie să fiți născuți din nou. ⁸Vântul suflă încotro vrea. Îi auzi vuietul, dar nu știi de unde vine și nici unde se duce. Așa este și cu cel născut din Duhul.“

⁹„Cum se pot face toate acestea?“, I-a zis Nicodim.

¹⁰Isus i-a răspuns: „Ești un învățător important al lui Israel și nu știi aceste lucruri? ¹¹Îți spun adevărul: noi depunem mărturie despre ce am văzut, dar voi nu acceptați mărturia noastră. ¹²V-am vorbit despre lucrurile pământești și nu M-ați crezut. Atunci cum o să Mă credeți când vă voi vorbi despre lucrurile cerești? ¹³Nimeni nu s-a ridicat la cer, în afară de Cel ce S-a coborât din cer și Acela este Fiul omului*.

¹⁴Așa cum a înălțat Moise șarpele în pustie,¹ tot așa va fi înălțat și Fiul omului, ¹⁵pentru ca oricine crede în El să aibă viață eternă.

¹⁶Fiindcă atât de mult a iubit Dumnezeu lumea, încât L-a dat pe singurul Său Fiu pentru ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață eternă. ¹⁷Dumnezeu nu Și-a trimis Fiul în lume pentru a judeca lumea, ci pentru ca lumea să fie mântuită prin El. ¹⁸Cine crede în El nu este judecat. Dar cine nu crede în El a fost judecat deja pentru că nu a crezut în Numele singurului Fiu al lui Dumnezeu. ¹⁹Aceasta este judecata: Lumina a venit în lume, dar oamenii au iubit mai mult întunericul decât lumina, căci faptele lor erau rele. ²⁰Oricine face fapte rele, urăște lumina și nu vine la lumină, ca nu cumva

³Jesus answered, “I assure you, everyone must be born again. Anyone who is not born again cannot be in God’s kingdom.”

⁴Nicodemus said, “How can a man who is already old be born again? Can he go back into his mother’s womb and be born a second time?”

⁵Jesus answered, “Believe me when I say that everyone must be born from water and the Spirit.* Anyone who is not born from water and the Spirit cannot enter God’s kingdom. ⁶The only life people get from their human parents is physical. But the new life that the Spirit gives a person is spiritual. ⁷Don’t be surprised that I told you, ‘You must be born again.’ ⁸The wind blows wherever it wants to. You hear it, but you don’t know where it is coming from or where it is going. It is the same with everyone who is born from the Spirit.”

⁹Nicodemus asked, “How is all this possible?”

¹⁰Jesus said, “You are an important teacher of Israel,* and you still don’t understand these things? ¹¹The truth is, we talk about what we know. We tell about what we have seen. But you people don’t accept what we tell you. ¹²I have told you about things here on earth, but you do not believe me. So I’m sure you will not believe me if I tell you about heavenly things! ¹³The only one who has ever gone up to heaven is the one who came down from heaven—the Son of Man.*

¹⁴“Moses lifted up the snake in the desert.¹ It is the same with the Son of Man. He must be lifted up too. ¹⁵Then everyone who believes in him can have eternal life.”

^{16/2} Yes, God loved the world so much that he gave his only Son, so that everyone who believes in him would not be lost but have eternal life. ¹⁷God sent his Son into the world. He did not send him to judge the world guilty, but to save the world through him. ¹⁸People who believe in God’s Son are not judged guilty. But people who do not believe are already judged, because they have not believed in God’s only Son. ¹⁹They are judged by this fact: The light³ has come into the world. But they did not want light. They wanted darkness,* because they were doing evil things. ²⁰Everyone who does evil hates the light. They will not come to the light, because the light will

¹3:14 *șarpele în pustie* Când poporul lui Dumnezeu pierdea de mușcătura șerpilor, Dumnezeu i-a spus lui Moise să înalțe un șarpe de aramă pe un stâlp pentru ca israeliții să privească la el și să fie vindecați. Vezi Num. 21.4-9.

¹3:14 *Moses lifted ... desert* When God’s people were dying from snake bites, God told Moses to put a brass snake on a pole for them to look at and be healed. See Num. 21:4-9. ²3:16 Some scholars think verses 16-21 are Jesus’ words. Others think John wrote them. ³3:19 *light* This means Christ, the Word, who brought to the world understanding about God.

să-i fie arătate faptele. ²¹Dar cel ce face totul conform adevărului, vine la lumină pentru ca să se vadă clar că faptele sale au fost făcute în ascultare de Dumnezeu.“

Isus și Ioan Botezătorul

²²După aceea, Isus și ucenicii Lui au venit în ținutul Iudeii. El sta acolo cu ei și boteza*. ²³Ioan boteza și el la Enon, lângă Salim, pentru că era destulă apă acolo; oamenii veneau la el și erau botezați. ²⁴(Ioan încă nu fusese aruncat în închisoare.) ²⁵Între ucenicii lui Ioan și un iudeu s-a iscat o dispută cu privire la ritualul spălării.¹ ²⁶Așa că au venit la Ioan și i-au zis: „Învățătorule, Omul care a fost cu tine de cealaltă parte a Iordanului—și despre care tu ai depus mărturie—botează și toți se duc la El.“

²⁷Ioan le-a răspuns: „Un om nu poate primi nimic dacă nu-i este dat din cer. ²⁸Voi înșivă îmi sunteți martori că am spus: «Nu sunt eu Cristosul*, ci unul care a fost trimis înaintea Lui.» ²⁹Cel ce are mireasa este mirele, însă prietenul mirelui, care stă lângă el și ascultă, se bucură mult la auzul glasului mirelui. Și această bucurie, care este a mea, s-a împlinit. ³⁰El trebuie să devină din ce în ce mai important, iar eu să devin din ce în ce mai neînsemnat.

Cel ce vine din cer

³¹Cel ce vine de sus e mai presus de toți. Cel ce vine de pe pământ este al pământului și ceea ce spune el este pământesc. Cel ce vine din cer e mai presus de toți. ³²El depune mărturie despre cele văzute și auzite, însă nimeni nu-I acceptă mărturia. ³³Cel ce-I acceptă mărturia recunoaște că Dumnezeu este adevărat. ³⁴Căci Cel trimis de Dumnezeu spune cuvintele lui Dumnezeu, deoarece Dumnezeu I-a dat Duhul fără măsură. ³⁵Tatăl Îl iubește pe Fiul și a lăsat toate lucrurile în mâinile Lui. ³⁶Cel ce crede în Fiul are viață eternă; dar cel ce nu ascultă de Fiul nu va vedea acea viață, ci mânia lui Dumnezeu rămâne peste el.“

Femeia samariteancă

4¹Fariseii* auziseră că Isus făcea și boteza* mai mulți ucenici decât Ioan. Iar

¹ 3:25 *ritualul spălării* evreii aveau reguli speciale de spălare înainte de a mânca, înainte de închinarea la Templu și cu alte ocazii speciale.

show all the bad things they have done. ²¹But anyone who follows the true way comes to the light. Then the light will show that whatever they have done was done through God.

Jesus and John the Baptizer

²²After this, Jesus and his followers went into the area of Judea. There he stayed with his followers and baptized* people. ²³John was also baptizing people in Aenon, a place near Salim with plenty of water. People were going there to be baptized. ²⁴This was before John was put into prison.

²⁵Some of John's followers had an argument with another Jew about religious washing.¹ ²⁶Then they came to John and said, “Teacher, remember the man who was with you on the other side of the Jordan River? He is the one you were telling everyone about. He is also baptizing people, and many are going to him.”

²⁷John answered, “A person can receive only what God gives. ²⁸You yourselves heard me say, ‘I am not the Christ.* I am only the one God sent to prepare the way for him.’ ²⁹The bride always belongs to the bridegroom.* The friend who helps the bridegroom just waits and listens. He is happy just to hear the bridegroom talk. That’s how I feel now. I am so happy that he is here. ³⁰He must become more and more important, and I must become less important.

The One Who Comes From Heaven

³¹“The one who comes from above is greater than all others. The one who is from the earth belongs to the earth. He talks about things that are on the earth. But the one who comes from heaven is greater than all others. ³²He tells what he has seen and heard, but people don’t accept what he says. ³³Whoever accepts what he says has given proof that God speaks the truth. ³⁴God sent him, and he tells people what God says. God gives him the Spirit* fully. ³⁵The Father loves the Son and has given him power over everything. ³⁶Whoever believes in the Son has eternal life. But those who do not obey the Son will never have that life. They cannot get away from God’s anger.”

Jesus Talks to a Woman in Samaria

4¹Jesus learned that the Pharisees* had heard the report that he was making and baptizing*

¹ 3:25 *religious washing* The Jews had religious rules about washing in special ways before eating, before worshiping in the Temple, and at other special times.

când a aflat Isus acest lucru, ²(deși nu Isus însuși boteza, ci ucenicii Lui), ³a plecat din Iudeea și S-a întors din nou în Galileea. ⁴Ca să ajungă acolo, trebuia să treacă prin Samaria.

⁵Astfel a ajuns într-o cetate samariteană numită Sihar, aproape de bucata de pământ pe care Iacov o dăduse fiului său Iosif. ⁶Acolo era fântâna lui Iacov. Isus, fiind obosit după călătorie, S-a așezat lângă fântână. Era pe la amiază. ⁷O femeie samariteancă a venit să scoată apă. Isus i-a spus: „Dă-mi să beau!” ⁸(Ucenicii se duseseră în cetate să cumpere de mâncare.)

⁹Femeia samariteancă I-a spus: „Cum se face că Tu, iudeu fiind, ceri să bei de la mine, o femeie samariteancă?” (Iudeii nu aveau legături cu samaritenii*.)

¹⁰Isus i-a spus: „Dacă ai fi știut care este darul lui Dumnezeu și cine este Cel care-ți cere de băut, atunci tu I-ai fi cerut și El ți-ar fi dat apă vie.”

¹¹Femeia I-a zis: „Domnule, nu ai găleată și fântâna este adâncă. De unde ai apă vie? Cu siguranță, nu ești mai mare decât tatăl nostru Iacov, ¹²care ne-a dat fântâna aceasta, din care a băut el însuși și, de asemenea, animalele și copiii săi.”

¹³Isus i-a răspuns: „Oricui bea din această apă îi va fi iarăși sete. ¹⁴Însă oricine bea din apa pe care i-o voi da Eu nu va mai înseta niciodată. Căci apa pe care i-o voi da Eu va deveni în el un izvor de apă care țâșnește în viața eternă.”

¹⁵Și femeia I-a zis: „Domnule, dă-mi apa aceea, ca să nu mai însetez niciodată și să nu mai fie nevoie să vin până aici să scot apă.”

¹⁶„Du-te, cheamă-ți soțul și vino aici!” i-a spus Isus.

¹⁷„Nu am soț”, I-a răspuns femeia.

Și Isus i-a spus: „Bine ai zis: «Nu am soț!» ¹⁸Căci ai avut cinci soți și cel pe care-l ai acum nu ți-e soț! Ai spus adevărul.”

¹⁹Femeia I-a zis: „Domnule, văd că ești profet!* ²⁰Strămoșii noștri s-au închinat pe acest munte, dar voi spuneți că Ierusalimul este locul unde trebuie să se închine oamenii.”

more followers than John. ²(But really, Jesus himself did not baptize anyone; his followers baptized people for him.) ³So he left Judea and went back to Galilee. ⁴On the way to Galilee he had to go through the country of Samaria.

⁵In Samaria Jesus came to the town called Sychar, which is near the field that Jacob gave to his son Joseph. ⁶Jacob's well was there. Jesus was tired from his long trip, so he sat down beside the well. It was about noon. ⁷A Samaritan* woman came to the well to get some water, and Jesus said to her, “Please give me a drink.” ⁸This happened while his followers were in town buying some food.

⁹The woman answered, “I am surprised that you ask me for a drink! You are a Jew and I am a Samaritan woman!” (Jews are not friends with Samaritans.¹)

¹⁰Jesus answered, “You don't know what God can give you. And you don't know who I am who asked you for a drink. If you knew, you would have asked me, and I would have given you living water.”

¹¹The woman said, “Sir, where will you get that living water? The well is very deep, and you have nothing to get water with. ¹²Are you greater than Jacob* our father? He is the one who gave us this well. He drank from it himself, and his sons and all his animals drank from it too.”

¹³Jesus answered, “Everyone who drinks this water will be thirsty again. ¹⁴But anyone who drinks the water I give will never be thirsty again. The water I give people will be like a spring flowing inside them. It will bring them eternal life.”

¹⁵The woman said to Jesus, “Sir, give me this water. Then I will never be thirsty again and won't have to come back here to get more water.”

¹⁶Jesus told her, “Go get your husband and come back.”

¹⁷The woman answered, “But I have no husband.”

Jesus said to her, “You are right to say you have no husband. ¹⁸That's because, although you have had five husbands, the man you live with now is not your husband. That much was the truth.”

¹⁹The woman said, “Sir, I can see that you are a prophet.² ²⁰Our fathers worshiped on this mountain. But you Jews say that Jerusalem is the place where people must worship.”

¹ 4:9 *Jews are not friends with Samaritans* Or, “Jews don't use things that Samaritans have used.” ² 4:19 *prophet* A prophet often knows things that are hidden to other people.

²¹Isus i-a spus: „Femeie, crede-Mă! Vine vremea când nu vă veți închina¹ Tatălui nici pe muntele acesta, nici în Ierusalim. ²²Voi vă închinați la ce nu cunoașteți. Noi știm la ce ne închinăm, căci mântuirea vine de la iudei. ²³Dar vine vremea—și a și venit—când închinătorii adevărați I se vor închina Tatălui în duh și adevăr. Căci astfel de închinători dorește Tatăl. ²⁴Dumnezeu este Duh, iar cei ce I se închină trebuie să I se închine în Duh și adevăr.“

²⁵Femeia i-a zis: „Știu că vine Mesia, cel numit «Cristos».* Când va veni El, ne va spune toate lucrurile.“ ²⁶„Eu, Cel ce vorbesc cu tine, sunt acela!“ i-a spus Isus.

²⁷Atunci s-au întors ucenicii Lui și au rămas foarte mirați pentru că vorbea cu o femeie. Dar nici unul nu L-a întrebat: „Ce vrei de la ea?“ sau „De ce vorbești cu ea?“

²⁸Femeia și-a lăsat vasul cu apă și s-a întors în cetate, zicându-le oamenilor: ²⁹„Veniți să vedeți un om care mi-a spus tot ce am făcut! N-ar putea fi El Mesia?“ ³⁰Oamenii au ieșit din cetate și veneau spre El.

³¹În acest timp, ucenicii Îl rugau pe Isus: „Învățătorule, mănâncă!“

³²„Eu am o hrană despre care voi nu știți nimic“, le-a spus El.

³³Apoi ucenicii au început să se întrebe între ei: „Nu cumva I-a adus cineva de mâncare?“

³⁴Isus le-a zis: „Mâncarea Mea este să fac voia Celui ce M-a trimis și să termin lucrarea Lui. ³⁵Când semănați, spuneți: «Mai sunt patru luni până la seceriș.» Eu vă spun: deschideți ochii și priviți lanurile, care sunt deja coapte, gata pentru seceriș. ³⁶Cel ce seceră primește deja plata și strânge recolta pentru viața eternă, pentru ca să se bucure și cel ce seamănă și cel ce seceră. ³⁷Așa se vede că este adevărată zicala: «Unul seamănă și altul seceră.» ³⁸V-am trimis să secerăți de unde n-ați muncit. Alții au muncit și voi ați venit să profitați de rezultatele muncii lor.“

³⁹Mulți samariteni din cetatea aceea au crezut în El datorită cuvintelor femeii, care

¹ 4.21 *închina* închinarea este o adorare, o cinstire a lui Dumnezeu, o slujire prin care I se aduce un omagiu Domnului.

²¹Jesus said, “Believe me, woman! The time is coming when you will not have to be in Jerusalem or on this mountain to worship the Father. ²²You Samaritans worship something you don’t understand. We Jews understand what we worship, since salvation comes from the Jews. ²³But the time is coming when the true worshipers will worship the Father in spirit and truth. In fact, that time is now here. And these are the kind of people the Father wants to be his worshipers. ²⁴God is spirit. So the people who worship him must worship in spirit and truth.”

²⁵The woman said, “I know that the Messiah is coming.” (Messiah is the one called Christ.)* “When he comes, he will explain everything to us.”

²⁶Then Jesus said, “He is talking to you now—I’m the Messiah.”

²⁷Just then Jesus’ followers came back from town. They were surprised because they saw Jesus talking with a woman. But none of them asked, “What do you want?” or “Why are you talking with her?”

²⁸Then the woman left her water jar and went back to town. She told the people there, ²⁹“A man told me everything I have ever done. Come see him. Maybe he is the Christ.” ³⁰So the people left the town and went to see Jesus.

³¹While the woman was in town, Jesus’ followers were begging him, “Teacher, eat something!”

³²But Jesus answered, “I have food to eat that you know nothing about.”

³³So the followers asked themselves, “Did somebody already bring him some food?”

³⁴Jesus said, “My food is to do what the one who sent me wants me to do. My food is to finish the work that he gave me to do. ³⁵When you plant, you always say, ‘Four more months to wait before we gather the grain.’ But I tell you, open your eyes, and look at the fields. They are ready for harvesting now. ³⁶Even now, the people who harvest the crop are being paid. They are gathering crops for eternal life. So now the people who plant can be happy together with those who harvest. ³⁷It is true when we say, ‘One person plants, but another person harvests the crop.’ ³⁸I sent you to harvest a crop that you did not work for. Others did the work, and you get the profit from their work.”

³⁹Many of the Samaritan people in that town believed in Jesus. They believed because of what the woman had told them about him. She had told

mărturisea: „Mi-a spus tot ce am făcut.“
⁴⁰Samaritenii au venit la El și L-au rugat să rămână cu ei. Așa că a stat acolo două zile.
⁴¹Și mai mulți au crezut în El datorită cuvintelor Lui.

⁴²Ei i-au zis femeii: „Acum nu credem numai datorită spuselor tale, ci pentru că am auzit noi înșine și știm că El este cu adevărat Mântuitorul lumii.“

Vindecarea fiului unui demnitar regal

(Mt. 8:5–13; Lc. 7:1–10)

⁴³După cele două zile, Isus a plecat de acolo și S-a dus în Galileea. ⁴⁴(Căci Isus Însuși spunea că un profet* nu este respectat în țara sa.) ⁴⁵Când a ajuns în Galileea, a fost primit bine de galileenii, căci ei văzuseră toate lucrările pe care le făcuse El la Ierusalim de sărbătoarea Paștelui* (fiind prezenți și ei la sărbătoare).

⁴⁶Isus S-a întors încă o dată la Cana, în Galileea, unde transformase apa în vin. În Capernaum era un demnitar regal al cărui fiu era bolnav. ⁴⁷Când a auzit demnitarul că Isus venise din Iudeea în Galileea, a venit la El și L-a rugat să vină în Capernaum să-i vindece fiul, căci era pe moarte. ⁴⁸Isus i-a zis: „Dacă nu vedeți semne și minuni, nu credeți!“

⁴⁹Demnitarul I-a spus: „Doamne, vino, Te rog, până nu-mi moare fiul!“

⁵⁰„Du-te acasă!“, i-a spus Isus. „Fiul tău va trăi.“

Omul a crezut ce a spus Isus și s-a dus acasă. ⁵¹Mergând spre casă, și-a întâlnit sclavii care îi aduceau vestea că fiul său trăiește.

⁵²I-a întrebat la ce oră începuse să-și revină.

„Febra l-a lăsat ieri, pe la ora unu după-amiază“, i-au spus ei.

⁵³Tatăl și-a dat seama că tocmai atunci îi spusese Isus: „Fiul tău va trăi“, și a crezut împreună cu toți cei din casa lui.

⁵⁴Acesta este cel de-al doilea semn făcut de Isus de la venirea din Iudeea în Galileea.

Vindecarea unui om la bazinul Betesda

5¹După acestea, Isus S-a dus în Ierusalim pentru o sărbătoare a iudeilor. ²În Ierusalim, lângă Poarta Oilor este un bazin

them, “He told me everything I have ever done.”

⁴⁰The Samaritans went to Jesus. They begged him to stay with them. So he stayed there two days.

⁴¹Many more people believed because of the things he said.

⁴²The people said to the woman, “First we believed in Jesus because of what you told us. But now we believe because we heard him ourselves. We know now that he really is the one who will save the world.”

Jesus Heals an Official's Son

(Mt. 8:5–13; Lk. 7:1–10)

⁴³Two days later Jesus left and went to Galilee.

⁴⁴(Jesus had said before that a prophet* is not respected in his own country.) ⁴⁵When he arrived in Galilee, the people there welcomed him. They had been at the Passover* festival in Jerusalem and had seen everything he did there.

⁴⁶Jesus went to visit Cana in Galilee again. Cana is where he had changed the water into wine. One of the king's important officials lived in the city of Capernaum.* This man's son was sick. ⁴⁷The man heard that Jesus had come from Judea and was now in Galilee. So he went to Jesus and begged him to come to Capernaum and heal his son, who was almost dead. ⁴⁸Jesus said to him, “You people must see miraculous signs* and wonders* before you will believe in me.”

⁴⁹The king's official said, “Sir, come before my little son dies.”

⁵⁰Jesus answered, “Go. Your son will live.”

The man believed what Jesus told him and went home. ⁵¹On the way home the man's servants came and met him. They said, “Your son is well.”

⁵²The man asked, “What time did my son begin to get well?”

They answered, “It was about one o'clock yesterday when the fever left him.”

⁵³The father knew that one o'clock was the same time that Jesus had said, “Your son will live.” So the man and everyone in his house believed in Jesus.

⁵⁴That was the second miraculous sign that Jesus did after coming from Judea to Galilee.

Jesus Heals a Man at a Pool

5¹Later, Jesus went to Jerusalem for a special Jewish festival. ²In Jerusalem there is a pool with five covered porches. In Aramaic* it is called

care în evreiește se numește Betesda și are cinci pridvoare acoperite. ³În aceste pridvoare, zăceau o mulțime de bolnavi: orbi, ciungi sau paralizați.¹ ^[4]² Era acolo un om bolnav de treizeci și opt de ani. ⁶Când l-a văzut Isus stând întins acolo, știind că era bolnav de atâta timp, i-a spus: „Vrei să te faci sănătos?”

⁷Iar bolnavul l-a răspuns: „Domnule, nu am pe nimeni care să mă pună în bazin când se agită apa. Până să ajung eu, întotdeauna intră altcineva înaintea mea.”

⁸„Scoală-te, ridică-ți targa și umblă!”, i-a spus Isus. ⁹Și omul s-a făcut bine imediat. Și-a ridicat targa și a început să meargă.

Era într-o zi de sabbat*. ¹⁰Așa că iudeii i-au spus celui care fusese vindecat: „Este sabbatul și Legea* nu permite să-ți duci targa!”

¹¹Și el le-a zis: „Omul care m-a vindecat mi-a spus: «Ridică-ți targa și umblă!»”

¹²„Cine este omul care ți-a zis: «Ridică-ți targa și umblă!»?”, l-au întrebat ei.

¹³Însă omul care fusese vindecat nu știa cine era, pentru că Isus Se strecurase prin mulțimea aflată în acel loc.

¹⁴După aceea, Isus l-a găsit pe om în Templu* și i-a zis: „Iată că te-ai făcut sănătos. Să nu mai păcătuiești, ca să nu ți se întâmple ceva mai rău!”

¹⁵Omul s-a dus și le-a spus iudeilor că Isus era acela care-l vindecase.

¹⁶De aceea, iudeii au început să-L persecute pe Isus din pricina lucrurilor pe care le făcea în ziua sabbatului. ¹⁷Isus le-a răspuns: „Tatăl Meu nu încetează niciodată lucrul, de aceea și Eu trebuie să lucrez.”

¹⁸Din cauza aceasta, iudeii s-au străduit și mai mult să-L omoare. Nu numai pentru că El încălca legea sabbatului, dar și pentru că-L numea pe Dumnezeu Tatăl Său și Se făcea egal cu Dumnezeu.

Isus are autoritate de la Dumnezeu

¹⁹Isus le-a răspuns: „Vă spun adevărul: Fiul nu poate face nimic de unul singur, ci doar ce-L vede pe Tatăl făcând. Orice face

Bethzatha.¹ This pool is near the Sheep Gate. ³Many sick people were lying on the porches beside the pool. Some of them were blind, some were crippled, and some were paralyzed.² ^[4]³ One of the men lying there had been sick for 38 years. ⁶Jesus saw him lying there and knew that he had been sick for a very long time. So he asked him, “Do you want to be well?”

⁷The sick man answered, “Sir, there is no one to help me get into the water when it starts moving. I try to be the first one into the water. But when I try, someone else always goes in before I can.”

⁸Then Jesus said, “Stand up! Pick up your mat and walk.” ⁹Immediately the man was well. He picked up his mat and started walking.

The day all this happened was a Sabbath* day. ¹⁰So some Jews said to the man who had been healed, “Today is the Sabbath. It is against our law for you to carry your mat on the Sabbath day.”

¹¹But he answered, “The man who made me well told me, ‘Pick up your mat and walk.’”

¹²They asked him, “Who is the man who told you to pick up your mat and walk?”

¹³But the man who had been healed did not know who it was. There were many people there, and Jesus had left.

¹⁴Later, Jesus found the man at the Temple* and said to him, “See, you are well now. But stop sinning or something worse may happen to you!”

¹⁵Then the man left and went back to the Jews who questioned him. He told them that Jesus was the one who made him well.

¹⁶Jesus was doing all this on the Sabbath day. So these Jews began trying to make him stop. ¹⁷But he said to them, “My Father never stops working, and so I work too.”

¹⁸This made them try harder to kill him. They said, “First this man was breaking the law about the Sabbath day. Then he said that God is his Father! He is making himself equal with God!”

Jesus Has God’s Authority

¹⁹But Jesus answered, “I assure you that the Son can do nothing alone. He does only what he sees his Father doing. The Son does the same

¹ 5:3 *versetul 3b* Unele manuscrise grecești adaugă: ^{3b}„și așteptau să se agite apa. ² 5:4 *versetul 4* Din când în când, un înger al Domnului venea la bazin și agita apa. După ce îngerul agita apa, prima persoană care intra în bazin era vindecată de orice avea.”

¹ 5:2 *Bethzatha* Also called Bethsaida or Bethesda, a pool of water north of the Temple in Jerusalem. ² 5:3 At the end of verse 3 some Greek copies add “and they waited for the water to move.” ³ 5:4 A few later copies add verse 4: “Sometimes an angel of the Lord came down to the pool and shook the water. After the angel did this, the first person to go into the pool was healed from any sickness he had.”

Tatăl, face și Fiul întocmai. ²⁰Tatăl Îl iubește pe Fiul și-I arată tot ce face și Îi va arăta lucruri chiar mai mari decât aceste vindecări, pentru ca voi să vă minunați. ²¹Pentru că, așa cum Tatăl învie morții și le dă viață, tot așa și Fiul dă viață cui dorește. ²²Tatăl nu judecă pe nimeni, ci a dat toată judecata Fiului, ²³pentru ca toți oamenii să-L onoreze pe Fiul așa cum Îl onorează pe Tatăl. Iar cine nu-L onorează pe Fiul, nu-L onorează pe Tatăl care L-a trimis.

²⁴Vă spun adevărul: cine aude cuvintele Mele și crede în Cel ce M-a trimis are viață eternă și nu va fi judecat, ci a trecut deja din moarte la viață. ²⁵Vă spun adevărul: va veni timpul—și a și venit—când cei morți vor auzi glasul Fiului lui Dumnezeu și toți cei ce-L vor asculta, vor trăi. ²⁶Așa cum Tatăl este izvor de viață, tot așa L-a făcut și pe Fiul izvor de viață. ²⁷Și I-a dat autoritatea să judece, pentru că este Fiul omului*. ²⁸Să nu vă mirați de acest lucru, căci va veni vremea când toți aceia care sunt în morminte Îi vor auzi glasul ²⁹și vor ieși din ele; cei care au făcut binele vor învia pentru viață, iar cei care au făcut răul vor învia pentru judecată.“

³⁰„Nu pot să fac nimic de unul singur. Judec după cum aud, iar judecata Mea este dreaptă, căci nu caut să fac voia Mea, ci voia Celui ce M-a trimis.

Isus le vorbește iudeilor

³¹Dacă Eu depun mărturie despre Mine Însumi, mărturia Mea nu este adevărată. ³²Altcineva depune mărturie despre Mine, iar mărturia aceea, pe care o depune despre Mine, știu că este adevărată.

³³Ați trimis oameni la Ioan și el a depus mărturie despre adevăr. ³⁴Eu însă nu am nevoie ca un om să depună mărturie despre Mine, ci vă spun aceste lucruri ca să fiți mântuiți. ³⁵Ioan era ca o lampă care arde și luminează și voi doreați să vă bucurați de lumina sa pentru un timp.

³⁶Dar Eu am o mărturie mai mare decât a lui Ioan, căci lucrările pe care Mi le-a dat Tatăl să le împlinesc—aceste lucrări pe care le fac—depun această mărturie despre Mine, și anume că sunt trimis de Tatăl.

things that the Father does. ²⁰The Father loves the Son and shows him everything he does. This man was healed. But the Father will show the Son greater things than this to do. Then you will all be amazed. ²¹The Father raises the dead and gives them life. In the same way, the Son gives life to those he wants to.

²²“Also, the Father judges no one. He has given the Son power to do all the judging. ²³God did this so that all people will respect the Son the same as they respect the Father. Anyone who does not respect the Son does not respect the Father. He is the one who sent the Son.

²⁴“I assure you, anyone who hears what I say and believes in the one who sent me has eternal life. They will not be judged guilty. They have already left death and have entered into life. ²⁵Believe me, an important time is coming. That time is already here. People who are dead will hear the voice of the Son of God. And those who listen will live. ²⁶Life comes from the Father himself. So the Father has also allowed the Son to give life. ²⁷And the Father has given him the power to judge all people because he is the Son of Man.*

²⁸“Don’t be surprised at this. A time is coming when all people who are dead and in their graves will hear his voice. ²⁹Then they will come out of their graves. Those who did good in this life will rise and have eternal life. But those who did evil will rise to be judged guilty.

³⁰“I can do nothing alone. I judge only the way I am told. And my judgment is right, because I am not trying to please myself. I want only to please the one who sent me.

Jesus Says More to the Jewish Leaders

³¹“If I tell people about myself, they cannot be sure that what I say is true. ³²But there is someone else who tells people about me, and I know that what he says about me is true.

³³“You sent men to John,* and he told you what is true. ³⁴I don’t need anyone to tell people about me, but I remind you of what John said so that you can be saved. ³⁵John was like a lamp that burned and gave light, and you were happy to enjoy his light for a while.

³⁶“But I have a proof about myself that is greater than anything John said. The things I do are my proof. These are what my Father gave me

³⁷Chiar și Tatăl, care M-a trimis, a depus mărturie despre Mine. Nu I-ați auzit nici odată glasul și nu ați văzut cum arată, ³⁸și nici nu păstrați învățăturile Sale în voi, pentru că nu credeți în Cel pe care L-a trimis. ³⁹Voi cercetați Scripturile,* crezând că veți găsi în ele viața eternă, dar chiar aceste Scripturi depun mărturie despre Mine. ⁴⁰Cu toate acestea, nu vreți să veniți la Mine ca să aveți viață.

⁴¹Eu nu caut să primesc laudă de la oameni. ⁴²Știu însă că nu aveți dragostea lui Dumnezeu în voi. ⁴³Am venit în Numele Tatălui Meu, și totuși nu Mă primiți; dar dacă va veni altcineva în numele lui însuși, pe acela îl veți primi. ⁴⁴Cum puteți voi să credeți în Mine, când primiți laudă unul de la altul și nu căutați lauda care vine de la singurul Dumnezeu? ⁴⁵Să nu credeți că vă voi învinui în fața Tatălui. Cel ce vă va învinui este însuși Moise, în care v-ați pus speranțele. ⁴⁶Dacă l-ați crede pe Moise, M-ați crede și pe Mine, căci Moise a scris despre Mine. ⁴⁷Dacă nu credeți ce a scris el, cum veți crede cuvintele Mele?*

Hrănirea celor cinci mii de oameni

(Mt. 14:13–21; Mc. 6:30–44; Lc. 9:10–17)

6¹După acestea, Isus a trecut de partea cealaltă a Mării Galileii (adică Marea Tiberiadei) ²și o mare mulțime L-a urmat pentru că văzuse minunile făcute prin vindicarea celor bolnavi. ³Însă Isus a urcat pe munte și S-a așezat acolo cu ucenicii Lui. ⁴Sărbătoarea iudeilor, Paștele,* era aproape.

⁵Când Isus Și-a ridicat privirea și a văzut că o mulțime mare venea spre El, i-a spus lui Filip: „De unde putem cumpăra pâine ca să mâncăm oamenii?” ⁶(Isus a spus acest lucru ca să-l încerce, căci știa deja ce va face.)

⁷Filip I-a răspuns: „Nici cu două sute de monede de argint* nu putem să cumpărăm destulă pâine pentru ca fiecare să aibă o bucățică.”

⁸Alt ucenic (era Andrei, fratele lui Simon Petru) I-a zis: ⁹„Este aici un băiețel care are cinci pâini de orz și doi pești, dar la ce bun pentru atâția oameni?”

¹⁰Isus le-a zis: „Spuneți oamenilor să stea jos.” (Era multă iarba în acel loc.) Așa că bărbații au stat jos. (Erau aproape cinci mii.) ¹¹Apoi, Isus a luat pâinile și, după ce I-a mulțumit lui Dumnezeu, le-a dat celor ce

to do. They show that the Father sent me. ³⁷And the Father who sent me has given proof about me himself. But you have never heard his voice. You have never seen what he looks like. ³⁸The Father’s teaching does not live in you, because you don’t believe in the one the Father sent. ³⁹You carefully study the Scriptures.* You think that they give you eternal life. These same Scriptures tell about me! ⁴⁰But you refuse to come to me to have that life.

⁴¹“I don’t want praise from you or any other human. ⁴²But I know you—I know that you have no love for God. ⁴³I have come from my Father and speak for him, but you don’t accept me. But when other people come speaking only for themselves, you accept them. ⁴⁴You like to have praise from each other. But you never try to get the praise that comes from the only God. So how can you believe? ⁴⁵Don’t think that I will be the one to stand before the Father and accuse you. Moses* is the one to accuse you. And he is the one you hoped would save you. ⁴⁶If you really believed Moses, you would believe me, because he wrote about me. ⁴⁷But you don’t believe what he wrote, so you can’t believe what I say.”

Jesus Feeds More Than 5000

(Mt. 14:13–21; Mk. 6:30–44; Lk. 9:10–17)

6¹Later, Jesus went across Lake Galilee (Lake Tiberias). ²A great crowd of people followed him because they saw the miraculous signs* he did in healing the sick. ³Jesus went up on the side of the hill and sat there with his followers. ⁴It was almost the time for the Jewish Passover* festival.

⁵Jesus looked up and saw a crowd of people coming toward him. He said to Philip, “Where can we buy enough bread for all these people to eat?” ⁶He asked Philip this question to test him. Jesus already knew what he planned to do.

⁷Philip answered, “We would all have to work a month to buy enough bread for each person here to have only a little piece!”

⁸Another follower there was Andrew, the brother of Simon Peter. Andrew said, ⁹“Here is a boy with five loaves of barley bread and two little fish. But that is not enough for so many people.”

¹⁰Jesus said, “Tell everyone to sit down.” This was a place with a lot of grass, and about 5000 men sat down there. ¹¹Jesus took the loaves of bread and gave thanks for them. Then he gave them to the people who were waiting to eat. He

stăteau jos. Tot așa, a împărțit și peștele după cât a vrut fiecare.

¹²După ce s-au săturat, Isus le-a spus ucenicilor: „Strângeți ce a rămas pentru ca nimic să nu se piardă.” ¹³Ei au strâns tot și au umplut douăsprezece coșuri cu cele rămase din cele cinci pâini de orz, după ce mâncase toată mulțimea.

¹⁴Când au văzut oamenii minunea* pe care o făcuse, au început să spună: „Cu siguranță, acesta este Profetul¹ care trebuia să vină în lume!”

¹⁵Isus, știind că aveau de gând să-L facă împărat cu forța, a plecat din nou pe munte de unul singur.

Isus merge pe apă

(Mt. 14.22–27; Mc. 6.45–52)

¹⁶Când s-a înserat, ucenicii Săi au coborât la mare, ¹⁷s-au urcat într-o barcă și treceau marea, îndreptându-se spre Capernaum. Se întunecase și Isus nu venise încă la ei. ¹⁸Valurile deveneau din ce în ce mai mari, în timp ce pe mare sufla un vânt puternic. ¹⁹După ce făcuseră cam cinci sau șase kilometri de la țarm, ucenicii L-au zărit pe Isus mergând pe apă și apropiindu-Se de barcă. Și s-au speriat. ²⁰„Eu sunt, nu vă temeți!” le-a zis Isus. ²¹Atunci ei s-au bucurat să-L ia în barcă și imediat barca a ajuns la locul spre care se îndreptau.

Mulțimea îl caută pe Isus

²²A doua zi, mulțimea care rămăsese de partea cealaltă a mării a știut că ucenicii plecaseră singuri și că Isus nu Se urcase cu ei în barcă, fiindcă nu fusese acolo decât o singură barcă. ²³Însă niște bărci din Tiberiada sosiseră aproape de locul unde mâncaseră ei pâinea după ce Domnul mulțumise pentru ea. ²⁴Când au văzut mulțimile că nici Isus, nici ucenicii Lui nu erau acolo, s-au urcat în bărci și s-au dus în Capernaum să-L caute pe Isus.

did the same with the fish. He gave them as much as they wanted.

¹²They all had plenty to eat. When they finished, Jesus said to his followers, “Gather the pieces of fish and bread that were not eaten. Don’t waste anything.” ¹³So they gathered up the pieces that were left. The people had started eating with only five loaves of barley bread. But the followers filled twelve large baskets with the pieces of food that were left.

¹⁴The people saw this miraculous sign that Jesus did and said, “He must be the Prophet¹ who is coming into the world.”

¹⁵Jesus knew that the people planned to come get him and make him their king. So he left and went into the hills alone.

Jesus Walks on Water

(Mt. 14:22–27; Mk. 6:45–52)

¹⁶That evening Jesus’ followers went down to the lake. ¹⁷It was dark now and Jesus had not yet come back to them. They got into a boat and started going across the lake to Capernaum.* ¹⁸The wind was blowing very hard. The waves on the lake were becoming bigger. ¹⁹They rowed the boat about three or four miles.² Then they saw Jesus. He was walking on the water, coming to the boat. They were afraid. ²⁰But he said to them, “Don’t be afraid. It’s me.” ²¹When he said this, they were glad to take him into the boat. And then the boat reached the shore at the place they wanted to go.

The People Look for Jesus

²²The next day came. Some people had stayed on the other side of the lake. They knew that Jesus did not go with his followers in the boat. They knew that the followers had left in the boat alone. And they knew that it was the only boat that was there. ²³But then some boats from Tiberias came and landed near the place where the people had eaten the day before. This was where they had eaten the bread after the Lord gave thanks. ²⁴The people saw that Jesus and his followers were not there now. So they got into the boats and went to Capernaum* to find Jesus.

¹6:14 *Profetul* probabil era vorba despre Profetul pe care urma să-l trimită Dumnezeu, după cum îi spusese lui Moise; vezi Dt. 18.15–19.

¹6:14 *Prophet* They probably meant the prophet that God told Moses he would send. See Deut. 18:15–19. ²6:19 *three or four miles* Literally, “25 or 30 *stadia*,” about 5 or 6km.

Isus este Pâinea vieții

²⁵Când L-au găsit de cealaltă parte a mării, L-au întrebat: „Învățătorule, când ai ajuns aici?”

²⁶Isus le-a răspuns: „Vă spun adevărul: voi nu Mă căutați pentru semnele pe care le-ați văzut, ci pentru că ați mâncat pâinea și v-ați săturat. ²⁷Nu lucrați pentru mâncarea care se alterează, ci lucrați pentru mâncarea care ține pentru viața eternă, pe care v-o va da Fiul omului!* Căci Dumnezeu Tatăl Și-a pus pecetea pe El.”

²⁸„Ce să facem pentru a îndeplini lucrările lui Dumnezeu?”²⁸, L-au întrebat ei.

²⁹Isus le-a răspuns: „Aceasta este lucrarea pe care o cere Dumnezeu: să credeți în Cel pe care L-a trimis El.”

³⁰Și ei L-au întrebat: „Ce semn* vei da, ca să-l vedem și să credem în Tine? Ce vei face? ³¹Strămoșii noștri au mâncat mană* în pustie, așa cum este scris în Scripturi: «Le-a dat să mănânce pâine din cer.»¹”

³²Isus le-a zis: „Vă spun adevărul: nu Moise v-a dat pâine din cer, ci Tatăl Meu vă dă pâinea adevărată din cer. ³³Căci Pâinea dată de Dumnezeu este cea care vine din cer și dă viață lumii.”

³⁴Ei I-au spus: „Doamne, dă-ne pâinea aceea, acum și totdeauna!”

³⁵Isus le-a zis: „Eu sunt Pâinea vieții. Cel ce vine la Mine nu va fi niciodată flămând. Cel ce crede în Mine nu va fi niciodată însetat. ³⁶Dar v-am spus că M-ați văzut și tot nu credeți. ³⁷Orice om pe care Mi-l dă Tatăl va veni la Mine și nu-l voi alunga niciodată pe cel ce vine la Mine. ³⁸Căci am coborât din cer pentru a face voia Mea, ci voia Celui ce M-a trimis. ³⁹Voia Celui ce M-a trimis este să nu pierd pe nici unul dintre cei pe care Mi i-a dat, ci să-i înviez în ziua de pe urmă. ⁴⁰Căci voia Tatălui Meu este ca oricine-L vede pe Fiul și crede în El să aibă viață eternă. Și Eu îl voi învia în ziua de pe urmă.”

⁴¹Iudeii au început să cârtească împotriva Lui pentru că zisese: „Eu sunt Pâinea care a coborât din cer.” ⁴²Și spuneau: „Nu este acesta Isus, fiul lui Iosif? Nu-I cunoaștem noi tatăl și mama? Atunci cum poate să spună: «Am coborât din cer?»”

¹6.31 Citat din Ps. 78.24.

Jesus, the Bread of Life

²⁵The people found Jesus on the other side of the lake. They asked him, “Teacher, when did you come here?”

²⁶He answered, “Why are you looking for me? Is it because you saw miraculous signs*? The truth is, you are looking for me because you ate the bread and were satisfied. ²⁷But earthly food spoils and ruins. So don’t work to get that kind of food. But work to get the food that stays good and gives you eternal life. The Son of Man* will give you that food. He is the only one qualified by God the Father to give it to you.”

²⁸The people asked Jesus, “What does God want us to do?”

²⁹Jesus answered, “The work God wants you to do is this: to believe in the one he sent.”

³⁰So the people asked, “What miraculous sign will you do for us? If we can see you do a miracle, then we will believe you. What will you do? ³¹Our ancestors* were given manna* to eat in the desert. As the Scriptures* say, ‘He gave them bread from heaven to eat.’¹”

³²Jesus said, “I can assure you that Moses* was not the one who gave your people bread from heaven. But my Father gives you the true bread from heaven. ³³God’s bread is the one who comes down from heaven and gives life to the world.”

³⁴The people said, “Sir, from now on give us bread like that.”

³⁵Then Jesus said, “I am the bread that gives life. No one who comes to me will ever be hungry. No one who believes in me will ever be thirsty. ³⁶I told you before that you have seen me, and still you don’t believe. ³⁷The Father gives me my people. Every one of them will come to me. I will always accept them. ³⁸I came down from heaven to do what God wants, not what I want. ³⁹I must not lose anyone God has given me. But I must raise them up on the last day. This is what the one who sent me wants me to do. ⁴⁰Everyone who sees the Son and believes in him has eternal life. I will raise them up on the last day. This is what my Father wants.”

⁴¹Some Jews began to complain about Jesus because he said, “I am the bread that comes down from heaven.” ⁴²They said, “This is Jesus. We know his father and mother. He is only Joseph’s son. How can he say, ‘I came down from heaven’?”

¹6:31 Quote from Ps. 78:24.

⁴³Isus le-a răspuns: „Nu mai cârțiți între voi! ⁴⁴Căci nimeni nu poate să vină la Mine dacă nu-l atrage Tatăl care M-a trimis. Și Eu îl voi învia în ziua de pe urmă. ⁴⁵Este scris în profeți*: «Toți vor fi învățați de Dumnezeu.»¹ Oricine ascultă de Tatăl și învață de la El vine la Mine. ⁴⁶(Nu că L-ar fi văzut cineva pe Tatăl, în afară de Acela care este de la Tatăl. El L-a văzut pe Tatăl.) ⁴⁷Vă spun adevărul: cine crede în Mine are viață eternă. ⁴⁸Eu sunt Pâinea care dă viață. ⁴⁹Strămoșii voștri au mâncat mană în pustie și totuși au murit. ⁵⁰Însă, dacă cineva mănâncă această Pâine care coboară din cer nu va muri. ⁵¹Eu sunt Pâinea vie care a coborât din cer. Dacă cineva mănâncă din această Pâine, va trăi etern. Pâinea pe care o voi da este trupul Meu, pe care-l voi da pentru ca lumea să trăiască.“

⁵²Atunci iudeii au început să se certe între ei, zicând: „Cum poate să ne dea El trupul Lui să-l mâncăm?“

⁵³Isus le-a zis: „Vă spun adevărul: dacă nu mâncați trupul Fiului omului și dacă nu-I beți sângele, nu veți avea viață în voi. ⁵⁴Acela care mănâncă trupul Meu și bea sângele Meu are viață eternă, și Eu îl voi învia în ziua de pe urmă. ⁵⁵Căci trupul Meu este mâncare adevărată și sângele Meu este băutură adevărată. ⁵⁶Acela care mănâncă trupul Meu și bea sângele Meu rămâne în Mine și Eu rămân în el. ⁵⁷După cum Tatăl, care este viu, M-a trimis și Eu trăiesc datorită Tatălui, tot așa și cel ce Mă mănâncă pe Mine va trăi datorită Mie. ⁵⁸Aceasta este Pâinea coborâtă din cer. Spre deosebire de strămoșii noștri, care au mâncat mană și au murit, cel ce mănâncă această Pâine va trăi etern.“ ⁵⁹Isus a spus aceste lucruri pe când îi învăța pe oameni în sinagoga* din Capernaum.

Despre viața eternă

⁶⁰Când au auzit aceste lucruri, mulți dintre ucenicii Săi au zis: „Această învățătură este greu de primit. Cine poate s-o accepte?“

⁶¹Isus știa, fără să I se spună, că ucenicii căteau împotriva acestui lucru. Așa că le-a zis: „Vă simțiți cumva ofențați de învățătura Mea? ⁶²Dar dacă L-ați vedea pe Fiul omului* urcându-Se unde era mai înainte?

¹6:45 Citat din Is. 54:13.

⁴³But Jesus said, “Stop complaining to each other. ⁴⁴The Father is the one who sent me, and he is the one who brings people to me. I will raise them up on the last day. Anyone the Father does not bring to me cannot come to me. ⁴⁵It is written in the prophets*: ‘God will teach all the people.’¹ People listen to the Father and learn from him. They are the ones who come to me. ⁴⁶I don’t mean that there is anyone who has seen the Father. The only one who has ever seen the Father is the one who came from God. He has seen the Father.

⁴⁷“I can assure you that anyone who believes has eternal life. ⁴⁸I am the bread that gives life. ⁴⁹Your ancestors ate the manna God gave them in the desert, but it didn’t keep them from dying. ⁵⁰Here is the bread that comes down from heaven. Whoever eats this bread will never die. ⁵¹I am the living bread that came down from heaven. Whoever eats this bread will live forever. This bread is my body. I will give my body so that the people in the world can have life.”

⁵²Then the Jews began to argue among themselves. They said, “How can this man give us his body to eat?”

⁵³Jesus said, “Believe me when I say that you must eat the body of the Son of Man, and you must drink his blood. If you don’t do this, you have no real life. ⁵⁴Those who eat my body and drink my blood have eternal life. I will raise them up on the last day. ⁵⁵My body is true food, and my blood is true drink. ⁵⁶Those who eat my body and drink my blood live in me, and I live in them.

⁵⁷“The Father sent me. He lives, and I live because of him. So everyone who eats me will live because of me. ⁵⁸I am not like the bread that your ancestors ate. They ate that bread, but they still died. I am the bread that came down from heaven. Whoever eats this bread will live forever.”

⁵⁹Jesus said all this while he was teaching in the synagogue* in the city of Capernaum.*

Many Followers Leave Jesus

⁶⁰When Jesus’ followers heard this, many of them said, “This teaching is hard. Who can accept it?”

⁶¹Jesus already knew that his followers were complaining about this. So he said, “Is this teaching a problem for you? ⁶²Then what will you think when you see the Son of Man* going up to

¹6:45 Quote from Isa. 54:13.

⁶³Duhul* este Cel ce dă viață. Trupul nu este de folos. Cuvintele pe care vi le-am spus sunt Duh și dau viață, dar sunt printre voi unii care nu cred.“ ⁶⁴(Căci Isus știa de la început care erau cei ce nu credeau și îl știa pe cel ce avea să-L trădeze.) A continuat zicând: ⁶⁵„De aceea v-am spus că nimeni nu poate veni la Mine, dacă nu-i este dat de Tatăl Meu.“

⁶⁶De aceea, mulți din ucenicii Lui s-au întors și nu L-au mai urmat.

⁶⁷Apoi, Isus le-a zis celor doisprezece: „Voi nu vreți să plecați?“

⁶⁸Simon Petru I-a răspuns: „Doamne, la cine să ne ducem? Tu ai cuvinte ce dau viață eternă ⁶⁹și noi credem și știm că Tu ești Sfântul lui Dumnezeu.“

⁷⁰Isus le-a răspuns: „Nu v-am ales Eu pe voi, cei doisprezece? Și cu toate acestea, unul dintre voi este un drac!“

⁷¹(Vorbea despre Iuda, fiul lui Simon Iscarioteanul, căci el urma să-L trădeze, cu toate că era unul dintre cei doisprezece.)

Isus și frații Săi

7¹După aceste întâmplări, Isus străbătea Galileea și nu vroia să treacă prin Iudeea, căci iudeii căutau să-L omoare. ²Sărbătoarea iudaică a Corturilor* se apropia. ³Așa că frații lui Isus I-au spus: „Pleacă din acest loc și du-Te în Iudeea, pentru ca și ucenicii Tăi să vadă lucrările pe care le faci. ⁴Dacă cineva încearcă să fie cunoscut în public, atunci nu trebuie să facă nimic pe ascuns. Și dacă faci aceste lucruri, arată-Te lumii!“ ⁵(Nici frații Săi nu credeau în El.) ⁶Isus le-a spus: „Nu Mi-a sosit încă timpul, dar pentru voi orice timp este bun. ⁷Lumea nu vă poate urî pe voi, dar Mă urăște pe Mine pentru că îi tot spun că lucrările ei sunt rele. ⁸Duceți-vă la sărbătoare! Eu nu vin pentru că nu a sosit încă vremea potrivită.“ ⁹După ce a spus aceste lucruri, El a rămas în Galileea.

¹⁰După ce s-au dus la sărbătoare frații Lui, S-a dus și El, dar nu pe față, ci pe ascuns. ¹¹Și iudeii îl căutau la sărbătoare, zicând: „Unde este omul acela?“

¹²Se vorbea mult în mulțime despre Isus. Unii ziceau: „Este un om bun“, dar alții spuneau: „Nu, căci înșală oamenii.“

where he came from? ⁶³It is the Spirit* that gives life. The body is of no value for that. But the things I have told you are from the Spirit, so they give life. ⁶⁴But some of you don't believe.” (Jesus knew the people who did not believe. He knew this from the beginning. And he knew the one who would turn against him.) ⁶⁵Jesus said, “That is why I said, ‘Anyone the Father does not help to come to me cannot come.’”

⁶⁶After Jesus said these things, many of his followers left and stopped following him.

⁶⁷Jesus asked the twelve apostles,* “Do you want to leave too?”

⁶⁸Simon Peter answered him, “Lord, where would we go? You have the words that give eternal life. ⁶⁹We believe in you. We know that you are the Holy One from God.”

⁷⁰Then Jesus answered, “I chose all twelve of you. But one of you is a devil.” ⁷¹He was talking about Judas, the son of Simon Iscariot. Judas was one of the twelve apostles, but later he would turn against Jesus.

Jesus and His Brothers

7¹After this, Jesus traveled around the country of Galilee. He did not want to travel in Judea, because the Jewish leaders there wanted to kill him. ²It was time for the Jewish Festival of Shelters.* ³So his brothers said to him, “You should leave here and go to the festival in Judea. Then your followers there can see the miracles* you do. ⁴If you want to be well known, you must not hide what you do. So show yourself to the world. Let them see these things you do.” ⁵Jesus' brothers said this because even they did not believe in him.

⁶Jesus said to them, “The right time for me has not yet come, but any time is right for you to go. ⁷The world cannot hate you. But the world hates me, because I tell the people in the world that they do evil things. ⁸So you go to the festival. I will not go now, because the right time for me has not yet come.” ⁹After Jesus said this, he stayed in Galilee.

¹⁰So his brothers left to go to the festival. After they left, Jesus went too, but he did not let people see him. ¹¹At the festival the Jewish leaders were looking for him. They said, “Where is that man?”

¹²There was a large group of people there. Many of them were talking secretly to each other about Jesus. Some people said, “He is a good man.” But others said, “No, he fools the people.”

¹³Totuși, de teama conducătorilor iudei, nimeni nu vorbea pe față despre El.

Isus vorbește oamenilor în Ierusalim

¹⁴Când sărbătoarea era pe la jumătate, Isus S-a dus în Templu* și a început să-i învețe pe oameni. ¹⁵Iudeii erau uimiți și ziceau: „Cum de știe atâtea lucruri fără să fi făcut școală?”

¹⁶Isus le-a răspuns: „Ce îi învăț Eu pe oameni nu vine de la Mine, ci de la Cel ce M-a trimis. ¹⁷Și dacă cineva dorește să facă voia Lui, atunci va ști dacă învățătura Mea vine de la Dumnezeu sau vine de la Mine Însuși. ¹⁸Cine vorbește de la el însuși caută laudă pentru sine. Dar cine caută să aducă laudă Celui ce L-a trimis, Acela este adevărat și în El nu este nimic fals. ¹⁹Nu v-a dat Moise Legea?* Dar nici unul dintre voi nu ascultă de Lege. De ce căutați să Mă omorâți?”

²⁰Iar mulțimea a răspuns: „Ai un demon în Tine! Cine caută să Te omoare?”

²¹Isus le-a răspuns: „O minune am făcut și sunteți toți mirați din cauza aceasta. ²²Moise v-a dat legea circumciziei* (nu că venea de la el, ci de la strămoși), și voi faceți circumcizie unui copil în ziua de sabat*. ²³De vreme ce un om poate fi circumcis și în ziua de sabat, fără să se încalce Legea lui Moise, voi de ce vă mâniați pe Mine pentru că am vindecat un om într-o zi de sabat? ²⁴Nu mai judecați după aparențe, ci judecați după ceea ce este cu adevărat drept.”

Oamenii se întreabă dacă Isus este Cristosul

²⁵Unii dintre cei ce locuiau în Ierusalim au spus: „Nu este acesta omul pe care caută ei să-L omoare? ²⁶Iată că El vorbește în public și ei nu-I spun nimic. Oare sunt convinși conducătorii preoților că El este Cristosul?* ²⁷Dar noi știm de unde vine acest om, însă când va veni Cristos nimeni nu va ști de unde vine.”

²⁸Pe când Îi învăța Isus pe oameni în Templu*, a ridicat glasul și a zis: „Mă cunoașteți și știți de unde vin, dar Eu nu am venit în Numele Meu. Însă Cel ce M-a trimis este adevărat. Voi nu-L cunoașteți. ²⁹Eu însă Îl cunosc, pentru că vin de la El și El M-a trimis.”

¹³But no one was brave enough to talk about him openly. They were afraid of the Jewish leaders.

Jesus Teaches in Jerusalem

¹⁴When the festival¹ was about half finished, Jesus went to the Temple* area and began to teach. ¹⁵The Jews were amazed and said, “This man has never studied in school. How did he learn so much?”

¹⁶Jesus answered, “What I teach is not my own. My teaching comes from the one who sent me. ¹⁷People who really want to do what God wants will know that my teaching comes from God. They will know that this teaching is not my own. ¹⁸If I taught my own ideas, I would just be trying to get honor for myself. But if I am trying to bring honor to the one who sent me, I can be trusted. Anyone doing that is not going to lie. ¹⁹Moses* gave you the law,* right? But none of you obey that law. If you do, then why are you trying to kill me?”

²⁰The people answered, “A demon* is making you crazy! We are not trying to kill you.”

²¹Jesus said to them, “I did one miracle* on a Sabbath* day, and you were all surprised. ²²But you obey the law Moses gave you about circumcision*—and sometimes you do it on a Sabbath day. (Really, Moses is not the one who gave you circumcision. It came from our ancestors* who lived before Moses.) Yes, you often circumcise baby boys on a Sabbath day. ²³This shows that someone can be circumcised on a Sabbath day to obey the law of Moses. So why are you angry with me for healing a person’s whole body on the Sabbath day? ²⁴Stop judging by the way things look. Be fair and judge by what is really right.”

The People Wonder if Jesus Is the Christ

²⁵Then some of the people who lived in Jerusalem said, “This is the man they are trying to kill. ²⁶But he is teaching where everyone can see and hear him. And no one is trying to stop him from teaching. Maybe the leaders have decided that he really is the Christ.* ²⁷But when the real Christ comes, no one will know where he comes from. And we know where this man’s home is.”

²⁸Jesus was still teaching in the Temple* area when he said loudly, “Do you really know me and where I am from? I am here, but not by my own decision. I was sent by one who is very real. But you don’t know him. ²⁹I know him because I am from him. He is the one who sent me.”

¹7:14 festival The Festival of Shelters. See verse 2 and the Word List.

³⁰Apoi au încercat să-L prindă, dar nu au pus mâna pe El pentru că nu-I sosise încă timpul. Mulți oameni din mulțime au crezut în El. ³¹Ei au zis: „Când va veni Cristos, va face mai multe minuni decât a făcut acest om?”

Iudeii încearcă să-L prindă pe Isus

³²Fariseii* au auzit ce spuneau oamenii, în șoaptă, despre Isus. Așa că ei, împreună cu conducătorii preoților, au trimis gărzi să-L prindă pe Isus. El a zis: ³³„Voi mai fi cu voi puțin timp și apoi Mă voi întoarce la Cel ce M-a trimis. ³⁴Mă veți căuta și nu Mă veți găsi, căci nu puteți veni unde voi fi Eu.”

³⁵Iudeii spuneau între ei: „Unde vrea El să meargă, de nu-L vom putea găsi? Doar nu Se va duce la iudeii împrăștiați printre greci, să-i învețe pe greci?” ³⁶Ce înseamnă aceste cuvinte pe care le-a spus: «Mă veți căuta și nu Mă veți găsi» și: «Unde voi fi Eu, voi nu puteți veni?»

Isus vorbește despre Duhul Sfânt

³⁷În ultima și cea mai importantă zi a sărbătorii, Isus S-a ridicat și a strigat: „Dacă este cineva însetat, să vină la Mine și să bea! ³⁸Căci, după cum spune Scriptura,* celui ce crede în Mine îi vor izvorî din inimă râuri de apă vie.” ³⁹Isus spunea acestea despre Duhul* pe care-L vor primi cei ce vor crede în El. Duhul nu fusese încă dat pentru că Isus nu fusese încă înălțat în slavă.

Oamenii se ceartă pe seama lui Isus

⁴⁰Când au auzit aceste cuvinte, unii au început să spună: „Cu adevărat acesta este Profetul!”

⁴¹Alții spuneau: „Acesta este Cristosul*!”⁴² iar alții ziceau: „Cu siguranță, Cristosul nu vine din Galileea! ⁴²Nu spune Scriptura* că Cristosul va fi unul dintre urmașii lui David* și va veni din Betleem, cetatea în care a locuit David?” ⁴³Astfel mulțimea era împărțită din cauza Lui. ⁴⁴Unii doreau să-L aresteze, dar nimeni nu a încercat să-L prindă.

Preoții cei mai importanți refuză să creadă

⁴⁵Când gărzile s-au întors la conducătorii preoților și la farisei,* aceștia i-au întreat: „De ce nu L-ați adus?”

³⁰When Jesus said this, the people tried to grab him. But no one was able even to touch him, because the right time for him had not yet come. ³¹But many of the people believed in Jesus. They said, “We are waiting for the Christ to come. When he comes, will he do more miraculous signs* than this man has done?”

The Jewish Leaders Try to Arrest Jesus

³²The Pharisees* heard what the people were saying about Jesus. So the leading priests and the Pharisees sent some Temple* police to arrest him. ³³Then Jesus said, “I will be with you a little while longer. Then I will go back to the one who sent me. ³⁴You will look for me, but you will not find me. And you cannot come where I am.”

³⁵These Jews said to each other, “Where will this man go that we cannot find him? Will he go to the Greek cities where our people live? Will he teach the Greek people there? ³⁶He says, ‘You will look for me but you will not find me.’ He also says, ‘You cannot come where I am.’ What does this mean?”

Jesus Talks About the Holy Spirit

³⁷The last day of the festival came. It was the most important day. On that day Jesus stood and said with a loud voice, “Whoever is thirsty may come to me and drink. ³⁸If anyone believes in me, rivers of living water will flow out from their heart. That is what the Scriptures* say.” ³⁹Jesus was talking about the Spirit.* The Spirit had not yet been given to people, because Jesus had not yet been raised to glory.* But later, those who believed in Jesus would receive the Spirit.

The People Argue About Jesus

⁴⁰The people heard these things that Jesus said. Some of them said, “This man really is the Prophet.!”

⁴¹Other people said, “He is the Christ.*”

And others said, “The Christ will not come from Galilee. ⁴²The Scriptures* say that he will come from the family of David.* And they say that he will come from Bethlehem, the town where David lived.” ⁴³So the people did not agree with each other about Jesus. ⁴⁴Some of the people wanted to arrest him. But no one tried to do it.

The Jewish Leaders Refuse to Believe

⁴⁵The Temple* police went back to the leading priests and the Pharisees.* The priests and the Pharisees asked, “Why did you not bring Jesus?”

¹ 7:40 *Prophet* They probably meant the prophet that God told Moses he would send. See Deut. 18:15-19.

⁴⁶Gărzile au răspuns: „Nimeni nu a vorbit vreodată ca omul acesta!”

⁴⁷Fariseii le-au zis: „Nu cumva ați fost înșelați și voi? ⁴⁸Nici unul dintre conducătorii noștri sau dintre farisei nu a crezut în El, nu-i așa? ⁴⁹Însă acești oameni, care nu cunosc Legea,* sunt sub blestemul lui Dumnezeu!”

⁵⁰Nicodim (cel care Îl vizitase mai înainte pe Isus), fiind unul dintre ei, le-a spus: ⁵¹„Oare condamnă Legea noastră un om înainte să-l fi auzit și să fi aflat ce a făcut?”

⁵²Ei i-au răspuns: „Și tu ești din Galileea, nu-i așa? Citește Scripturile* și vei vedea că nici un profet* nu vine din Galileea.”

⁵³Apoi s-au dus toți la casele lor.¹

Femeia prinsă în adulter

8¹Isus s-a dus la Muntele Măslinilor.* ²Dis-de-diminează El S-a întors la Templu*. Toți oamenii au venit la Isus, care S-a așezat jos și a început să-i învețe. ³Învățătorii Legii și fariseii* au adus o femeie prinsă în timp ce comitea adulter. Au pus-o în fața lor ⁴și I-au zis: „Învățătorule, această femeie a fost prinsă chiar în timp ce comitea adulter. ⁵Moise ne-a poruncit în Lege să ucidem cu pietre o astfel de femeie. Tu ce spui?” ⁶(Îi spuneau aceste lucruri ca să-L pună la încercare și să-L poată acuza de ceva.) Dar Isus S-a aplecat și a început să scrie cu degetul pe pământ. ⁷Și pentru că ei Îl tot întrebau, S-a ridicat și le-a spus: „Acela dintre voi care nu a păcătuit niciodată să arunce primul piatra.” ⁸Apoi S-a aplecat din nou și a scris cu degetul pe pământ.

⁹Când au auzit ei acestea, au plecat unul câte unul, începând cu cei mai bătrâni, astfel că Isus a rămas singur cu femeia, care stătea acolo. ¹⁰Isus S-a ridicat și i-a spus: „Femeie, unde sunt toți acuzatorii tăi? Nu te-a condamnat nici unul?”

¹¹Ea I-a răspuns: „Nici unul, Doamne!”

„Nici Eu nu te condamn. Du-te și de acum încolo să nu mai păcătuiești!“, i-a spus Isus.

⁴⁶The Temple police answered, “We have never heard anyone say such amazing things!”

⁴⁷The Pharisees answered, “So he has fooled you too! ⁴⁸You don’t see any of the leaders or any of us Pharisees believing in him, do you? ⁴⁹But those people out there know nothing about the law.* They are under God’s curse!”

⁵⁰But Nicodemus was there in that group. He was the one who had gone to see Jesus before.¹ He said, ⁵¹“Our law will not let us judge anyone without first hearing them and finding out what they have done.”

⁵²The Jewish leaders answered, “You must be from Galilee too! Study the Scriptures.* You will find nothing about a prophet² coming from Galilee.” ⁵³Then they all left and went home.

The Woman Caught in Adultery

8¹Jesus went to the Mount of Olives.* ²Early in the morning he went back to the Temple* area. The people all came to him, and he sat and taught them.

³The teachers of the law and the Pharisees* brought a woman they had caught in bed with a man who was not her husband. They forced her to stand in front of the people. ⁴They said to Jesus, “Teacher, this woman was caught in the act of adultery.* ⁵The law of Moses* commands us to stone to death any such woman. What do you say we should do?”

⁶They were saying this to trick Jesus. They wanted to catch him saying something wrong so that they could have a charge against him. But Jesus stooped down and started writing on the ground with his finger. ⁷The Jewish leaders continued to ask him their question. So he stood up and said, “Anyone here who has never sinned should throw the first stone at her.” ⁸Then Jesus stooped down again and wrote on the ground.

⁹When they heard this, they began to leave one by one. The older men left first, and then the others. Jesus was left alone with the woman standing there in front of him. ¹⁰He looked up again and said to her, “Where did they all go? Did no one judge you guilty?”

¹¹She answered, “No one, sir.”

Then Jesus said, “I don’t judge you either. You can go now, but don’t sin again.”³

¹7:50 *He was the one ... before* The story about Nicodemus going and talking to Jesus is in Jn. 3:1-21. ²7:52 *a prophet* Two early Greek copies have “the Prophet,” which would mean the “prophet like Moses” mentioned in Deut. 18:15. In Acts 3:22 and 7:37 this is understood to be the Messiah, as in verse 40 above. ³8:11 The oldest and best Greek copies do not have verses 7:53-8:11. Other copies have this section in different places.

¹7:53 *versetul 53* Cele mai vechi și mai bune manuscrise grecești ale Evangheliei după Ioan nu conțin fragmentul 7:53-8:11.

Isus este Lumina lumii

¹²Apoi Isus le-a vorbit din nou: „Eu sunt Lumina lumii. Cel ce Mă urmează nu va umbla niciodată în întuneric, ci va avea lumina dătătoare de viață.“ ¹³Fariseii* I-au zis: „Tu depui mărturie despre Tine Însuși. Deci mărturia Ta nu este întemeiată.“

¹⁴Isus le-a răspuns: „Chiar dacă depun mărturie despre Mine Însuși, mărturia Mea tot este întemeiată, pentru că știu de unde vin și unde Mă duc. Însă voi nu știți de unde vin sau unde Mă duc. ¹⁵Voi judecați cu o judecată omenească. Eu nu judec pe nimeni. ¹⁶Iar dacă judec, judecata Mea este întemeiată, căci atunci când judec, nu sunt singur, ci Tatăl, care M-a trimis, este cu Mine. ¹⁷Căci este scris în Legea* voastră că mărturia a doi oameni este valabilă. ¹⁸Eu depun mărturie despre Mine Însuși și despre Mine depune mărturie și Tatăl, care M-a trimis.“

¹⁹Apoi, ei L-au întrebat: „Unde este Tatăl Tău?“

„Nu Mă cunoașteți nici pe Mine, nici pe Tatăl Meu. Dacă M-ați cunoaște pe Mine, L-ați cunoaște și pe Tatăl Meu“, le-a răspuns Isus. ²⁰Spunea aceste cuvinte pe când era în Templu*, lângă cutia pentru daruri și îi învăța pe oameni. Nimeni nu L-a arestat pentru că nu-I sosise încă timpul.

Iudeii nu-L înțeleg pe Isus

²¹Și le-a spus încă o dată: „Eu Mă duc și voi Mă veți căuta, dar veți muri în păcatul vostru. Nu puteți veni unde Mă duc Eu.“

²²Așa că iudeii au zis: „Are de gând cumva să Se omoare? Pentru că zice: «Unde Mă duc Eu, voi nu puteți veni!»“

²³El le-a spus: „Voi sunteți de aici, de jos, iar Eu sunt de sus. Voi aparțineți acestei lumi. Eu nu aparțin lumii. ²⁴V-am spus că veți muri în păcatele voastre. Dacă nu veți crede că Eu sunt, veți muri în păcatele voastre.“

²⁵Ei L-au întrebat: „Cine ești Tu?“

Isus le-a zis: „Sunt ceea ce de la început v-am spus că sunt. ²⁶Am multe lucruri de spus și de judecat despre voi, dar Cel ce M-a trimis este adevărat și Eu spun lumii ce am auzit de la El.“

Jesus Is the Light of the World

¹²Later, Jesus talked to the people again. He said, “I am the light of the world. Whoever follows me will never live in darkness.* They will have the light that gives life.”

¹³But the Pharisees* said to Jesus, “When you talk about yourself, you are the only one to say that these things are true. So we cannot accept what you say.”

¹⁴Jesus answered, “Yes, I am saying these things about myself. But people can believe what I say, because I know where I came from. And I know where I am going. But you don’t know where I came from or where I am going. ¹⁵You judge me the way people judge other people. I don’t judge anyone. ¹⁶But if I judge, my judging is true, because when I judge I am not alone. The Father who sent me is with me. ¹⁷Your own law says that when two witnesses say the same thing, you must accept what they say. ¹⁸I am one of the witnesses who speaks about myself. And the Father who sent me is my other witness.”

¹⁹The people asked, “Where is your father?”

Jesus answered, “You don’t know me or my Father. But if you knew me, you would know my Father too.” ²⁰Jesus said these things while he was teaching in the Temple* area, near the room where the Temple offerings were kept. But no one arrested him, because the right time for him had not yet come.

Some Jews Don’t Understand Jesus

²¹Again, Jesus said to the people, “I will leave you. You will look for me, but you will die in your sin. You cannot come where I am going.”

²²So the Jewish leaders asked themselves, “Will he kill himself? Is that why he said, ‘You cannot come where I am going’?”

²³But Jesus said to them, “You people are from here below, but I am from above. You belong to this world, but I don’t belong to this world. ²⁴I told you that you would die in your sins. Yes, if you don’t believe that I AM,¹ you will die in your sins.”

²⁵They asked, “Then who are you?”

Jesus answered, “I am what I have told you from the beginning. ²⁶I have much more I could say to judge you. But I tell people only what I have heard from the one who sent me, and he speaks the truth.”

¹8:24 / AM This is like the name of God used in the Old Testament. See Isa. 41:4; 43:10; Ex. 3:14. However, it can also mean “I am he (the Christ).” Also in verse 28.

²⁷(Ei nu știau că le vorbește despre Tatăl.) ²⁸Și Isus le-a spus: „Când Îl veți înălța pe Fiul omului,* atunci veți ști că Eu sunt. Nu fac nimic de unul singur, ci orice spun este așa cum M-a învățat Tatăl, ²⁹iar Cel ce M-a trimis este cu Mine. Nu M-a lăsat singur pentru că întotdeauna fac ce-I este Lui pe plac.“ ³⁰Pe când spunea aceste lucruri, mulți au crezut în El.

Eliberarea de păcat

³¹Isus a început să le spună iudeilor care crezuseră în El: „Dacă voi continuați să ascultați de învățătura Mea, sunteți cu adevărat ucenicii Mei. ³²Veți cunoaște adevărul și adevărul vă va elibera.“

³³„Noi suntem urmașii lui Avraam și n-am fost niciodată sclavii nimănui! Și atunci de ce spui: «Veți fi liberi?»“, I-au răspuns ei.

³⁴Isus le-a zis: „Vă spun adevărul: oricine persistă în păcat este un sclav al păcatului. ³⁵Sclavul nu rămâne pentru totdeauna într-o familie. Însă fiul rămâne pentru totdeauna. ³⁶Și dacă Fiul vă eliberează, veți fi liberi cu adevărat. Știu că sunteți urmașii lui Avraam, ³⁷însă voi încercați să Mă omorâți pentru că nu vreți să primiți învățătura Mea. ³⁸Eu spun ce am văzut de la Tatăl Meu și voi faceți așa cum ați auzit de la tatăl vostru.“

³⁹„Avraam este tatăl nostru!“ I-au răspuns ei.

Și Isus le-a zis: „Dacă ați fi copiii lui Avraam, ați face lucrurile pe care le-a făcut Avraam. ⁴⁰Dar acum încercați să Mă omorâți pe Mine, omul care v-a spus adevărul auzit de la Dumnezeu. Avraam nu a făcut așa ceva. ⁴¹Voi faceți lucrurile pe care le face tatăl vostru.“

„Noi nu suntem copii nelegitimi! Avem un Tată: pe Dumnezeu!“ I-au răspuns ei.

⁴²Și Isus le-a răspuns: „Dacă ar fi Dumnezeu Tatăl vostru, M-ați iubi, căci Eu vin de la Dumnezeu și acum sunt aici. Nu am venit fiindcă așa am decis Eu, ci El M-a trimis. ⁴³De ce nu înțelegeți ce vă spun? Pentru că nu puteți înțelege învățătura Mea. ⁴⁴Tatăl vostru este Diavolul și vreți să urmați dorințele tatălui vostru. El a fost un ucigaș de la început și nu a stat de partea adevărului pentru că în el nu este adevăr. Când spune o minciună, aceasta îi vine de la sine. Căci este mincinos și este tatăl

²⁷They did not understand who he was talking about. He was telling them about the Father. ²⁸So he said to them, “You will lift up the Son of Man.* Then you will know that I AM. You will know that these things I do are not by my own authority. You will know that I say only what the Father has taught me. ²⁹The one who sent me is with me. I always do what pleases him. So he has not left me alone.” ³⁰While he was saying these things, many people believed in him.

Jesus Talks About Freedom From Sin

³¹So Jesus said to the Jews who believed in him, “If you continue to accept and obey my teaching, you are really my followers. ³²You will know the truth, and the truth will make you free.”

³³They answered, “We are Abraham’s* descendants. And we have never been slaves. So why do you say that we will be free?”

³⁴Jesus said, “The truth is, everyone who sins is a slave—a slave to sin. ³⁵A slave does not stay with a family forever. But a son belongs to the family forever. ³⁶So if the Son makes you free, you are really free. ³⁷I know you are Abraham’s descendants. But you want to kill me, because you don’t want to accept my teaching. ³⁸I am telling you what my Father has shown me. But you do what your father has told you.”

³⁹They said, “Our father is Abraham.”

Jesus said, “If you were really Abraham’s descendants, you would do what Abraham did. ⁴⁰I am someone who has told you the truth I heard from God. But you are trying to kill me. Abraham did nothing like that. ⁴¹So you are doing what your own father did.”

But they said, “We are not like children who never knew who their father was. God is our Father. He is the only Father we have.”

⁴²Jesus said to them, “If God were really your Father, you would love me. I came from God, and now I am here. I did not come by my own authority. God sent me. ⁴³You don’t understand these things I say, because you cannot accept my teaching. ⁴⁴Your father is the devil. You belong to him. You want to do what he wants. He was a murderer from the beginning. He was always against the truth. There is no truth in him. He is like the lies he tells. Yes, the devil is a liar. He is the father of lies.

minciunii. ⁴⁵Dar pentru că Eu spun adevărul, voi nu Mă veți crede. ⁴⁶Care dintre voi poate dovedi că sunt vinovat de păcat? Și dacă vă spun adevărul, de ce nu Mă credeți? ⁴⁷Cine este de la Dumnezeu ascultă cuvintele lui Dumnezeu. Voi de aceea nu ascultați: pentru că nu sunteți de la Dumnezeu.“

Isus este mai important decât Avraam

⁴⁸„Nu avem noi dreptate când spunem că ești samaritan* și că ai un demon în Tine?“, I-au răspuns iudeii.

⁴⁹Isus le-a zis: „Nu am un demon în Mine, ci Îl onorez pe Tatăl Meu, însă voi nu Mă onorați pe Mine. ⁵⁰Nu caut slavă pentru Mine însumi; dar este Unul care o caută și El este și Judecătorul. ⁵¹Vă spun adevărul: oricine ascultă de învățătura Mea nu va muri niciodată.“

⁵²Și iudeii I-au zis: „Acum suntem siguri că ai un demon în Tine. Avraam și profeții* au murit și Tu spui: «Dacă cineva ascultă de învățătura Mea, nu va cunoaște niciodată moartea.» ⁵³Doar nu ești Tu mai mare decât tatăl nostru, Avraam, care a murit? Și profeții au murit. Dar Tu cine Te crezi?“

⁵⁴Isus le-a răspuns: „Dacă Mă slăvesc pe Mine Însumi, slava Mea nu înseamnă nimic. Cel ce Mă slăvește este Tatăl Meu, pe care voi Îl numiți Dumnezeul vostru, ⁵⁵și pe care nu L-ați cunoscut niciodată, însă Eu Îl cunosc. Dacă aș spune că nu-L cunosc, aș fi un mincinos ca voi. Inșă Eu Îl cunosc și împlinesc Cuvântul Său. ⁵⁶Tatăl vostru Avraam a tresălit de bucurie la gândul că va vedea ziua venirii Mele. A văzut-o și s-a bucurat.“

⁵⁷Dar iudeii I-au spus: „Nu ai nici măcar cincizeci de ani și I-ai văzut pe Avraam?“

⁵⁸Isus le-a zis: „Vă spun adevărul: înainte de a fi Avraam, Eu sunt.“ ⁵⁹Atunci au ridicat pietre de jos ca să arunce în El. Dar Isus S-a ascuns și a plecat din zona Templului*.

Vindecarea unui orb din naștere

9¹Pe când mergea, Isus a văzut un om orb din naștere. ²Ucenicii Săi L-au întrebat: „Învățătorule, cine a păcătuit de s-a născut orb acest om: el sau părinții lui?“

⁴⁵“I am telling you the truth, and that’s why you don’t believe me. ⁴⁶Can any of you prove that I am guilty of sin? If I tell the truth, why don’t you believe me? ⁴⁷Whoever belongs to God accepts what he says. But you don’t accept what God says, because you don’t belong to God.”

Jesus Talks About Himself and Abraham

⁴⁸The Jews there answered, “We say you are a Samaritan.* We say a demon* is making you crazy! Are we not right when we say this?”

⁴⁹Jesus answered, “I have no demon in me. I give honor to my Father, but you give no honor to me. ⁵⁰I am not trying to get honor for myself. There is one who wants this honor for me. He is the judge. ⁵¹I promise you, whoever continues to obey my teaching will never die.”

⁵²The Jews said to Jesus, “Now we know that you have a demon in you! Even Abraham* and the prophets* died. But you say, ‘Whoever obeys my teaching will never die.’ ⁵³Do you think you are greater than our father Abraham? He died, and so did the prophets. Who do you think you are?”

⁵⁴Jesus answered, “If I give honor to myself, that honor is worth nothing. The one who gives me honor is my Father. And you say that he is your God. ⁵⁵But you don’t really know him. I know him. If I said I did not know him, I would be a liar like you. But I do know him, and I obey what he says. ⁵⁶Your father* Abraham was very happy that he would see the day when I came. He saw that day and was happy.”

⁵⁷The Jews said to Jesus, “What? How can you say you have seen Abraham? You are not even 50 years old!”

⁵⁸Jesus answered, “The fact is, before Abraham was born, I AM.” ⁵⁹When he said this, they picked up stones to throw at him. But Jesus hid, and then he left the Temple* area.

Jesus Heals a Man Born Blind

9¹While Jesus was walking, he saw a man who had been blind since the time he was born. ²Jesus’ followers asked him, “Teacher, why was this man born blind? Whose sin made it happen? Was it his own sin or that of his parents?”

¹8:58 / AM This is like the name of God used in the Old Testament. See Isa. 41:4; 43:10; Ex. 3:14. However, it can also mean “I am he (the Christ).”

³Isus le-a spus: „Nici el, nici părinții lui nu au păcătuit, ci s-a născut așa pentru ca să se arate în el puterea lui Dumnezeu. ⁴Trebuie să fac lucrările Celui ce M-a trimis cât mai este încă ziua. Pentru că atunci când vine noaptea, nimeni nu poate lucra. ⁵Cât timp sunt în lume, Eu sunt Lumina lumii.“

⁶După ce a spus aceste cuvinte, a scuipat pe pământ și a făcut noroi din scuipat și i l-a întins pe ochi. ⁷Apoi i-a zis: „Du-te și spală-te în bazinul Siloamului (care tradus înseamnă «trimis»)!“ Așa că omul s-a dus, s-a spălat și s-a întors văzând.

⁸Vecinii și cei care se obișnuiseră să-l vadă cerșind au spus: „Nu este acesta omul care stătea și cerșea?“

⁹„El este!“ au spus unii. Însă alții ziceau: „Nu este el, doar seamănă cu acela.“

Dar el a zis: „Eu sunt acela.“

¹⁰„Cum de ți-ai căpătat vederea?“ l-au întrebat ei.

¹¹El le-a zis: „Omul numit Isus a făcut noroi și mi l-a întins pe ochi, apoi mi-a zis: «Du-te la Siloam și spală-te!» Așa că m-am dus și m-am spălat și mi-am căpătat vederea.“

¹²„Unde este omul acela?“ l-au întrebat ei. „Nu știu“, le-a răspuns el.

Iudeii îi pun întrebări orbului vindecat

¹³Apoi l-au dus la farisei* pe omul care fusese orb. ¹⁴(Ziua în care făcuse Isus noroi și îi deschisese ochii era o zi de sabbat*.) ¹⁵Și fariseii au început încă o dată să-l întrebe cum și-a căpătat vederea.

El le-a zis: „Mi-a pus noroi pe ochi, m-am spălat și acum pot să văd.“

¹⁶Unii dintre farisei au început să zică: „Acest om nu este de la Dumnezeu, pentru că nu ține sabbatul.“

Alții spuneau: „Cum poate un om păcătos să facă astfel de minuni*?“ Și nu erau de acord unii cu alții.

¹⁷Apoi i-au zis încă o dată orbului: „Ce spui despre El, acum că ți-a dat vederea?“

„E un profet*“, a zis omul.

¹⁸Iudeii n-au crezut că omul fusese orb și că-și căpătase vederea, până nu i-au chemat pe părinții celui ce-și căpătase vederea. ¹⁹Și i-au întrebat: „Este acesta fiul vostru, despre care ziceți că s-a născut orb? Atunci cum de poate vedea acum?“

³Jesus answered, “It was not any sin of this man or his parents that caused him to be blind. He was born blind so that he could be used to show what great things God can do. ⁴While it is day-time, we must continue doing the work of the one who sent me. The night is coming, and no one can work at night. ⁵While I am in the world, I am the light of the world.”

⁶After Jesus said this, he spit on the dirt, made some mud and put it on the man’s eyes. ⁷Jesus told him, “Go and wash in Siloam pool.” (Siloam means “Sent.”) So the man went to the pool, washed and came back. He was now able to see.

⁸His neighbors and some others who had seen him begging said, “Look! Is this the same man who always sits and begs?”

⁹Some people said, “Yes! He is the one.” But others said, “No, he can’t be the same man. He only looks like him.”

So the man himself said, “I am that same man.”

¹⁰They asked, “What happened? How did you get your sight?”

¹¹He answered, “The man they call Jesus made some mud and put it on my eyes. Then he told me to go to Siloam and wash. So I went there and washed. And then I could see.”

¹²They asked him, “Where is this man?” He answered, “I don’t know.”

Some Pharisees Have Questions

¹³Then the people brought the man to the Pharisees.* ¹⁴The day Jesus had made mud and healed the man’s eyes was a Sabbath* day. ¹⁵So the Pharisees asked the man, “How did you get your sight?”

He answered, “He put mud on my eyes. I washed, and now I can see.”

¹⁶Some of the Pharisees said, “That man does not obey the law about the Sabbath day. So he is not from God.”

Others said, “But someone who is a sinner cannot do these miraculous signs.*” So they could not agree with each other.

¹⁷They asked the man again, “Since it was your eyes he healed, what do you say about him?”

He answered, “He is a prophet.*”

¹⁸The Jewish leaders still did not believe that this really happened to the man—that he was blind and was now healed. But later they sent for his parents. ¹⁹They asked them, “Is this your son? You say he was born blind. So how can he see?”

²⁰Părinții lui le-au răspuns: „Știm că este fiul nostru și că s-a născut orb. ²¹Dar nu știm cum de poate acum să vadă și nici nu știm cine i-a deschis ochii. Întrebați-l pe el! Este destul de mare și poate să vorbească în numele său.“ ²²(Părinții lui au vorbit așa pentru că le era frică de conducătorii iudeilor. Aceștia horărâseră deja ca oricine va mărturisi că Isus este Cristosul* să fie dat afară din sinagogă*. De aceea au zis părinții lui: ²³„E destul de mare. Întrebați-l pe el!“)

²⁴L-au chemat pentru a doua oară pe cel ce fusese orb și i-au zis: „Spune adevărul în fața lui Dumnezeu! Știm că acest om este un păcătos.“

²⁵„Eu nu știu dacă este sau nu păcătos. Știu doar un lucru: că am fost orb și acum văd!“; le-a răspuns el.

²⁶Ei l-au întrebat: „Ce ți-a făcut? Cum ți-a dat vederea?“

²⁷El le-a răspuns: „V-am mai zis, dar nu m-ați ascultat! De ce vreți să auziți încă o dată? Vreți să deveniți și voi ucenicii Lui?“

²⁸Ei l-au insultat și i-au zis: „Tu ești ucenicul Lui, însă noi suntem ucenicii lui Moise. ²⁹Știm că Dumnezeu i-a vorbit lui Moise, dar nu știm de unde vine acest om.“

³⁰Omul le-a răspuns: „Ciudat lucru că voi nu știți de unde vine, și totuși El mi-a deschis ochii! ³¹Știm că Dumnezeu nu-i ascultă pe păcătoși, ci îl ascultă pe acela care-I este credincios și face voia Lui. ³²Nu s-a mai auzit niciodată ca cineva să fi dat vedere unui orb din naștere. ³³Dacă acest om nu ar fi de la Dumnezeu, nu ar putea să facă nimic.“

³⁴„Te-ai născut plin de păcat și vrei să ne înveți pe noi?“, i-au spus ei. Și l-au scos afară din sinagogă.

Orbirea spirituală

³⁵Isus a auzit că l-au scos afară din sinagogă*, așa că l-a căutat și i-a spus: „Crezi în Fiul omului?“

³⁶Omul l-a răspuns: „Cine este acela, Doamne, ca să cred în El?“

³⁷„L-ai văzut deja și este Cel cu care vorbești acum“, i-a spus Isus.

³⁸Omul l-a zis: „Doamne, cred!“, după care a îngenuncheat și l-a închinat.

²⁰His parents answered, “We know that this man is our son. And we know that he was born blind. ²¹But we don’t know why he can see now. We don’t know who healed his eyes. Ask him. He is old enough to answer for himself.” ²²They said this because they were afraid of the Jewish leaders. The leaders had already decided that they would punish anyone who said Jesus was the Christ.* They would stop them from coming to the synagogue.* ²³That is why his parents said, “He is old enough. Ask him.”

²⁴So the Jewish leaders called the man who had been blind. They told him to come in again. They said, “You should honor God by telling the truth. We know that this man is a sinner.”

²⁵The man answered, “I don’t know if he is a sinner. But I do know this: I was blind, and now I can see.”

²⁶They asked, “What did he do to you? How did he heal your eyes?”

²⁷He answered, “I have already told you that. But you would not listen to me. Why do you want to hear it again? Do you want to be his followers too?”

²⁸At this they shouted insults at him and said, “You are his follower, not us! We are followers of Moses.* ²⁹We know that God spoke to Moses. But we don’t even know where this man comes from!”

³⁰The man answered, “This is really strange! You don’t know where he comes from, but he healed my eyes. ³¹We all know that God does not listen to sinners, but he will listen to anyone who worships and obeys him. ³²This is the first time we have ever heard of anyone healing the eyes of someone born blind. ³³This man must be from God. If he were not from God, he could not do anything like this.”

³⁴The Jewish leaders answered, “You were born full of sin! Are you trying to teach us?” And they told the man to get out of the synagogue and to stay out.

Spiritual Blindness

³⁵When Jesus heard that they had forced the man to leave, he found him and asked him, “Do you believe in the Son of Man*?”

³⁶The man said, “Tell me who he is, sir, so I can believe in him.”

³⁷Jesus said to him, “You have already seen him. The Son of Man is the one talking with you now.”

³⁸The man answered, “Yes, I believe, Lord!” Then he bowed and worshiped Jesus.

³⁹Isus a zis: „Am venit în această lume să judec pentru cei care nu văd, să vadă și cei care văd, să nu vadă.“

⁴⁰Câțiva dintre fariseii* care erau cu El au auzit acestea și I-au spus: „Doar nu suntem și noi orbi!“

⁴¹Isus le-a răspuns: „Dacă ați fi orbi, nu ați fi vinovați de păcat, însă acum voi ziceți: «Vedem!», așa că rămâneți vinovați.“

Păstorul și oile sale

10¹„Vă spun adevărul: cine nu intră în staulul oilor pe poartă, ci urcă și intră pe o altă cale este un hoț și un tâlhar. ²Însă cel ce intră pe poartă este păstorul turmei. ³Paznicul îi deschide poarta, iar oile ascultă de glasul lui. El își cheamă oile pe nume și le scoate afară. ⁴După ce le-a scos pe toate afară, o ia înaintea lor și oile îl urmează, pentru că îi cunosc glasul. ⁵Dar nu vor urma niciodată pe un străin, ci vor fugi de el, pentru că nu îi cunosc glasul.“ ⁶Isus le-a spus această pildă, însă ei nu au înțeles despre ce le vorbea.

Isus este Păstorul cel bun

⁷Isus a zis din nou: „Vă spun adevărul: Eu sunt Poarta oilor. ⁸Toți cei care au venit înainte de Mine sunt hoți și tâlhari, însă oile nu i-au ascultat. ⁹Eu sunt Poarta. Oricine intră prin Mine va fi salvat, va intra, va ieși și va găsi pășune. ¹⁰Hoțul vine numai pentru a fura, a omorî și a distruge. Eu am venit ca oamenii să aibă viață și s-o aibă din abundență.

¹¹Eu sunt Păstorul cel bun. Păstorul cel bun își dă viața pentru oile sale. ¹²Omul plătit, de vreme ce nu este păstor și oile nu sunt ale sale, când vede lupul venind, lasă oile și fuge. Lupul le atacă și le împrăștie. ¹³Cel plătit fuge pentru că nu îi pasă de oi.

¹⁴Eu sunt Păstorul cel bun. Eu Îmi cunosc oile și oile Mele Mă cunosc pe Mine, ¹⁵asa cum Tatăl Mă cunoaște pe Mine și Eu Îl cunosc pe Tatăl, și-Mi dau viața pentru oi. ¹⁶Mai am și alte oi care nu sunt din această turmă și pe care trebuie să le aduc. Ele Îmi

³⁹Jesus said, “I came into this world so that the world could be judged. I came so that people who are blind¹ could see. And I came so that people who think they see would become blind.”

⁴⁰Some of the Pharisees* were near Jesus. They heard him say this. They asked, “What? Are you saying that we are blind too?”

⁴¹Jesus said, “If you were really blind, you would not be guilty of sin. But you say that you see, so you are still guilty.”

The Shepherd and His Sheep

10¹Jesus said, “It is certainly true that when a man enters the sheep pen, he should use the gate. If he climbs in some other way, he is a robber. He is trying to steal the sheep. ²But the man who takes care of the sheep enters through the gate. He is the shepherd. ³The man who guards the gate opens the gate for the shepherd. And the sheep listen to the voice of the shepherd. He calls his own sheep, using their names, and he leads them out. ⁴He brings all of his sheep out. Then he goes ahead of them and leads them. The sheep follow him, because they know his voice. ⁵But sheep will never follow someone they don’t know. They will run away from him, because they don’t know his voice.”

⁶Jesus told the people this story, but they did not understand what it meant.

Jesus Is the Good Shepherd

⁷So Jesus said again, “I assure you, I am the gate for the sheep. ⁸All those who came before me were thieves and robbers. The sheep did not listen to them. ⁹I am the gate. Whoever enters through me will be saved. They will be able to come in and go out. They will find everything they need. ¹⁰A thief comes to steal, kill, and destroy. But I came to give life—life that is full and good.

¹¹“I am the good shepherd, and the good shepherd gives his life for the sheep. ¹²The worker who is paid to keep the sheep is different from the shepherd. The paid worker does not own the sheep. So when he sees a wolf coming, he runs away and leaves the sheep alone. Then the wolf attacks the sheep and scatters them. ¹³The man runs away because he is only a paid worker. He does not really care for the sheep.

¹⁴⁻¹⁵“I am the shepherd who cares for the sheep. I know my sheep like the Father knows me. And my sheep know me like I know the Father. I give my life for these sheep. ¹⁶I have

¹9:39 *people who are blind* Jesus is talking about people who are spiritually blind (without understanding), not physically blind.

vor asculta glasul și vor deveni o turmă cu un singur păstor. ¹⁷De aceea Mă iubește Tatăl: pentru că Îmi dau viața, ca să o iau din nou. ¹⁸Nimeni nu Mi-o ia, ci Mi-o dau de bunăvoie. Am dreptul să Mi-o dau și am dreptul să o iau înapoi. Am primit această poruncă de la Tatăl Meu!“

¹⁹Și iar s-a iscat o neînțelegere între iudei din pricina acestor cuvinte. ²⁰Mulți ziceau: „Are un demon în El și a înnebunit. De ce-L ascultați?“

²¹Alții spuneau: „Acestea nu sunt cuvintele unui om ce are demon în el. Ar putea un demon să deschidă ochii orbilor?“

Iudeii sunt împotriva lui Isus

²²Era iarnă. În Ierusalim era sărbătoarea Dedicării*. ²³Isus era în zona Templului*, în Pridvorul lui Solomon*. ²⁴Iudeii L-au înconjurat și I-au zis: „Până când ne vei ține sufletele încordate? Dacă Tu ești Cristosul*, spune-ne-o deschis!“

²⁵Isus le-a zis: „V-am spus și nu ați crezut. Lucrările pe care le fac în Numele Tatălui Meu vorbesc pentru Mine. ²⁶Însă voi nu Mă credeți pentru că nu sunteți din oile turmei Mele. ²⁷Oile Mele ascultă glasul Meu. Eu le cunosc și ele Mă urmează. ²⁸Le-am dat viață eternă și nu vor pieri niciodată. Și nimeni nu le va putea smulge din mâna Mea. ²⁹Tatăl Meu, care Mi le-a dat, este mai mare decât toți și nimeni nu le poate smulge din mâna Tatălui Meu. ³⁰Eu și Tatăl una suntem.“

³¹Atunci iudeii au ridicat iarăși pietre ca să-L ucidă. ³²„V-am arătat multe lucrări bune de la Tatăl. Pentru care din aceste lucrări încercați să Mă ucideți?“ le-a spus Isus.

³³Ei I-au zis: „Nu încercăm să Te ucidem pentru o lucrare bună, ci pentru blasfemia la adresa lui Dumnezeu și pentru că vrei să Te faci Dumnezeu, Tu, care nu ești decât un om.“

³⁴Isus le-a răspuns: „Nu este scris în Legea* voastră: «Eu am zis că sunteți dumnezei»¹? ³⁵Dacă Scriptura* îi numește «dumnezei» pe cei la care a venit Cuvântul lui Dumnezeu (și Scriptura nu poate fi

other sheep too. They are not in this flock here. I must lead them also. They will listen to my voice. In the future there will be one flock and one shepherd.¹ ¹⁷The Father loves me because I give my life. I give my life so that I can get it back again. ¹⁸No one takes my life away from me. I give my own life freely. I have the right to give my life, and I have the right to get it back again. This is what the Father told me.”

¹⁹Again the Jews were divided over what Jesus was saying. ²⁰Many of them said, “A demon* has come into him and made him crazy. Why listen to him?”

²¹But others said, “These aren’t the words of someone controlled by a demon. A demon cannot heal the eyes of a blind man.”

The Jewish Leaders Against Jesus

²²It was winter, and the time came for the Festival of Dedication² at Jerusalem. ²³Jesus was in the Temple* area at Solomon’s Porch.* ²⁴The Jewish leaders gathered around him. They said, “How long will you make us wonder about you? If you are the Christ,* then tell us clearly.”

²⁵Jesus answered, “I told you already, but you did not believe. I do miracles* in my Father’s name. These miracles show who I am. ²⁶But you do not believe, because you are not my sheep. ²⁷My sheep listen to my voice. I know them, and they follow me. ²⁸I give my sheep eternal life. They will never die, and no one can take them out of my hand. ²⁹My Father is the one who gave them to me, and he is greater than all.³ No one can steal my sheep out of his hand. ³⁰The Father and I are one.”

³¹Again the Jews there picked up stones to kill Jesus. ³²But he said to them, “The many wonderful things you have seen me do are from the Father. Which of these good things are you killing me for?”

³³They answered, “We are not killing you for any good thing you did. But you say things that insult God. You are only a man, but you say you are the same as God! That is why we are trying to kill you!”

³⁴Jesus answered, “It is written in your law that God said, ‘I said you are gods.’⁴ ³⁵This Scripture* called those people gods—the people who received God’s message. And Scripture is always

¹ 10:16 I have other sheep ... shepherd. Jesus means he has followers who are not Jews. See Jn. 11:52. ² 10:22 Festival of Dedication Hanukkah, a special week in December, when the Jewish people celebrated the rebuilding of the Jerusalem Temple in 165/164 B.C. ³ 10:29 he ... than all. Some Greek copies have “They are greater than all.” ⁴ 10:34 Quote from Ps. 82:6.

¹ 10:34 „Eu am zis ... dumnezei.” Ps. 82:6.

desființată), ³⁶atunci de ce Mă acuzați de blasfemie pe Mine, Cel pe care Tatăl L-a sfințit și L-a trimis în lume, pentru că am zis: «Eu sunt Fiul lui Dumnezeu»? ³⁷Dacă nu fac lucrările Tatălui Meu, să nu Mă credeți. ³⁸Dar dacă le fac, chiar dacă nu Mă credeți pe Mine, credeți lucrările Mele, ca să înțelegeți și să cunoașteți că Tatăl este în Mine și că Eu sunt în Tatăl.“

³⁹Atunci ei au încercat din nou să-L prindă, dar le-a scăpat printre degete.

⁴⁰Isus S-a dus iarăși dincolo de Iordan, la locul unde botezase* Ioan înainte și a stat acolo. ⁴¹Mulți oameni au venit la El și au început să spună: „Ioan* nu a făcut nici o minune,* însă tot ce a spus el despre acest om era adevărat!“ ⁴²Și mulți oameni au crezut în El acolo.

Moartea lui Lazăr

11 ¹Era acolo un om bolnav, pe nume Lazăr, care trăia în Betania, cetatea în care locuiau Maria și sora ei, Marta. ²(Maria era femeia care-L unsese pe Domnul cu parfum și-I uscaser picioarele cu părul ei.) Fratele ei, Lazăr, era bolnav. ³Surorile I-au trimis vorbă lui Isus, spunând: „Doamne, cel pe care îl iubești este bolnav.“

⁴Când a auzit Isus, a spus: „Această boală nu duce la moarte, ci este spre slava lui Dumnezeu, pentru ca prin ea să I se aducă slavă Fiului lui Dumnezeu.“ ⁵Isus îi iubea pe Marta, pe sora ei și pe Lazăr. ⁶Însă, când a auzit că Lazăr este bolnav, a mai stat două zile în locul unde era. ⁷După aceea, le-a spus ucenicilor: „Haideti să ne întoarcem în Iudeea!“

⁸„Învățătorule, iudeii au încercat de curând să Te ucidă și Tu mergi din nou acolo?“ I-au spus ucenicii.

⁹Isus a răspuns: „Nu sunt douăsprezece ore de lumină pe zi? Dacă un om merge în timpul zilei, nu se împiedică pentru că vede lumina acestei lumi. ¹⁰Însă, dacă cineva merge noaptea, se împiedică pentru că nu are lumină să vadă.“

¹¹După aceste cuvinte, le-a spus: „Prietenul nostru Lazăr a adormit, dar Eu Mă voi duce și îl voi trezi.“

true. ³⁶So why do you accuse me of insulting God for saying, ‘I am God’s Son’? I am the one God chose and sent into the world. ³⁷If I don’t do what my Father does, then don’t believe what I say. ³⁸But if I do what my Father does, you should believe in what I do. You might not believe in me, but you should believe in the things I do. Then you will know and understand that the Father is in me and I am in the Father.”

³⁹They tried to get Jesus again, but he escaped from them.

⁴⁰Then he went back across the Jordan River to the place where John* used to baptize* people. Jesus stayed there, ⁴¹and many people came to him. They said, “John never did any miraculous signs,* but everything John said about this man is true.” ⁴²And many people there believed in Jesus.

The Death of Lazarus

11 ¹There was a man named Lazarus who was sick. He lived in the town of Bethany, where Mary and her sister Martha lived. ²(Mary is the same woman who later put perfume on the Lord and wiped his feet with her hair.) Mary’s brother was Lazarus, the man who was now sick. ³So Mary and Martha sent someone to tell Jesus, “Lord, your dear friend Lazarus is sick.”

⁴When Jesus heard this he said, “The end of this sickness will not be death. No, this sickness is for the glory* of God. This has happened to bring glory to the Son of God.” ⁵Jesus loved Martha and her sister and Lazarus. ⁶So when he heard that Lazarus was sick, he stayed where he was two more days ⁷and then said to his followers, “We should go back to Judea.”

⁸They answered, “But teacher, those Jews there tried to stone you to death. That was only a short time ago. Now you want to go back there?”

⁹Jesus answered, “There are twelve hours of light in the day. Whoever walks in the day will not stumble and fall because they can see with the light from the sun.¹ ¹⁰But whoever walks at night will stumble because there is no light.”

¹¹Then Jesus said, “Our friend Lazarus is now sleeping, but I am going there to wake him.”

¹11:9 from the sun Literally, “of this world.”

¹²„Doamne, dacă doarme, se va face bine“, I-au zis ucenicii.

¹³Isus vorbise despre moartea lui Lazăr, dar ei au crezut că vorbește despre somnul obișnuit. ¹⁴Atunci Isus le-a spus deschis: „Lazăr a murit. ¹⁵Și pentru voi Mă bucur că nu am fost acolo, ca să credeți. Dar să mergem la el!“

¹⁶Atunci Toma (numit și „Geamănul“) le-a zis celorlalți ucenici: „Haideți să mergem și noi, ca să murim împreună cu El!“

Isus în Betania

¹⁷Isus a plecat spre Betania și când a ajuns a aflat că Lazăr era în mormânt* de patru zile. ¹⁸Betania era aproape de Ierusalim, cam la trei kilometri depărtare, ¹⁹așa că mulți iudei veniseră să le viziteze pe Marta și pe Maria și să le mângâie pentru pierderea fratelui lor.

²⁰Când a auzit Marta că vine Isus, s-a dus să-L întâmpine, însă Maria a rămas acasă. ²¹„Doamne, dacă ai fi fost aici, fratele meu nu ar fi murit!“, I-a spus Marta lui Isus. ²²„Însă chiar și acum știu că orice Îi vei cere lui Dumnezeu, El îți va da.“

²³Isus i-a zis: „Fratele tău va învia.“

²⁴„Știu că va învia“, a spus Marta, „la vremea învierii, în ziua de pe urmă.“

²⁵Isus i-a zis: „Eu sunt Învierea și Viața. Cel ce crede în Mine va trăi. ²⁶Și oricine trăiește și crede în Mine nu va muri niciodată. Crezi aceasta?“

²⁷Ea I-a zis: „Da, Doamne! Cred că Tu ești Mesia, Fiul lui Dumnezeu, care a venit în lume!“

Isus plânge

²⁸Și după ce a spus Isus aceste lucruri, Marta a plecat, a chemat-o deoparte pe sora ei, Maria, și i-a zis: „Învățătorul este aici și te cheamă.“ ²⁹Auzind acestea, ea s-a ridicat repede și s-a dus la El. ³⁰(Isus nu intrase încă în sat; era tot în locul unde-L întâmpinase Marta.) ³¹Iudeii care erau cu ea în casă și o consolau, când au văzut-o pe Maria ridicându-se repede și plecând, au venit după ea crezând că se duce să plângă la mormânt. ³²Când Maria a ajuns unde era Isus și L-a văzut, a căzut la picioarele Lui și

¹²The followers answered, “But Lord, if he can sleep, he will get well.” ¹³They thought Jesus meant that Lazarus was literally sleeping, but he really meant that Lazarus was dead.

¹⁴So then Jesus said plainly, “Lazarus is dead. ¹⁵And I am glad I was not there. I am happy for you because now you will believe in me. We will go to him now.”

¹⁶Then Thomas, the one called “Twin,” said to the other followers, “We will go too. We will die there with Jesus.”

Jesus in Bethany

¹⁷Jesus arrived in Bethany and found that Lazarus had already been dead and in the tomb* for four days. ¹⁸Bethany was about two miles¹ from Jerusalem. ¹⁹Many Jews had come to see Martha and Mary. They came to comfort them about their brother Lazarus.

²⁰When Martha heard that Jesus was coming, she went out to greet him. But Mary stayed home. ²¹Martha said to Jesus, “Lord, if you had been here, my brother would not have died. ²²But I know that even now God will give you anything you ask.”

²³Jesus said, “Your brother will rise and be alive again.”

²⁴Martha answered, “I know that he will rise to live again at the time of the resurrection* on the last day.”

²⁵Jesus said to her, “I am the resurrection. I am life. Everyone who believes in me will have life, even if they die. ²⁶And everyone who lives and believes in me will never really die. Martha, do you believe this?”

²⁷Martha answered, “Yes, Lord. I believe that you are the Christ,* the Son of God. You are the one who was coming to the world.”

Jesus Cries

²⁸After Martha said these things, she went back to her sister Mary. She talked to Mary alone and said, “The Teacher is here. He is asking for you.” ²⁹When Mary heard this, she stood up and went quickly to Jesus. ³⁰He had not yet come into the village. He was still at the place where Martha met him. ³¹The Jews who were in the house comforting Mary saw her stand and leave quickly. They thought she was going to the tomb* to cry there. So they followed her. ³²Mary went to the place where Jesus was. When she saw him, she

¹11:18 *two miles* Literally, “15 *stadia*,” almost 3km.

I-a zis: „Doamne, dacă ai fi fost aici, fratele meu nu ar fi murit.“

³³Isus, văzându-i plângând, pe ea și pe iudeii care erau cu ea, a fost profund tulburat și adânc mișcat în duhul Său, ³⁴și a zis: „Unde l-ați pus?“ „Doamne, vino și vezi!“ I-au răspuns ei.

³⁵Isus plângea.

³⁶„Iată cât de mult l-a iubit pe Lazăr!“ ziceau iudeii. ³⁷Dar unii dintre ei spuneau: „Acest om, care a deschis ochii orbului, nu putea să împiedice moartea lui Lazăr?“

Învierea lui Lazăr

³⁸Isus a fost din nou mișcat adânc în Sine și S-a dus la mormânt. Era o peșteră și avea o piatră așezată la intrare. ³⁹„Dați piatra la o parte!“ a zis Isus.

Iar sora mortului, Marta, I-a zis: „Doamne, miroase deja urât, pentru că este acolo de patru zile.“

⁴⁰Isus i-a spus: „Nu ți-am zis Eu că dacă vei crede vei vedea slava lui Dumnezeu?“

⁴¹Așa că au dat piatra la o parte, iar Isus Și-a ridicat privirea și a zis: „Tată, Îți mulțumesc că M-ai ascultat. ⁴²Știu că întotdeauna Mă ascuți, însă vorbesc astfel pentru ca mulțimea care stă împrejur să creadă că Tu M-ai trimis.“ ⁴³După ce a spus acestea, a strigat: „Lazăre, vino afară!“ ⁴⁴Mortul a ieșit afară cu mâinile și picioarele legate în fâșii de pânză. Fața îi era înfășurată cu o pânză.

Și Isus le-a zis: „Dezlegați-l și lăsați-l să meargă!“

Sinedriul hotărăște să-L omoare pe Isus

(Mt. 26.1–5; Mc. 14.1–2; Lc. 22.1–2)

⁴⁵Mulți dintre iudeii care veniseră la Maria și care văzuseră ce făcuse Isus au crezut în El. ⁴⁶Însă unii dintre ei s-au dus la farisei* și le-au spus ce făcuse Isus. ⁴⁷Marele preot* și fariseii au convocat Sinedriul* și au zis: „Ce să facem? Acest om face multe minuni! ⁴⁸Dacă-L lăsăm să continue așa, toți vor crede în El. Iar romanii vor veni și vor distruge și Templul*, și poporul nostru.“

⁴⁹Însă unul dintre ei, Caiafa, care era mare preot* în acel an, le-a zis: „Nimic nu știți. ⁵⁰Și nici nu înțelegeți că este în folosul

bowed at his feet and said, “Lord, if you had been here, my brother would not have died.”

³³When Jesus saw Mary crying and the people with her crying too, he was very upset and deeply troubled. ³⁴He asked, “Where did you put him?”

They said, “Lord, come and see.”

³⁵Jesus cried.

³⁶And the Jews said, “Look! He loved Lazarus very much!”

³⁷But some of them said, “Jesus healed the eyes of the blind man. Why didn’t he help Lazarus and stop him from dying?”

Jesus Raises Lazarus From Death

³⁸Again feeling very upset, Jesus came to the tomb.* It was a cave with a large stone covering the entrance. ³⁹He said, “Move the stone away.”

Martha said, “But Lord, it has been four days since Lazarus died. There will be a bad smell.” Martha was the sister of the dead man.

⁴⁰Then Jesus said to her, “Remember what I told you? I said that if you believed, you would see God’s divine greatness.*”

⁴¹So they moved the stone away from the entrance. Then Jesus looked up and said, “Father, I thank you that you heard me. ⁴²I know that you always hear me. But I said these things because of the people here around me. I want them to believe that you sent me.” ⁴³After Jesus said this he called in a loud voice, “Lazarus, come out!” ⁴⁴The dead man came out. His hands and feet were wrapped with pieces of cloth. He had a handkerchief covering his face.

Jesus said to the people, “Take the cloth off of him and let him go.”

The Jewish Leaders Plan to Kill Jesus

(Mt. 26:1–5; Mk. 14:1–2; Lk. 22:1–2)

⁴⁵There were many Jews who came to visit Mary. When they saw what Jesus did, many of them believed in him. ⁴⁶But some of them went to the Pharisees* and told them what Jesus did. ⁴⁷Then the leading priests and Pharisees called a meeting of the high council. They said, “What should we do? This man is doing many miraculous signs.* ⁴⁸If we let him continue doing these things, everyone will believe in him. Then the Romans will come and take away our Temple* and our nation.”

⁴⁹One of the men there was Caiaphas. He was the high priest* that year. He said, “You people know nothing! ⁵⁰It is better for one man to die for

vostru să moară un singur om pentru mulți oameni, decât să fie distrus tot poporul!”

⁵¹Dar lucrul acesta nu l-a spus de la el însuși, ci fiindcă era mare preot în acel an, a profetizat că Isus va muri pentru popor, ⁵²și nu doar pentru poporul iudeu, ci și ca să-i adune într-unul singur pe toți copiii lui Dumnezeu, care fuseseră împrăștiați.

⁵³Din ziua aceea, ei au complotat să-L omoare. ⁵⁴Așa că Isus nu a mai mers pe față printre iudei, ci a plecat și S-a dus într-o localitate de lângă pustie, în cetatea numită Efraim. Și a stat acolo cu ucenicii Săi.

⁵⁵Paștele* evreiesc se apropia și mulți veneau de la țară la Ierusalim, înainte de Paște, să se pregătească prin spălări rituale pentru sărbătoare. ⁵⁶Îl căutau pe Isus și, stând în Templu, au început să se întrebe unii pe alții: „Ce credeți? Că nu va veni la sărbătoare?” ⁵⁷Marele preot și fariseii porunciseră că, dacă va ști cineva unde Se află Isus, să-i anunțe, ca să-L aresteze.

Maria îi toarnă parfüm pe picioare

(Mt. 26.6–13; Mc. 14.3–9)

12¹Cu șase zile înainte de Paște, Isus S-a dus în Betania, unde locuia Lazăr, cel pe care-l înviase din morți. ²Acolo I-au pregătit cina și Marta a servit la masă. Lazăr era unul dintre cei care mâncau cu El. ³Apoi, Maria a luat jumătate de litru dintr-un parfüm foarte scump, făcut din nard* curat. L-a turnat pe picioarele lui Isus și I-a uscat picioarele cu părul ei. Casa era plină cu miros de parfüm.

⁴Unul dintre ucenicii Lui, Iuda Iscarioteanul, care urma să-L trădeze, a zis: ⁵„De ce n-a fost vândut acest parfüm pe trei sute de monede de argint* care să fie date săracilor?” ⁶(Spunea lucrul acesta nu pentru că îl interesau săracii, ci pentru că era un hoț și de vreme ce el ținea punga cu bani, lua din ce se puneau în ea.)

⁷Isus a zis: „Las-o în pace! Căci ea l-a păstrat pentru ziua aceasta - ziua pregătirii pentru înmormântarea Mea. ⁸Pe săraci îi

the people than for the whole nation to be destroyed. But you don't realize this.”

⁵¹Caiaphas did not think of this himself. As that year's high priest, he was really prophesying* that Jesus would die for the Jewish people. ⁵²Yes, he would die for the Jewish people. But he would also die for God's other children scattered all over the world. He would die to bring them all together and make them one people.

⁵³That day the Jewish leaders began planning to kill Jesus. ⁵⁴So Jesus stopped traveling around openly among the Jews. He went away to a town called Ephraim in an area near the desert. He stayed there with his followers.

⁵⁵It was almost time for the Jewish Passover* festival. Many people from the country went to Jerusalem before the Passover. They went to do the special things to make themselves pure for the festival. ⁵⁶The people looked for Jesus. They stood in the Temple area and asked each other, “Is he coming to the festival? What do you think?” ⁵⁷But the leading priests and the Pharisees had given a special order about Jesus. They said that anyone who knew where he was must tell them so that they could arrest him.

Jesus in Bethany With His Friends

(Mt. 26:6–13; Mk. 14:3–9)

12¹Six days before the Passover* festival, Jesus went to Bethany. That is where Lazarus lived, the man Jesus raised from death. ²There they had a dinner for Jesus. Martha served the food, and Lazarus was one of the people eating with Jesus. ³Mary brought in a pint¹ of expensive perfume made of pure nard.* She poured the perfume on Jesus' feet. Then she wiped his feet with her hair. And the sweet smell from the perfume filled the whole house.

⁴Judas Iscariot, one of Jesus' followers, was there—the one who would later turn against him. Judas said, ⁵“That perfume was worth a full year's pay.² It should have been sold, and the money should have been given to the poor people.” ⁶But Judas did not really care about the poor. He said this because he was a thief. He was the one who kept the money box for the group of followers. And he often stole money from the box.

⁷Jesus answered, “Don't stop her. It was right for her to save this perfume for today—the day for me to be prepared for burial. ⁸You will always

¹ 12:3 *pint* Literally, *litra* or a Roman pound, equal to 327 grams (11.5 ounces). ² 12:5 *a full year's pay* Literally, “300 *denarii* (silver coins).” One coin, a Roman *denarius*, was the average pay for one day's work.

veți avea întotdeauna cu voi, însă pe Mine nu Mă veți avea întotdeauna.“

Planul împotriva lui Lazăr

⁹O mare mulțime de iudei, aflând că Isus era acolo, a venit nu numai pentru El, ci și ca să-l vadă pe Lazăr, pe care Isus îl înviase din morți. ¹⁰Așa că preoții cei mai importanți au plănuit să-l omoare și pe Lazăr ¹¹pentru că din cauza lui mulți iudei plecau de la ei și credeau în Isus.

Intrarea lui Isus în Ierusalim

(Mt. 21.1–11; Mc. 11.1–11; Lc. 19.28–40)

¹²A doua zi, când a auzit mulțimea care se adunase la sărbătoare că Isus vine în Ierusalim, ¹³oamenii au luat ramuri de palmieri și s-au dus să-L întâmpine, strigând:

„Laudă¹ Ție!
Binecuvântat să fie Cel ce vine
în Numele Domnului,
Împăratul lui Israel!“ *Psalmul 118.25–26*

¹⁴Isus a găsit un măgăruș și a încălecat pe el, după cum este scris:

¹⁵„Nu-ți fie teamă, cetate a Sionului!²
Iată, Împăratul tău vine
călare pe un măgăruș.“ *Zaharia 9.9*

¹⁶(La început, ucenicii nu au înțeles aceste lucruri, însă după ce Isus a fost slăvit și-au adus aminte că acestea au fost scrise despre El și că I se făcuseră toate aceste lucruri.)

Oamenii vorbesc despre Isus

¹⁷Oamenii care fuseseră cu El când l-a chemat pe Lazăr din mormânt și l-a înviat dintre cei morți mărturiseau despre cele întâmplate. ¹⁸De aceea ieșise mulțimea să-L întâmpine: pentru că auziseră că El era Cel ce făcuse minunea. ¹⁹Fariseii* ziceau între ei: „Vedeți că planul nostru este zadarnic? Iată că lumea se duce după El!“

Isus vorbește despre viață și moarte

²⁰Unii dintre cei care veniseră să se închine la sărbătoare erau greci. ²¹Ei s-au dus la Filip, care era din Betsaida Galileii și l-au rugat: „Domnule, am vrea să-L vedem pe

have those who are poor with you.¹ But you will not always have me.”

The Plot Against Lazarus

⁹Many of the Jews heard that Jesus was in Bethany, so they went there to see him. They also went there to see Lazarus, the one Jesus raised from death. ¹⁰So the leading priests made plans to kill Lazarus too. ¹¹Because of him, many Jews were leaving them and believing in Jesus. That is why they wanted to kill Lazarus too.

Jesus Enters Jerusalem Like a King

(Mt. 21:1–11; Mk. 11:1–11; Lk. 19:28–40)

¹²The next day the people in Jerusalem heard that Jesus was coming there. These were the crowds of people who had come to the Passover* festival. ¹³They took branches of palm trees and went out to meet Jesus. They shouted,

““Praise² Him!
Welcome! God bless the one who comes in
the name of the Lord!” *Psalm 118:25–26*
God bless the King of Israel!”

¹⁴Jesus found a donkey and rode on it, as the Scriptures* say,

¹⁵“Do not be afraid, city of Zion!³
Look! Your king is coming.
He is riding on a young donkey.” *Zechariah 9:9*

¹⁶The followers of Jesus did not understand at that time what was happening. But after he was raised to glory,* they understood that this was written about him. Then they remembered that they had done these things for him.

¹⁷There were many people with Jesus when he raised Lazarus from death and told him to come out of the tomb.* Now they were telling others about what Jesus did. ¹⁸That’s why so many people went out to meet him—because they had heard about this miraculous sign* he did. ¹⁹So the Pharisees* said to each other, “Look! Our plan is not working. The people are all following him!”

Jesus Talks About Life and Death

²⁰There were some Greeks there too. These were some of the people who went to Jerusalem to worship at the Passover* festival. ²¹They went to Philip, who was from Betsaida, in Galilee.

¹ 12.13 *Laudă* lit. „Osana“, cuvânt evreiesc care înseamnă „mântuiește“, dar care a ajuns să fie o expresie a laudei.
² 12.15 *Sion* lit. fiică a Sionului, adică Ierusalim.

¹ 12:8 *You will ... with you* See Deut. 15:11. ² 12:13 *Praise* Literally, “*Hosanna*,” a Hebrew word used in praying to God for help. Here, it was probably a shout of celebration used in praising God or his Messiah.
³ 12:15 *city of Zion* Literally, “daughter of Zion,” meaning Jerusalem.

Isus!“ Filip s-a dus și i-a spus lui Andrei.
²²Apoi, Andrei și Filip au venit și I-au spus lui Isus.

²³Isus le-a răspuns: „A sosit timpul ca Fiul omului* să fie slăvit. ²⁴Vă spun adevărul: dacă grăuntele de grâu nu cade pe pământ și nu moare, rămâne o singură sămânță. Însă, dacă moare, va da o recoltă bogată. ²⁵Cel ce-și iubește viața o va pierde, dar cel ce urăște viața sa în această lume o va păstra pentru viața eternă. ²⁶Dacă Îmi slujește cineva, trebuie să Mă urmeze. Și unde sunt Eu, acolo va fi și slujitorul Meu. Dacă Îmi slujește cineva, Tatăl îl va onora.“

Isus vorbește despre moartea Sa

²⁷„Inima Mea este tulburată și ce-aș putea spune? Să spun: «Tată, scapă-Mă de acest ceas al suferinței?» Dar tocmai pentru aceasta am venit în acest ceas. ²⁸Tată, slăvește Numele Tău!“

Atunci s-a auzit un glas din cer: „L-am slăvit și-l voi mai slăvi!“

²⁹Mulțimea care era acolo și auzise a început să spună că a tunat.

Alții spuneau: „I-a vorbit un înger.“

³⁰Isus a răspuns: „Glasul acesta nu s-a auzit pentru Mine, ci pentru voi. ³¹Acum este timpul pentru judecata acestei lumi. Acum va fi aruncat afară stăpânitorul acestei lumi. ³²Și când voi fi înălțat de pe pământ, voi atrage pe toți oamenii la Mine.“ ³³(Spunea aceasta ca să arate ca fel de moarte urma să aibă.)

³⁴„Noi am auzit din Lege că Cristosul* va rămâne pentru totdeauna, așa că de ce spui că Fiul omului* trebuie să fie înălțat? Cine este acest «Fiu al omului?»“, a întrebat mulțimea.

³⁵Isus le-a zis: „Lumina va mai fi printre voi doar pentru scurt timp. Mergeți cât timp aveți lumina, ca să nu vă ajungă din urmă întunericul. Căci cel ce merge în întuneric nu știe unde merge. ³⁶Cât timp aveți lumina, credeți în lumină, ca să fiți ai luminii.“ După ce a spus aceste lucruri, Isus a plecat și s-a ascuns de ei.

They said, “Sir, we want to meet Jesus.” ²²Philip went and told Andrew. Then Andrew and Philip went and told Jesus.

²³Jesus said to them, “The time has come for the Son of Man* to receive his glory.* ²⁴It is a fact that a grain of wheat must fall to the ground and die before it can grow and produce much more wheat. If it never dies, it will never be more than a single seed. ²⁵Those who love the life they have now will lose it. But those who are willing to give up their life in this world will keep it. They will have eternal life. ²⁶Whoever serves me must follow me. My servants must be with me everywhere I am. My Father will give honor to anyone who serves me.”

Jesus Talks About His Death

²⁷“Now I am very troubled. What should I say? Should I say, ‘Father save me from this time of suffering’? No, I came to this time so that I could suffer. ²⁸Father, do what will bring you glory*!”

Then a voice came from heaven, “I have already brought glory to myself. I will do it again.”

²⁹The people standing there heard the voice. They said it was thunder.

But others said, “An angel spoke to him!”

³⁰Jesus said, “That voice was for you and not for me. ³¹Now is the time for the world to be judged. Now the ruler of this world* will be thrown out. ³²I will be lifted up¹ from the earth. When that happens, I will draw all people to myself.” ³³Jesus said this to show how he would die.

³⁴The people said, “But our law says that the Christ* will live forever. So why do you say, ‘The Son of Man* must be lifted up’? Who is this ‘Son of Man’?”

³⁵Then Jesus said, “The light² will be with you for only a short time more. So walk while you have the light. Then the darkness* will not catch you. People who walk in the darkness don’t know where they are going. ³⁶So put your trust in the light while you still have it. Then you will be children of light.” When Jesus finished saying these things, he went away to a place where the people could not find him.

¹ 12:32 *lifted up* Meaning to be nailed to a cross and “lifted up” on it to die. It may also have a second meaning: to be “lifted up” from death to heaven. Also in verse 34. ² 12:35 *light* This means Christ, as in Jn. 1:5-9. Also, it is a symbol of goodness and truth, qualities associated with Christ and his kingdom.

Necredința iudeilor

³⁷Cu toate că făcuse atâtea semne înaintea lor, ei tot nu credeau în El, ³⁸pentru ca să se împlinească ce fusese zis de către profetul* Isaia:

„Doamne, cine a crezut mesajul nostru și cui i-a fost arătată puterea Domnului?“ *Isaia 53.1*

³⁹Prin urmare, nu au putut crede pentru că, așa cum a spus Isaia:

⁴⁰„El le-a orbit ochii și le-a împietrit inimile, ca să nu poată vedea cu ochii lor și să nu poată înțelege cu inimile lor, ca nu cumva să se întoarcă la Mine și să-i vindec.“ *Isaia 6.10*

⁴¹Isaia a spus acestea când a văzut slava lui Isus și a vorbit despre El.

⁴²Totuși mulți oameni, chiar și dintre conducători, au crezut în El. Însă din cauza fariseilor* nu-și recunoșteau credința pe față, ca să nu fie dați afară din sinagogă*.

⁴³Au iubit mai mult lauda care vine de la oameni decât lauda de la Dumnezeu.

Isus vorbește despre judecata oamenilor

⁴⁴Isus a strigat: „Cel ce crede în Mine, nu crede în Mine ci în Cel ce M-a trimis, ⁴⁵iar cel ce Mă vede Îl vede pe Cel ce M-a trimis. ⁴⁶Am venit ca lumină în lume pentru ca oricine crede în Mine să nu stea în întuneric.

⁴⁷Dacă aude cineva cuvintele Mele și nu ascultă de ele, Eu nu-l judec, pentru că am venit să mântuiesc lumea și nu să o judec. ⁴⁸Cine Mă respinge și nu vrea să primească cuvintele Mele are de cine să fie judecat. Cuvântul pe care vi l-am spus îl va judeca în ziua de pe urmă. ⁴⁹Căci Eu nu am vorbit de la Mine Însuși, ci de la Tatăl, care M-a trimis. El Însuși Mi-a poruncit ce trebuie să spun și cum trebuie să vorbesc. ⁵⁰Eu știu că porunca Sa este viață eternă. De aceea, ce spun Eu este întocmai ce Mi-a poruncit Tatăl să spun.“

Isus spală picioarele ucenicilor

13¹Era înainte de sărbătoarea Paștelui* și Isus știa că-I sosise timpul să părăsească această lume și să Se ducă la

Some Jews Refuse to Believe in Jesus

³⁷The people saw all these miraculous signs* Jesus did, but they still did not believe in him. ³⁸This was to give full meaning to what Isaiah the prophet* said,

“Lord, who believed what we told them? Who has seen the Lord’s power?” *Isaiah 53:1*

³⁹This is why the people could not believe. Because Isaiah also said,

⁴⁰“God made the people blind. He closed their minds. He did this so that they will not see with their eyes and understand with their minds. He did it so that they would not turn and be healed.” *Isaiah 6:10*

⁴¹Isaiah said this because he saw Jesus’ divine greatness.* So he spoke about him.

⁴²But many people believed in Jesus. Even many of the Jewish leaders believed in him, but they were afraid of the Pharisees,* so they did not say openly that they believed. They were afraid they would be ordered to stay out of the synagogue.* ⁴³They loved praise from people more than praise from God.

Jesus’ Teaching Will Judge People

⁴⁴Then Jesus said loudly, “Everyone who believes in me is really believing in the one who sent me. ⁴⁵Everyone who sees me is really seeing the one who sent me. ⁴⁶I came into this world as a light. I came so that everyone who believes in me would not stay in darkness.

⁴⁷“I did not come into the world to judge people. I came to save the people in the world. So I am not the one who judges those who hear my teaching and do not obey. ⁴⁸But there is a judge for all those who refuse to believe in me and do not accept what I say. The message I have spoken will judge them on the last day. ⁴⁹That is because what I taught was not from myself. The Father who sent me told me what to say and what to teach. ⁵⁰And I know that whatever he says to do will bring eternal life. So the things I say are exactly what the Father told me to say.”

Jesus Washes His Followers’ Feet

13¹It was almost time for the Jewish Passover* festival. Jesus knew that the time had come for him to leave this world and go back to the Father. Jesus had always loved the

Tatăl. El îi iubea pe cei care erau ai Săi în lume și i-a iubit până la capăt.

²În timpul cinei, când Diavolul pusese deja în mintea lui Iuda Iscarioteanul, fiul lui Simon, gândul să-L trădeze, ³Isus știa că Tatăl Îi dăduse putere asupra tuturor, că venise de la Dumnezeu și că Se ducea înapoi la Dumnezeu. ⁴Așa că S-a ridicat de la masă, Și-a pus deoparte haina și a luat un prosop cu care Și-a înfășurat mijlocul. ⁵Apoi a turnat apă într-un lighean și a început să spele picioarele ucenicilor Săi, după care le ștergea cu prosopul de la brâu.

⁶Când a ajuns la Simon Petru, acesta I-a zis: „Doamne, Tu să-mi speli mie picioarele?”

⁷Isus i-a răspuns: „Acum nu pricepi ce fac, dar vei înțelege după aceea.”

⁸Petru I-a spus: „Nu-mi vei spăla nici odată picioarele!”

Isus i-a răspuns: „Dacă Eu nu te spăl, nu vei avea un loc alături de Mine!”

⁹Simon Petru I-a zis: „Doamne, nu-mi spăla numai picioarele, ci și mâinile și capul!” Isus i-a zis:

¹⁰„Cine s-a îmbăiat, nu are nevoie să fie spălat decât pe picioare, căci tot trupul îi este curat. Voi sunteți curați, însă nu toți.”

¹¹(Îl știa pe cel care avea să-L trădeze. De aceea a spus: „Nu sunteți toți curați.”)

¹²După ce le-a spălat picioarele, Isus Și-a pus haina pe El, S-a întors la masă și le-a zis: „Înțelegeți voi ce v-am făcut Eu? ¹³Voi Mă numiți: «Învățător» și «Domn», și bine ziceți, căci sunt. ¹⁴Deci dacă Eu, Domnul și Învățătorul, v-am spălat vouă picioarele, atunci și voi ar trebui să vă spălați picioarele unul altuia. ¹⁵V-am dat un exemplu, ca să faceți și voi altora cum v-am făcut Eu. ¹⁶Vă spun adevărul: nici un sclav nu este mai mare decât stăpânul lui și nici un mesager nu este mai mare decât cel ce l-a trimis. ¹⁷Dacă știți aceste lucruri, veți fi fericiți dacă le și faceți.

¹⁸Nu vorbesc despre voi toți. Îi știu pe aceia pe care i-am ales, însă trebuie să se împlinească ce spune Scriptura*: «Cel ce mănâncă pâinea cu Mine s-a întors împotriva Mea.»¹ ¹⁹Vă spun acestea acum, înainte de a se întâmpla, pentru ca atunci când se

people in the world who were his. Now was the time he showed them his love the most.

²Jesus and his followers were at the evening meal. The devil had already persuaded Judas Iscariot to turn against Jesus. (Judas was the son of Simon.) ³The Father had given Jesus power over everything. Jesus knew this. He also knew that he had come from God. And he knew that he was going back to God. ⁴While they were eating, Jesus stood up and took off his robe. He got a towel and wrapped it around his waist. ⁵Then he poured water into a bowl and began to wash the followers' feet.¹ He dried their feet with the towel that was wrapped around his waist.

⁶He came to Simon Peter. But Peter said to him, “Lord, you should not wash my feet.”

⁷Jesus answered, “You don't know what I am doing now. But later you will understand.”

⁸Peter said, “No! You will never wash my feet.”

Jesus answered, “If I don't wash your feet, you are not one of my people.”

⁹Simon Peter said, “Lord, after you wash my feet, wash my hands and my head too!”

¹⁰Jesus said, “After a person has a bath, his whole body is clean. He needs only to wash his feet. And you are clean, but not all of you.”

¹¹Jesus knew who would turn against him. That is why he said, “Not all of you are clean.”

¹²When Jesus finished washing their feet, he put on his clothes and went back to the table. He asked, “Do you understand what I did for you? ¹³You call me ‘Teacher.’ And you call me ‘Lord.’ And this is right, because that is what I am. ¹⁴I am your Lord and Teacher. But I washed your feet. So you also should wash each other's feet. ¹⁵I did this as an example for you. So you should serve each other just as I served you. ¹⁶Believe me, servants are not greater than their master. Those who are sent to do something are not greater than the one who sent them. ¹⁷If you know these things, you will be happy if you do them.

¹⁸“I am not talking about all of you. I know the people I have chosen. But what the Scriptures* say must happen: ‘The man who shared my food has turned against me.’² ¹⁹I am telling you this now before it happens. Then when it happens,

¹13:5 wash ... feet A social custom of the first century, because people wore open sandals on very dusty roads. It was a humble duty, usually done by a servant. Also in verses 6–14. ²13:18 has turned against me' Literally, “has lifted up his heel against me.” Quote from Ps. 41:9.

¹13:18 Citat din Ps. 41:9.

vor întâmpla, să credeți că Eu sunt. ²⁰Vă spun adevărul: cine-l primește pe cel trimis de Mine, pe Mine Mă primește și cine Mă primește pe Mine, Îl primește pe Cel ce M-a trimis pe Mine.“

Isus spune că va fi trădat

(Mt. 26:20–25; Mc. 14:17–21; Lc. 22:21–23)

²¹După ce a spus aceste cuvinte, Isus S-a tulburat mult și a mărturisit: „Vă spun adevărul: unul dintre voi Mă va trăda.“ ²²Ucenicii Lui au început să se uite unii la alții, neștiind despre care dintre ei vorbea. ²³Unul dintre ucenicii Săi, acela pe care Isus îl iubea, stătea întins la masă lângă Isus. ²⁴Așa că Simon Petru i-a făcut semn să întrebe cine este cel despre care vorbea.

²⁵Și ucenicul iubit s-a aplecat spre Isus și L-a întrebat: „Doamne, cine este?“

²⁶„Este acela căruia îi voi înmuia bucata de pâine și i-o voi da“, a răspuns Isus. Apoi a înmuiat bucata de pâine în farfurie, a luat-o și i-a dat-o lui Iuda Iscarioteanul, fiul lui Simon. ²⁷După ce a luat Iuda bucata de pâine, Satan a intrat în el. Și Isus i-a zis: „Fă repede ce trebuie să faci!“ ²⁸Însă nici unul dintre cei ce stăteau la masă nu știau de ce i-a vorbit astfel. ²⁹Unii credeau că, deoarece Iuda ținea punga cu bani, Isus îi spusese: „Cumpără ce avem nevoie pentru sărbătoarea!“ sau să dea săracilor câte ceva.

³⁰Așa că Iuda a luat bucata de pâine și a plecat imediat. Era noapte.

³¹După ce a plecat Iuda, Isus a zis: „Acum Fiul omului* a fost slăvit și Dumnezeu a fost slăvit prin El. ³²Și dacă Dumnezeu a fost slăvit prin El, atunci Dumnezeu Îl va slăvi pe Fiul prin El însuși și-L va slăvi curând.

³³Dragi copii, voi mai fi cu voi pentru scurtă vreme. Mă veți căuta și, după cum am spus iudeilor că, unde Mă duc Eu, ei nu pot veni, tot așa vă spun și vouă acum: «Nu puteți veni unde Mă duc Eu.»

³⁴Vă dau o poruncă nouă: să vă iubiți unii pe alții! Cum v-am iubit Eu, așa să vă iubiți și voi! ³⁵Prin aceasta vor ști toți că sunteți ucenicii Mei: dacă vă veți arăta dragostea unii față de alții.“

you will believe that I AM.¹ ²⁰I assure you, whoever accepts the person I send also accepts me. And whoever accepts me also accepts the one who sent me.”

Jesus Tells Who Will Turn Against Him

(Mt. 26:20–25; Mk. 14:17–21; Lk. 22:21–23)

²¹After Jesus said these things, he felt very troubled. He said openly, “Believe me when I say that one of you will turn against me.”

²²His followers all looked at each other. They did not understand who Jesus was talking about. ²³One of the followers was next to Jesus and was leaning close to him. This was the one Jesus loved very much. ²⁴Simon Peter made signs to this follower to ask Jesus who he was talking about.

²⁵That follower leaned closer to Jesus and asked, “Lord, who is it that will turn against you?”

²⁶Jesus answered him, “I will dip this bread into the dish. The man I give it to is the man who will turn against me.” So Jesus took a piece of bread, dipped it and gave it to Judas Iscariot, the son of Simon. ²⁷When Judas took the bread, Satan* entered him. Jesus said to Judas, “What you will do—do it quickly!” ²⁸No one at the table understood why Jesus said this to Judas. ²⁹Since Judas was the one in charge of the money, some of them thought that Jesus meant for him to go and buy some things they needed for the feast. Or they thought that Jesus wanted him to go give something to the poor.

³⁰Judas ate the bread Jesus gave him. Then he immediately went out. It was night.

Jesus Talks About His Death

³¹When Judas was gone, Jesus said, “Now is the time for the Son of Man* to receive his glory.* And God will receive glory through him. ³²If God receives glory through him, he will give glory to the Son through himself. And that will happen very soon.”

³³Jesus said, “My children, I will be with you only a short time more. You will look for me, but I tell you now what I told the Jewish leaders: Where I am going you cannot come.

³⁴“I give you a new command: Love each other. You must love each other like I loved you. ³⁵All people will know that you are my followers if you love each other.”

¹ 13:19 / AM This is like the name of God used in the Old Testament. See Isa. 41:4; 43:10; Ex. 3:14. However, it can also mean “I am he (the Christ).”

Înștiințarea lui Petru*(Mt. 26:31–35; Mc. 14:27–31; Lc. 22:31–34)*

³⁶„Doamne, unde Te duci?“, I-a zis Simon Petru.

Isus i-a răspuns: „Nu Mă poți urma acum unde Mă duc, dar vei veni după Mine mai târziu“.

³⁷Petru I-a spus: „Doamne, de ce nu Te pot urma acum? Eu îmi voi da viața pentru Tine!“

³⁸„Îți vei da oare viața pentru Mine? Îți spun adevărul: înainte de a cânta cocoșul vei fi negat de trei ori faptul că Mă cunoști.“

Isus îi încurajează pe ucenici

14¹Isus a spus: „Inimile voastre nu trebuie să fie tulburate. Aveți credință în Dumnezeu și aveți credință în Mine! ²Casa Tatălui Meu are multe camere. (Dacă n-ar fi fost așa, v-aș fi spus.) Mă duc să pregătesc un loc pentru voi. ³Și dacă Mă duc să pregătesc un loc pentru voi, Mă voi întoarce din nou, ca să vă iau cu Mine și să puteți fi acolo unde sunt Eu. ⁴Voi știți calea spre locul în care Mă duc Eu.“

⁵„Doamne, nu știm unde Te duci! Cum putem noi să știm calea?“ I-a spus Toma.

⁶Isus i-a zis: „Eu sunt calea, adevărul și viața. Nimeni nu vine la Tatăl altfel decât prin Mine. ⁷Dacă M-ați cunoaște, L-ați cunoaște și pe Tatăl. Și de acum Îl cunoașteți; și L-ați văzut.“

⁸Filip I-a spus: „Doamne, arată-ne pe Tatăl și ne va fi de ajuns.“

⁹Isus i-a zis: „Am fost atâta timp cu voi și tu, Filipe, încă nu Mă cunoști? Cel ce M-a văzut pe Mine L-a văzut pe Tatăl. Cum poți să spui: «Arată-ne pe Tatăl!»? ¹⁰Nu crezi tu că Eu sunt în Tatăl și că Tatăl este în Mine? Ceea ce vă spun nu vine de la Mine, ci Tatăl, care trăiește în Mine, Își face lucrarea. ¹¹Credeți-Mă că Eu sunt în Tatăl și Tatăl este în Mine. Dacă nu, credeți măcar datorită acestor lucrări. ¹²Vă spun adevărul: cine crede în Mine va face lucrările pe care le fac Eu. Și va face lucrări mai mari decât acestea, pentru că Eu Mă duc la Tatăl. ¹³Și orice veți cere în Numele Meu, aceea voi face, pentru ca Tatăl să fie slăvit prin Fiul. ¹⁴Dacă veți cere ceva în Numele Meu, aceea voi face.“

Mângâietorul — Duhul Sfânt

¹⁵„Dacă Mă iubiți, veți asculta de poruncile Mele. ¹⁶Și Eu Îl voi ruga pe Tatăl și El

Jesus Says Peter Will Deny Him*(Mt. 26:31–35; Mk. 14:27–31; Lk. 22:31–34)*

³⁶Simon Peter asked Jesus, “Lord, where are you going?”

Jesus answered, “Where I am going you cannot follow now. But you will follow later.”

³⁷Peter asked, “Lord, why can’t I follow you now? I am ready to die for you!”

³⁸Jesus answered, “Will you really give your life for me? The truth is, before the rooster crows, you will say three times that you don’t know me.”

Jesus Comforts His Followers

14¹Jesus said, “Don’t be troubled. Trust in God, and trust in me. ²There are many rooms in my Father’s house. I would not tell you this if it were not true. I am going there to prepare a place for you. ³After I go and prepare a place for you, I will come back. Then I will take you with me, so that you can be where I am. ⁴You know the way to the place where I am going.”

⁵Thomas said, “Lord, we don’t know where you are going, so how can we know the way?”

⁶Jesus answered, “I am the way, the truth, and the life. The only way to the Father is through me. ⁷If you really knew me, you would know my Father too. But now you know the Father. You have seen him.”

⁸Philip said to him, “Lord, show us the Father. That is all we need.”

⁹Jesus answered, “Philip, I have been with you for a long time. So you should know me. Anyone who has seen me has seen the Father too. So why do you say, ‘Show us the Father’? ¹⁰Don’t you believe that I am in the Father and the Father is in me? The things I have told you don’t come from me. The Father lives in me, and he is doing his own work. ¹¹Believe me when I say that I am in the Father and the Father is in me. Or believe because of the miracles* I have done.

¹²“I can assure you that whoever believes in me will do the same things I have done. And they will do even greater things than I have done, because I am going to the Father. ¹³And if you ask for anything in my name, I will do it for you. Then the Father’s glory* will be shown through the Son. ¹⁴If you ask me for anything in my name, I will do it.

The Promise of the Holy Spirit

¹⁵“If you love me, you will do what I command. ¹⁶I will ask the Father, and he will give you

vă va da un alt Mângâietor,¹ care să fie cu voi pentru totdeauna: ¹⁷Acela este Duhul adevărului, pe care lumea nu-L poate primi pentru că nu-L vede și nici nu-L cunoaște. Voi însă Îl cunoașteți pentru că trăiește cu voi și va fi cu voi.

¹⁸Nu vă voi lăsa orfani. Mă voi întoarce la voi. ¹⁹Peste puțin timp, lumea nu Mă va mai vedea, însă voi Mă veți vedea. Și pentru că Eu trăiesc, și voi veți trăi. ²⁰În ziua aceea veți ști că Eu sunt în Tatăl Meu și că voi sunteți în Mine, iar Eu sunt în voi. ²¹Cine primește poruncile Mele și ascultă de ele, acela Mă iubește. Cine Mă iubește pe Mine va fi iubit de Tatăl Meu. Și Eu îl voi iubi și Mă voi face cunoscut lui.“

²²Iuda (nu Iuda Iscarioteanul) I-a spus: „Doamne, dar cum se face că Te vei arăta nouă, însă nu și lumii?“

²³Isus i-a răspuns: „Dacă Mă iubește cineva, va asculta de învățătura Mea și Tatăl Meu îl va iubi. Vom veni la el și vom locui împreună cu el. ²⁴Cine nu Mă iubește nu ascultă de învățătura Mea. Iar învățătura pe care o auziți nu este a Mea, ci a Tatălui Meu, care M-a trimis.

²⁵V-am spus aceste lucruri cât mai sunt cu voi. ²⁶Dar Mângâietorul, Duhul Sfânt,* pe care Tatăl Îl va trimite în Numele Meu, vă va învăța totul și vă va aminti de tot ceea ce v-am spus.

²⁷Vă las pacea. Vă dau pacea Mea, însă nu așa cum o dă lumea. Să nu vi se tulbure inimile și să nu vă fie frică! ²⁸M-ați auzit spunând: «Plec și Mă voi întoarce la voi.» Dacă M-ați iubi, v-ați bucura că Mă duc la Tatăl, căci Tatăl este mai mare decât Mine. ²⁹V-am spus acum, înainte de a se întâmpla aceste lucruri, pentru ca atunci când se vor întâmpla, să credeți. ³⁰Nu voi mai vorbi mult cu voi, căci vine acela care conduce lumea aceasta. El nu are nici o putere asupra Mea. ³¹Acestea se întâmplă ca lumea să știe că-L iubesc pe Tatăl și că fac așa cum Mi-a poruncit El.

Veniți acum! Vom pleca de aici.“

Isus, Vița

15 ¹Eu sunt adevărata Viță și Tatăl Meu este viticultorul. ²El Îmi taie

another Helper¹ to be with you forever. ¹⁷The Helper is the Spirit of truth.² The people of the world cannot accept him, because they don't see him or know him. But you know him. He lives with you, and he will be in you.

¹⁸“I will not leave you all alone like children without parents. I will come back to you. ¹⁹In a very short time the people in the world will not see me any more. But you will see me. You will live because I live. ²⁰On that day you will know that I am in the Father. You will know that you are in me and I am in you. ²¹Those who really love me are the ones who not only know my commands but also obey them. My Father will love such people, and I will love them. I will show myself to them.”

²²Then Judas (not Judas Iscariot) said, “But Lord, why do you plan to show yourself to us, but not to the world?”

²³Jesus answered, “All who love me will obey my teaching. My Father will love them. My Father and I will come to them and live with them. ²⁴But anyone who does not love me does not obey my teaching. This teaching that you hear is not really mine. It is from my Father who sent me.

²⁵“I have told you all these things while I am with you. ²⁶But the Helper will teach you everything and cause you to remember all that I told you. This Helper is the Holy Spirit* that the Father will send in my name.

²⁷“I leave you peace. It is my own peace I give you. I give you peace in a different way than the world does. So don't be troubled. Don't be afraid. ²⁸You heard me say to you, ‘I am leaving, but I will come back to you.’ If you loved me, you would be happy that I am going back to the Father, because the Father is greater than I am. ²⁹I have told you this now, before it happens. Then when it happens, you will believe.

³⁰“I will not talk with you much longer. The ruler of this world* is coming. He has no power over me. ³¹But the world must know that I love the Father. So I do exactly what the Father told me to do.

“Come now, let's go.”

Jesus Is Like a Vine

15 ¹Jesus said, “I am the true vine, and my Father is the gardener. ²He cuts off every

¹ 14:16 *Helper* Or, “Comforter,” the Holy Spirit. Also in verse 26.
² 14:17 *Spirit of truth* The Holy Spirit. It was his work to help Jesus' followers understand God's truth. See Jn. 16:13.

¹14.16 *Mângâietor* sau Ajutor, adică Duhul Sfânt.

orice mlădiță care nu dă rod și curăță fiecare mlădiță ce dă rod, ca să dea și mai mult rod. ³Voi sunteți deja curați datorită învățurii pe care v-am dat-o. ⁴Rămâneți în Mine și Eu voi rămâne în voi. Așa cum nici o mlădiță nu poate da rod de la sine, dacă nu rămâne în viță, nici voi nu puteți să dați roade, dacă nu rămâneți în Mine.

⁵Eu sunt Vița și voi sunteți mlădițele. Cine rămâne în Mine dă roade multe, căci nu puteți face nimic fără Mine. ⁶Dacă cineva nu rămâne în Mine, este aruncat ca o mlădiță care nu dă roade și se va usca. Aceste mlădițe sunt adunate, aruncate în foc și arse.

⁷Dacă rămâneți în Mine și învățăturile Mele rămân în voi, puteți cere orice doriți și veți vedea acel lucru întâmplându-se. ⁸Prin aceasta este slăvit Tatăl Meu: prin faptul că dați cât mai multe roade și prin faptul că sunteți ucenicii Mei. ⁹După cum M-a iubit Tatăl pe Mine, așa v-am iubit și Eu pe voi. Rămâneți în dragostea Mea. ¹⁰Dacă ascultați de poruncile Mele, veți rămâne în dragostea Mea. După cum și Eu am ascultat de poruncile Tatălui Meu și rămân în dragostea Lui. ¹¹V-am spus aceste lucruri pentru ca bucuria Mea să fie în voi, iar bucuria voastră să fie deplină. ¹²Aceasta este porunca Mea: să vă iubiți unii pe alții așa cum v-am iubit Eu. ¹³Cea mai mare dragoste pe care o poate arăta cineva este de a-și da viața pentru prietenii săi. ¹⁴Voi Îmi sunteți prieteni dacă împliniți poruncile Mele. ¹⁵Nu vă mai numesc «slujitori», căci un slujitor nu știe ce face stăpânul său. Ci vă numesc «prieteni», căci v-am făcut cunoscut tot ce am auzit de la Tatăl Meu. ¹⁶Nu voi M-ați ales pe Mine, ci Eu v-am ales pe voi și v-am pus să mergeți să aduceți roadă. Și roada voastră să rămână, astfel încât Tatăl să vă dea orice veți cere în Numele Meu. ¹⁷Aceasta vă poruncesc: să vă iubiți unii pe alții.

Ura lumii

¹⁸Dacă vă urăște lumea, amintiți-vă că pe Mine M-a urât mai întâi. ¹⁹Dacă ați fi ai lumii, lumea v-ar iubi ca pe ai săi. Însă voi nu sunteți ai lumii, de vreme ce Eu v-am

branch¹ of mine that does not produce fruit.² He also trims every branch that produces fruit to prepare it to produce even more. ³You have already been prepared to produce more fruit by the teaching I have given you. ⁴Stay joined to me and I will stay joined to you. No branch can produce fruit alone. It must stay connected to the vine. It is the same with you. You cannot produce fruit alone. You must stay joined to me.

⁵“I am the vine, and you are the branches. If you stay joined to me and I to you, you will produce plenty of fruit. But separated from me you won’t be able to do anything. ⁶If you don’t stay joined to me, you will be like a branch that has been thrown out and has dried up. All the dead branches like that are gathered up, thrown into the fire and burned. ⁷Stay joined together with me, and follow my teachings. If you do this, you can ask for anything you want, and it will be given to you. ⁸I want you to produce much fruit and show that you are my followers. This will bring glory* to my Father.

⁹“I have loved you as the Father has loved me. Now continue in my love. ¹⁰I have obeyed my Father’s commands, and he continues to love me. In the same way, if you obey my commands, I will continue to love you. ¹¹I have told you these things so that you can have the true happiness that I have. I want you to be completely happy. ¹²This is what I command you: Love each other as I have loved you. ¹³The greatest love people can show is to die for their friends. ¹⁴You are my friends if you do what I tell you to do. ¹⁵I no longer call you servants, because servants don’t know what their master is doing. But now I call you friends, because I have told you everything that my Father told me.

¹⁶“You did not choose me. I chose you. And I gave you this work: to go and produce fruit—fruit that will last. Then the Father will give you anything you ask for in my name. ¹⁷This is my command: Love each other.

Jesus Warns His Followers

¹⁸“If the world hates you, remember that they hated me first. ¹⁹If you belonged to the world, the world would love you like it loves its own people. But I have chosen you to be different from those

¹ 15:2 *branch* The “branches” are Jesus’ followers. See verse 5. ² 15:2 *produce fruit* Meaning the way Jesus’ followers must live to show they belong to him. See verses 7–10.

ales din lume, și de aceea lumea vă urăște. ²⁰Amintiți-vă ce v-am spus: «Slujitorul nu este mai mare decât stăpânul său.» Dacă M-au persecutat pe Mine, vă vor persecuta și pe voi. Dacă au ascultat de învățătura Mea, vor asculta și de a voastră. ²¹Vă vor face toate aceste lucruri din cauza Mea, căci ei nu-L cunosc pe Cel ce M-a trimis. ²²Dacă n-aș fi venit și nu le-aș fi vorbit, nu ar fi fost vinovați de vreun păcat. Însă acum nu mai au nici o scuză pentru păcatele lor. ²³Cine Mă urăște pe Mine Îl urăște și pe Tatăl Meu. ²⁴Dacă nu aș fi făcut printre ei lucrări pe care nimeni altcineva nu le-a făcut, n-ar fi fost vinovați de păcat. Dar acum ei au văzut și totuși Ne urăsc, pe Mine și pe Tatăl. ²⁵Aceasta pentru a se împlini ce este scris în Legea* lor: «M-au urât fără nici un temei.»¹

²⁶Când va veni Mângâietorul, pe care Eu Îl voi trimite de la Tatăl (Duhul adevărului, care vine de la Tatăl), El va depune mărturie despre Mine. ²⁷Și voi veți depune mărturie, pentru că ați fost cu Mine de la început.

16 ¹V-am spus aceste lucruri ca să nu vă pierdeți credința. ²Vă vor da afară din sinagogă*, ba încă va veni vremea când oricine vă va omorî va gândi că Îi face un serviciu lui Dumnezeu. ³Vor face așa pentru că nu-L cunosc nici pe Tatăl, nici pe Mine. ⁴V-am spus acestea pentru ca atunci când va veni timpul ca ele să se întâmple să vă aduceți aminte că v-am spus despre ele. Nu v-am spus acestea la început pentru că eram cu voi.

Lucrarea Duhului Sfânt

⁵Dar acum Mă duc la Cel ce M-a trimis și nici unul dintre voi nu Mă întreabă: «Unde Te duci?» ⁶Acum, pentru că v-am spus aceste lucruri, inimile voastre s-au umplut de tristețe. ⁷Vă spun adevărul: este mai bine pentru voi ca Eu să plec pentru că, dacă Eu nu plec, Mângâietorul nu va veni la voi. Dar dacă plec, Eu Îl voi trimite la voi. ⁸Când va veni, El va dovedi lumea vinovată în ceea ce privește păcatul, dreptatea și judecata. ⁹Cu privire la păcat, pentru că ei

in the world. So you don't belong to the world, and that is why the world hates you.

²⁰“Remember the lesson I told you: Servants are not greater than their master. If people treated me badly, they will treat you badly too. And if they obeyed my teaching, they will obey yours too. ²¹They will do to you whatever they did to me, because you belong to me. They don't know the one who sent me. ²²If I had not come and spoken to the people of the world, they would not be guilty of sin. But now I have spoken to them. So they have no excuse for their sin.

²³“Whoever hates me also hates my Father. ²⁴I did things among the people of the world that no one else has ever done. If I had not done those things, they would not be guilty of sin. But they have seen what I did, and still they hate me and my Father. ²⁵But this happened to make clear the full meaning of what is written in their law: ‘They hated me for no reason.’¹

²⁶“I will send you the Helper² from the Father. The Helper is the Spirit of truth³ who comes from the Father. When he comes, he will tell about me. ²⁷And you will tell people about me too, because you have been with me from the beginning.

16 ¹“I have told you all this so that you won't lose your faith when you face troubles. ²People will tell you to leave their synagogues* and never come back. In fact, the time will come when they will think that killing you would be doing service for God. ³They will do this because they have not known the Father, and they have not known me. ⁴I have told you all this now to prepare you. So when the time comes for these things to happen, you will remember that I warned you.

The Work of the Holy Spirit

“I did not tell you these things at the beginning, because I was with you then. ⁵Now I am going back to the one who sent me. And none of you asks me, ‘Where are you going?’ ⁶But you are filled with sadness because I have told you all this. ⁷Let me assure you, it is better for you that I go away. I say this because when I go away I will send the Helper to you. But if I did not go, the Helper would not come.

⁸“When the Helper comes, he will show the people of the world how wrong they are in regard to sin, being right with God, and judgment. ⁹He will prove that they are guilty of sin, because they

¹ 15:25 ‘They hated me for no reason’ These words could be from Ps. 35:19 or Ps. 69:4. ² 15:26 Helper Or, “Comforter,” the Holy Spirit. Also in 16:7, 8. ³ 15:26 Spirit of truth The Holy Spirit. It was his work to help Jesus' followers understand God's truth. See Jn. 16:13.

¹ 15.25 „M-au urât fără temei.” Ps. 35.19 sau 69.4.

nu cred în Mine. ¹⁰Cu privire la dreptate, pentru că Eu Mă duc la Tatăl și voi nu Mă veți mai vedea. ¹¹Cu privire la judecată, pentru că stăpânitorul acestei lumi a fost deja condamnat.

¹²Mai am multe lucruri să vă spun, pe care însă nu le puteți duce acum. ¹³Dar când va veni El, Duhul adevărului, vă va îndruma în tot adevărul. Căci nu va vorbi de la Sine, ci va spune orice va fi auzit și vă va înștiința cu privire la lucrurile care vor urma. ¹⁴El Îmi va da slavă, căci va lua din ce este al Meu și vi-l va face cunoscut. Tot ce are Tatăl este al Meu. ¹⁵De aceea am spus că va lua din ce este al Meu și vi-l va face cunoscut.

Întristarea transformată în bucurie

¹⁶Peste puțin timp nu Mă veți mai vedea și apoi, ceva mai târziu, Mă veți vedea din nou.“

¹⁷Unii dintre ucenici și-au zis unul altuia: „Ce vrea să ne spună când zice: «Peste puțin timp nu Mă veți mai vedea» și: «Apoi, ceva mai târziu, Mă veți vedea din nou» și: «Pentru că Mă duc la Tatăl?»“ ¹⁸Apoi ziceau: „Ce vrea să spună cu «peste puțin timp»? Nu știm ce vrea să spună.“

¹⁹Isus știa că vroiau să-I pună întrebări, așa că le-a spus: „Discutați între voi din pricina acestor cuvinte pe care le-am spus: «Peste puțin timp nu Mă veți mai vedea» și: «Puțin mai târziu, Mă veți vedea din nou?»“ ²⁰Vă spun adevărul: voi veți plânge și vă veți jeli, dar lumea se va bucura. Voi veți fi triști, însă tristețea voastră se va transforma în bucurie. ²¹Când o femeie este gata să nască, este îndurerată pentru că i-a venit timpul să nască. Dar după ce s-a născut copilul uită de suferință, fiind bucuroasă că s-a născut un om în lume. ²²Așa și voi, sunteți triști acum, însă vă voi vedea din nou și inima voastră se va bucura, și nimeni nu va putea să vă fure bucuria. ²³În ziua aceea, nu-Mi veți mai pune întrebări. Vă spun adevărul: orice veți cere de la Tatăl, în Numele Meu, El vă va da. ²⁴Până acum nu ați cerut nimic în Numele Meu. Cereți și vi se va da, pentru ca bucuria voastră să fie deplină.

Biruința asupra lumii

²⁵V-am spus aceste lucruri în mod figurat. Vine vremea când nu vă voi mai vorbi

don't believe in me. ¹⁰He will show them how wrong they are about how to be right with God. The Helper will do this, because I am going to the Father. You will not see me then. ¹¹And he will show them how wrong their judgment is, because their leader¹ has already been condemned.

¹²“I have so much more to tell you, but it is too much for you to accept now. ¹³But when the Spirit* of truth comes, he will lead you into all truth. He will not speak his own words. He will speak only what he hears and will tell you what will happen in the future. ¹⁴The Spirit of truth will bring glory* to me by telling you what he receives from me. ¹⁵All that the Father has is mine. That is why I said that the Spirit will tell you what he receives from me.

Sadness Will Change to Happiness

¹⁶“After a short time you won't see me. Then after another short time you will see me again.”

¹⁷Some of the followers said to each other, “What does he mean when he says, ‘After a short time you won't see me. Then after another short time you will see me again?’ And what does he mean when he says, ‘Because I am going to the Father?’” ¹⁸They also asked, “What does he mean by ‘a short time’? We don't understand what he is saying.”

¹⁹Jesus saw that the followers wanted to ask him about this. So he said to them, “Are you asking each other what I meant when I said, ‘After a short time you won't see me. Then after another short time you will see me again?’” ²⁰The truth is, you will cry and be sad, but the world will be happy. You will be sad, but then your sadness will change to happiness.

²¹“When a woman gives birth to a baby, she has pain, because her time has come. But when her baby is born, she forgets the pain. She forgets because she is so happy that a child has been born into the world. ²²It is the same with you. Now you are sad, but I will see you again, and you will be happy. You will have a joy that no one can take away. ²³In that day you will not have to ask me about anything. And I assure you, my Father will give you anything you ask him for in my name. ²⁴You have never asked for anything in this way before. But ask in my name, and you will receive. And you will have the fullest joy possible.

Victory Over the World

²⁵“I have told you these things, using words that hide the meaning. But the time will come

¹ 16:11 *their leader* Literally, “the ruler of this world.” See “Satan” in the Word List.

în mod figurat, ci vă voi vorbi deschis despre Tatăl. ²⁶În ziua aceea, veți cere ceva în Numele Meu, și nu spun că Eu Îi voi cere Tatălui pentru voi. ²⁷Căci Tatăl Însuși vă iubește, pentru că voi M-ați iubit pe Mine și ați crezut că Eu am venit de la Dumnezeu. ²⁸Am venit de la Tatăl în lume, iar acum plec din lume și Mă duc la Tatăl.“

²⁹Ucenicii Săi au zis: „Iată că acum vorbești deschis și nu mai spui nici o pildă. ³⁰Acum știm că Tu cunoști totul și că nu ai nevoie de cineva să-Ți pună întrebări. De aceea credem că ai venit de la Dumnezeu.“

³¹Isus le-a răspuns: „Acum credeți? ³²Ascultați, vine timpul, și a și venit, când veți fi împrăștiați fiecare dintre voi pe la casele voastre și Mă veți lăsa singur. Dar Eu nu sunt singur, căci Tatăl este cu Mine.

³³V-am spus acestea ca să aveți pace în Mine. În lume veți avea necazuri, dar voi să aveți curaj și îndrăzneală. Eu am biruit lumea.“

Rugăciunea lui Isus

17 ¹După ce a spus aceste cuvinte, Isus Și-a ridicat privirea spre cer și a zis: „Tată, a sosit timpul! Slăvește-L pe Fiul Tău, pentru ca și Fiul să Te slăvească pe Tine, ²după cum I-ai dat autoritate peste toți oamenii, ca să dea viață eternă tuturor celor pe care Tu I-ai dat. ³Aceasta este viața eternă: să Te cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu adevărat, și pe Isus Cristos,* pe care L-ai trimis Tu. ⁴Eu Te-am slăvit pe pământ și am terminat lucrarea pe care Mi-ai dat-o să o fac. ⁵Și acum, Tată, dă-Mi slava în prezența Ta—slava pe care am avut-o cu Tine înainte de crearea lumii.

⁶Am făcut cunoscut Numele Tău oamenilor pe care Mi i-ai dat din lume. Ei erau ai Tăi, dar Mi i-ai dat Mie și ei au ascultat de învățătura Ta. ⁷Acum ei știu că tot ce Mi-ai dat vine de la Tine. ⁸Le-am dat învățăturile pe care Tu Mi le-ai dat și le-au primit. Au înțeles cu adevărat că Eu vin de la Tine și au crezut că Tu M-ai trimis. ⁹Mă rog pentru ei. Nu Mă rog pentru lume, ci pentru aceia pe care Tu Mi i-ai dat, căci sunt ai Tăi.

when I will not use words like that to tell you things. I will speak to you in plain words about the Father. ²⁶Then you will be able to ask the Father for things in my name. I'm not saying that I will have to ask the Father for you. ²⁷The Father himself loves you because you have loved me. And he loves you because you have believed that I came from God. ²⁸I came from the Father into the world. Now I am leaving the world and going back to the Father.”

²⁹Then his followers said, “You are already speaking plainly to us. You are not using words that hide the meaning. ³⁰We can see now that you know all things. You answer our questions even before we ask them. This makes us believe that you came from God.”

³¹Jesus said, “So now you believe? ³²Listen to me. A time is coming when you will be scattered, each to his own home. In fact, that time is already here. You will leave me, and I will be alone. But I am never really alone, because the Father is with me.

³³“I have told you these things so that you can have peace in me. In this world you will have trouble. But be brave! I have defeated the world!”

Jesus Prays for Himself and His Followers

17 ¹After Jesus said these things, he looked toward heaven and prayed, “Father, the time has come. Give glory* to your Son so that the Son can give glory to you. ²You gave the Son power over all people so that he could give eternal life to all those you have given to him. ³And this is eternal life: that people can know you, the only true God, and that they can know Jesus Christ, the one you sent. ⁴I finished the work you gave me to do. I brought you glory on earth. ⁵And now, Father, give me glory with you. Give me the glory I had with you before the world was made.

⁶“You gave me some people from the world. I have shown them what you are like. They belonged to you, and you gave them to me. They have obeyed your teaching. ⁷Now they know that everything I have come from you. ⁸I told them the words you gave me, and they accepted them. They realized the fact that I came from you and believed that you sent me. ⁹I pray for them now. I am not praying for the people in the world. But I am praying for these people you gave me, because

¹⁰Tot ceea ce este al Meu este al Tău și ce este al Tău este al Meu și Eu sunt slăvit prin ei. ¹¹Eu vin la Tine și nu mai sunt în lume însă ei sunt încă în lume. Sfinte Tată, păzește-i în Numele Tău, pe care Tu Mi l-ai dat Mie, pentru ca ei să fie una, ca Noi. ¹²Cât timp am fost cu ei, i-am păzit Eu, prin puterea Numelui Tău, pe care Tu Mi l-ai dat Mie. I-am apărat Eu și nici unul dintre ei nu a pierit, în afară de cel sortit pieirii, ca să fie împlinită Scriptura*.

¹³Acum vin la Tine. Însă Eu spun aceste lucruri cât sunt în lume pentru ca ei să aibă bucuria Mea deplină în inimile lor. ¹⁴Le-am dat Cuvântul Tău, dar lumea i-a urât, căci ei nu sunt ai lumii, așa cum nici Eu nu sunt al lumii. ¹⁵Nu Te rog să-i iei din lume, ci să-i păzești de Cel Rău. ¹⁶Ei nu sunt ai lumii, așa cum nici Eu nu sunt al lumii. ¹⁷Sfințește-i prin adevăr. Cuvântul Tău este adevăr. ¹⁸După cum Tu M-ai trimis pe Mine în lume, așa i-am trimis și Eu pe ei în lume. ¹⁹Mă sfințesc de dragul lor, pentru ca și ei să se sfințească prin adevăr.

²⁰Eu nu Mă rog numai pentru ei, ci și pentru cei ce vor crede în Mine datorită învățaturii lor, ²¹pentru ca ei să fie una, după cum și Tu, Tată, ești în Mine iar Eu sunt în Tine. Fie ca și ei să fie una în Noi, ca lumea să creadă că Tu M-ai trimis. ²²Le-am dat slava pe care Tu Mi-ai dat-o pentru ca ei să fie una, tot așa cum Noi suntem una. ²³Eu în ei și Tu în Mine pentru ca ei să fie una pe deplin și lumea să știe că Tu M-ai trimis și că i-ai iubit, cum M-ai iubit și pe Mine.

²⁴Tată, vreau ca acolo unde sunt Eu să fie și cei pe care Mi i-ai dat, pentru ca ei să vadă slava Mea, slava pe care Tu Mi-ai dat-o, căci M-ai iubit înainte de crearea lumii. ²⁵Dreptule Tată, lumea nu Te cunoaște, dar Eu Te cunosc și aceștia știu că Tu M-ai trimis. ²⁶Le-am făcut cunoscut Numele Tău și îl voi mai face cunoscut, pentru ca dragostea pe care Mi-ai arătat-o Tu să fie în ei și Eu să fiu în ei.“

they are yours. ¹⁰All I have is yours, and all you have is mine. And my glory is seen in them.

¹¹“Now I am coming to you. I will not stay in the world, but these followers of mine are still in the world. Holy Father, keep them safe by the power of your name—the name you gave me. Then they will be one, just as you and I are one. ¹²While I was with them, I kept them safe by the power of your name—the name you gave me. I protected them. And only one of them was lost—the one who was sure to be lost. This was to show the truth of what the Scriptures* said would happen.

¹³“I am coming to you now. But I pray these things while I am still in the world. I say all this so that these followers can have the true happiness that I have. I want them to be completely happy. ¹⁴I have given them your teaching. And the world has hated them, because they don’t belong to the world, just as I don’t belong to the world.

¹⁵“I am not asking you to take them out of the world. But I am asking that you keep them safe from the Evil One.* ¹⁶They don’t belong to the world, just as I don’t belong to the world. ¹⁷Make them ready for your service through your truth. Your teaching is truth. ¹⁸I have sent them into the world, just as you sent me into the world. ¹⁹I am making myself completely ready to serve you. I do this for them, so that they too might actually be qualified for your service.

²⁰“I pray not only for these followers but also for those who will believe in me because of their teaching. ²¹Father, I pray that all who believe in me can be one. You are in me and I am in you. I pray that they can also be one in us, so that the world will believe that you sent me. ²²I have given them the glory that you gave me. I gave them this glory so that they can be one, just as you and I are one. ²³I will be in them, and you will be in me. So they will be completely one. Then the world will know that you sent me and that you loved them just as you loved me.

²⁴“Father, I want these people you have given me to be with me in every place I am. I want them to see my glory—the glory you gave me because you loved me before the world was made. ²⁵Father, you are the one who always does what is right. The world does not know you, but I know you, and these followers of mine know that you sent me. ²⁶I showed them what you are like, and I will show them again. Then they will have the same love that you have for me, and I will live in them.”

Prinderea lui Isus*(Mt. 26.47-56; Mc. 14.43-50; Lc. 22.47-53)*

18¹După ce a spus Isus aceste cuvinte, a trecut dincolo de valea Chedron împreună cu ucenicii Săi. Acolo era o grădină în care a intrat cu ucenicii. ²Iuda, care L-a trădat, cunoștea acest loc pentru că Isus Se întâlnise de multe ori acolo cu ucenicii Lui. ³Așa că Iuda a luat grupul de soldați și gărzi trimis de către marii preoți și de farisei* și a venit acolo cu lămpi, torțe și arme.

⁴Isus, care știa tot ce avea să I se întâmple, a pășit înainte și le-a spus: „Pe cine căutați?”

⁵„Pe Isus Nazarineanul“, I-au răspuns ei.

El le-a zis: „Eu sunt.“ (Iuda, trădătorul, stătea acolo cu ei.) ⁶Când le-a zis: „Eu sunt“, s-au dat înapoi și au căzut la pământ.

⁷Așa că i-a întrebat încă o dată: „Pe cine căutați?”

„Pe Isus Nazarineanul“, au zis ei.

⁸Isus le-a răspuns: „V-am spus că Eu sunt. Și dacă Mă căutați pe Mine, lăsați-i pe acești oameni să plece.“ ⁹A vorbit astfel, ca să se împlinească ce spusese: „Nu am pierdut pe nici unul dintre cei care Mi-au fost încredințați.“

¹⁰Iar Simon Petru, care avea o sabie, a scos-o și a lovit slujitorul marelui preot, tăindu-i urechea dreaptă. (Numele robului era Malhus.) ¹¹Atunci Isus i-a zis lui Petru: „Bagă-ți sabia în teacă! Să nu beau paharul suferinței pe care Mi l-a dat Tatăl?”

Isus înaintea lui Ana*(Mt. 26.57-58; Mc. 14.53-54; Lc. 22.54)*

¹²Grupul de soldați, împreună cu căpitanul și cu gărzile iudeilor L-au arestat pe Isus și L-au legat. ¹³L-au dus întâi la Ana, socrul lui Caiafa, care era mare preot* în acel an. ¹⁴(Caiafa era cel care-i sfătuisese pe conducătorii iudeilor că era mai bine să moară un singur om pentru popor.)

Jesus Is Arrested*(Mt. 26:47-56; Mk. 14:43-50; Lk. 22:47-53)*

18¹When Jesus finished praying, he left with his followers and went across the Kidron Valley. He went into a garden there, his followers still with him.

²Judas, the one who turned against him, knew where this place was. He knew because Jesus often met there with his followers. ³So Judas led a group of soldiers to the garden, along with some guards from the leading priests and the Pharisees.* They were carrying torches, lanterns, and weapons.

⁴Jesus already knew everything that would happen to him. So he went out and asked them, “Who are you looking for?”

⁵They answered, “Jesus from Nazareth.”

He said, “I am Jesus.”¹(Judas, the one who turned against him, was standing there with them.) ⁶When Jesus said, “I am Jesus,” the men moved back and fell to the ground.

⁷He asked them again, “Who are you looking for?”

They said, “Jesus from Nazareth.”

⁸Jesus said, “I told you that I am Jesus. So if you are looking for me, let these other men go free.” ⁹This was to show the truth of what Jesus said earlier: “I have not lost anyone you gave me.”

¹⁰Simon Peter had a sword, which he pulled out and struck the servant of the high priest,* cutting off his right ear. (The servant’s name was Malchus.) ¹¹Jesus said to Peter, “Put your sword back in its place! I must drink from the cup² the Father has given me.”

Jesus Is Brought Before Annas*(Mt. 26:57-58; Mk. 14:53-54; Lk. 22:54)*

¹²Then the soldiers with their commander and the Jewish guards arrested Jesus. They tied him ¹³and brought him to Annas, the father-in-law of Caiaphas. Caiaphas was the high priest* that year. ¹⁴He was also the one who had told the other Jewish leaders that it would be better if one man died for all the people.

¹ 18:5 “I am Jesus” Literally, “I am,” which could have the same meaning here that it has in 8:24, 28, 58; 13:19. Also in verse 8. ² 18:11 cup A symbol of suffering. Jesus used the idea of drinking from a cup to mean accepting the suffering he would face in the terrible events that were soon to come.

Petru spune că nu-L cunoaște pe Isus*(Mt. 26.69–70; Mc. 14.66–68; Lc. 22.55–57)*

¹⁵Simon Petru și cu un alt ucenic Îl urmau pe Isus. Acest ucenic era cunoscut de marele preot, așa că a intrat cu Isus în curtea marelui preot, ¹⁶iar Petru a rămas afară, lângă poartă. Celălalt ucenic, care era cunoscut marelui preot, a ieșit și a vorbit cu portăreasa și l-a luat înăuntru pe Petru. ¹⁷Atunci slujitoarea care era portăreasă i-a zis lui Petru: „Nu cumva ești și tu unul dintre ucenicii acestui om?”

„Nu sunt!”, i-a răspuns Petru.

¹⁸Slujitorii și gărzile Templului* făcuseră un foc de cărbuni și stăteau în jurul lui, pentru că era frig și se încălzeau la el. Petru stătea și el cu ei și se încălzea.

Marele preot îi pune întrebări lui Isus*(Mt. 26.59–66; Mc. 14.55–64; Lc. 22.66–71)*

¹⁹Marele preot* L-a întrebat pe Isus despre ucenicii Săi și despre învățătura Sa. ²⁰Isus i-a răspuns: „Am vorbit deschis tuturor. Întotdeauna i-am învățat pe oameni în sinagogă* și în Templu*, acolo unde se întâlnesc toți iudeii. Nu am spus nimic pe ascuns. ²¹De ce Mă întrebi pe Mine? Întreabă-i pe cei care au auzit ce le-am spus. Ei știu cu siguranță ce le-am spus!”

²²Când a vorbit astfel, un soldat din garda Templului, care stătea în apropiere, l-a dat o palmă lui Isus, zicând: „Cum îndrăznești Tu să-i răspunzi așa marelui preot?”

²³Isus i-a răspuns: „Dacă am spus ceva greșit, dovedește ce a fost greșit. Dar dacă am vorbit drept, de ce Mă lovești?”

²⁴Atunci Ana L-a trimis legat la marele preot Caiafa.

Petru neagă din nou*(Mt. 26.71–75; Mc. 14.69–72; Lc. 22.58–62)*

²⁵Simon Petru stătea și se încălzea lângă foc. Așa că a fost întrebat: „Nu cumva ești unul dintre ucenicii Lui?”

Însă el a negat, spunând: „Nu sunt!”

²⁶Unul dintre slujitorii marelui preot,* o rudă a celui căruia Petru îi tăiasse urechea, a spus: „Nu te-am văzut eu cu El în grădină?”

²⁷Petru a negat din nou și imediat a cântat cocoșul.

Peter Lies About Knowing Jesus*(Mt. 26:69–70; Mk. 14:66–68; Lk. 22:55–57)*

¹⁵Simon Peter and another one of Jesus' followers went with Jesus. This follower knew the high priest.* So he went with Jesus into the yard of the high priest's house. ¹⁶But Peter waited outside near the door. The follower who knew the high priest came back outside and spoke to the gatekeeper. Then he brought Peter inside. ¹⁷The girl at the gate said to Peter, “Are you also one of the followers of that man?”

Peter answered, “No, I am not!”

¹⁸It was cold, so the servants and guards had built a fire. They were standing around it, warming themselves, and Peter was standing with them.

The High Priest Questions Jesus*(Mt. 26:59–66; Mk. 14:55–64; Lk. 22:66–71)*

¹⁹The high priest* asked Jesus questions about his followers and what he taught them. ²⁰Jesus answered, “I have always spoken openly to all people. I always taught in the synagogues* and in the Temple* area. All the Jews come together there. I never said anything in secret. ²¹So why do you question me? Ask the people who heard my teaching. They know what I said.”

²²When Jesus said this, one of the guards standing there hit him. The guard said, “You should not talk to the high priest like that!”

²³Jesus answered, “If I said something wrong, tell everyone here what was wrong. But if what I said is right, then why do you hit me?”

²⁴So Annas sent Jesus to Caiaphas the high priest. He was still tied.

Peter Lies Again*(Mt. 26:71–75; Mk. 14:69–72; Lk. 22:58–62)*

²⁵Simon Peter was standing at the fire, keeping himself warm. The other people said to Peter, “Are you one of the followers of that man?”

Peter denied it. He said, “No, I am not.”

²⁶One of the servants of the high priest* was there. He was a relative of the man whose ear Peter had cut off. The servant said, “I think I saw you with him in the garden!”

²⁷But again Peter said, “No, I was not with him!” As soon as he said this, a rooster crowed.

Isus înaintea lui Pilat*(Mt. 27.1–2, 11–31; Mc. 15.1–20; Lc. 23.1–25)*

²⁸Apoi L-au dus pe Isus de la casa lui Caiafa la Palatul Guvernatorului. Era dimineața, devreme. Numai că iudeii nu au intrat în Palat, ca să nu se întineze și ca să poată mânca Paștele*. ²⁹De aceea Pilat* a ieșit afară la ei și le-a zis: „Ce acuzație aduceți împotriva acestui om?”

³⁰Ei i-au răspuns: „Dacă acest om nu ar fi fost un răufăcător, nu L-am fi dat pe mâna ta!”

³¹„Luați-L voi și judecați-L după Legea* voastră!“, le-a spus Pilat.

Și iudeii i-au zis: „Nouă nu ne este permis să omorâm pe nimeni.“ ³²Acestea s-au întâmplat pentru a se împlini cuvintele lui Isus cu privire la moartea de care avea să moară.

³³Pilat s-a întors în Palat, L-a chemat pe Isus și I-a zis: „Ești Tu Împăratul iudeilor?”

³⁴„Spui lucrul acesta de la tine însuși sau ți-au vorbit alții despre Mine?“, l-a întrebat Isus.

³⁵Pilat a răspuns: „Sunt eu oare iudeu? Propriul Tău popor și marii preoți mi Te-au dat pe mână. Ce ai făcut?”

³⁶„Împărăția Mea nu este din această lume. Căci dacă Împărăția Mea ar fi fost din această lume, slujitorii Mei s-ar fi luptat să nu fiu dat pe mâna iudeilor. Însă Împărăția Mea nu este de aici“, a răspuns Isus.

³⁷Atunci Pilat I-a spus: „Deci ești împărat?”

„Tu spui că sunt împărat. M-am născut pentru aceasta și tot pentru aceasta am venit în lume: să depun mărturie despre adevăr. Oricine este de partea adevărului ascultă glasul Meu“, a răspuns Isus.

³⁸Pilat L-a întrebat: „Ce este adevărul?” După ce a spus aceasta, Pilat a ieșit din nou la iudei și le-a zis: „Nu-I găsec nici o vină pentru care să-L condamn. ³⁹Dar, pentru că aveți obicei să vă eliberez pe cineva de Paște, vreți să vi-L eliberez pe «Împăratul iudeilor»?”

⁴⁰Însă ei au strigat din nou: „Nu pe El, ci pe Baraba!” (Baraba era un răsculat.)

19¹Apoi, Pilat L-a luat pe Isus și a dat ordin să fie biciuit. ²Soldații au

Jesus Is Brought Before Pilate*(Mt. 27:1–2, 11–31; Mk. 15:1–20; Lk. 23:1–25)*

²⁸Then the guards took Jesus from Caiaphas' house to the Roman governor's palace. It was early in the morning. The Jews there would not go inside the palace. They did not want to make themselves unclean,¹ because they wanted to eat the Passover* meal. ²⁹So Pilate went outside to them and asked, “What do you say this man has done wrong?”

³⁰They answered, “He is a bad man. That is why we brought him to you.”

³¹Pilate said to them, “You take him yourselves and judge him by your own law.”

The Jewish leaders answered, “But your law does not allow us to punish anyone by killing them.” ³²(This was to show the truth of what Jesus said about how he would die.)

³³Then Pilate went back inside the palace. He called for Jesus and asked him, “Are you the king of the Jews?”

³⁴Jesus said, “Is that your own question, or did other people tell you about me?”

³⁵Pilate said, “I'm not a Jew! It was your own people and their leading priests who brought you before me. What have you done wrong?”

³⁶Jesus said, “My kingdom does not belong to this world. If it did, my servants would fight so that I would not be handed over to the Jewish leaders. No, my kingdom is not an earthly one.”

³⁷Pilate said, “So you are a king.”

Jesus answered, “You are right to say that I am a king. I was born for this: to tell people about the truth. That is why I came into the world. And everyone who belongs to the truth listens to me.”

³⁸Pilate said, “What is truth?” Then he went out to the Jewish leaders again and said to them, “I can find nothing against this man. ³⁹But it is one of your customs for me to free one prisoner to you at the time of the Passover. Do you want me to free this ‘king of the Jews’?”

⁴⁰They shouted back, “No, not him! Let Barabbas go free!” (Barabbas was a rebel.)

19¹Then Pilate ordered that Jesus be taken away and whipped. ²The soldiers made a

¹ 18:28 *unclean* Going into a non-Jewish place would ruin the special cleansing the Jews did to make themselves fit for worship. See Jn. 11:55.

făcut o cunună din ramuri de spini și I-au pus-o pe cap. L-au îmbrăcat într-o robă purpurie ³și veneau la El, zicându-I: „Trăiască Împăratul iudeilor!” și-L pălmuiau.

⁴Pilat a ieșit încă o dată și le-a zis: „Iată, vi-L mai aduc afară o dată, ca să știți că Eu nu-I găsec nici o vină pentru care să-L condamn.” ⁵Atunci Isus a ieșit afară, purtând cununa de spini și roba purpurie. Pilat le-a zis: „Iată omul!”

⁶Când L-au văzut mării preoți și gărzile Templului, au strigat: „Răstignește-L! Răstignește-L!”

Pilat le-a zis: „Luați-L voi și răstigniți-L! Căci eu nu-I găsec nici o vină pentru care să-L condamn.”

⁷Iudeii i-au răspuns: „Noi avem o Lege și, potrivit acestei Legi, trebuie să moară pentru că a pretins că este Fiul lui Dumnezeu!”

⁸Când a auzit Pilat acest lucru, s-a înspăimântat foarte tare ⁹și s-a dus din nou în Palat. „De unde ești?”, I-a zis lui Isus. Însă Isus nu i-a răspuns. ¹⁰„Nu vrei să-Mi vorbești?”, I-a spus Pilat. „Știi că am putere să Te eliberez și am putere să Te răstignesc?”

¹¹Isus i-a răspuns: „N-ai avea nici o putere asupra Mea, dacă nu ți-ar fi fost dată de Dumnezeu. De aceea, omul care M-a trădat ție este vinovat de un păcat și mai mare.”

¹²Auzind acestea, Pilat a încercat să-L elibereze, însă iudeii au strigat: „Dacă-I dai drumul, nu ești prieten cu Cezar! Oricine pretinde că este împărat este împotriva Cezarului!”

¹³Când a auzit Pilat aceste cuvinte, L-a scos afară pe Isus și a stat pe scaunul de judecată, într-un loc numit „Pardoseala pietruită” (care în ebraică se numește „Gabata”). ¹⁴Era în vinerea Paștelui, pe la amiază. Pilat le-a spus iudeilor: „Iată-L pe Împăratul vostru!”, dar ei au început să strige:

¹⁵„Ia-L! Ia-L! Răstignește-L!”

Pilat le-a zis: „Să-L răstignesc pe Împăratul vostru?”

Preoții cei mai importanți au răspuns: „Nu avem alt împărat decât pe Cezar!”

¹⁶Atunci Pilat L-a dat să fie răstignit. Așa că L-au luat pe Isus și L-au dus să-L răstignească.

crown from thorny branches and put it on his head. Then they put a purple robe around him. ³They kept coming up to him and saying, “Hail to the king of the Jews!” And they hit him in the face.

⁴Again Pilate came out and said to the Jewish leaders, “Look! I am bringing Jesus out to you. I want you to know that I find nothing I can charge him with.” ⁵Then Jesus came out wearing the crown of thorns and the purple robe. Pilate said to the Jews, “Here is the man!”

⁶When the leading priests and the Jewish guards saw Jesus they shouted, “Kill him on a cross! Kill him on a cross!”

But Pilate answered, “You take him and nail him to a cross yourselves. I find nothing I can charge him with.”

⁷The Jewish leaders answered, “We have a law that says he must die, because he said he is the Son of God.”

⁸When Pilate heard this, he was more afraid. ⁹So he went back inside the palace and asked Jesus, “Where are you from?” But Jesus did not answer him. ¹⁰Pilate said, “You refuse to speak to me? Remember, I have the power to make you free or to kill you on a cross.”

¹¹Jesus answered, “The only power you have over me is the power given to you by God. So the man who gave me to you is guilty of a greater sin.”

¹²After this, Pilate tried to let Jesus go free. But the Jewish leaders shouted, “Anyone who makes himself a king is against Caesar.* So if you let this man go free, that means you are not Caesar’s friend.”

¹³When Pilate heard this, he brought Jesus out to the place called “The Stone Pavement.” (In Aramaic* the name is “*Gabbatha*.”) Pilate sat down on the judge’s seat there. ¹⁴It was now almost noon on Preparation day* of Passover week. Pilate said to the Jews, “Here is your king!”

¹⁵They shouted, “Take him away! Take him away! Kill him on a cross!”

Pilate asked them, “Do you want me to kill your king on a cross?”

The leading priests answered, “The only king we have is Caesar!”

¹⁶So Pilate gave Jesus to them to be killed on a cross.

Răstignirea lui Isus

(Mt. 27.32–44; Mc. 15.21–32; Lc. 23.26–43)

¹⁷Ducându-și crucea, Isus a mers până la ceea ce este numit „Locul Craniului” (care în ebraică se numește „Golgota”). ¹⁸Acolo L-au răstignit împreună cu doi tâlhari, unul de o parte și altul de cealaltă parte, având pe Isus în mijloc. ¹⁹Pilat* a scris o inscripție care zicea: „ISUS NAZARINEANUL, ÎMPĂRĂTUL IUDEILOR” și a pus-o pe cruce. ²⁰Mulți iudei au citit inscripția, pentru că locul unde a fost răstignit Isus era aproape de cetate și era scrisă în ebraică, latină și greacă. ²¹Însă marii preoți iudei i-au spus lui Pilat: „Nu scrie «Împăratul iudeilor», ci: «Acest om a spus: Eu sunt Împăratul iudeilor.»”

²²Pilat a răspuns: „Ce-am scris, am scris.”

²³Iar soldații, după ce L-au răstignit pe Isus, I-au luat hainele, le-au împărțit în patru părți, câte o parte pentru fiecare soldat. I-au luat și cămașa, care era fără cusătură, fiind dintr-o singură țesătură de sus până jos. ²⁴Așa că și-au zis unul altuia: „Să nu o rupem, ci mai bine să tragem la sorți pentru ea, să vedem a cui va fi”, pentru a se împlini Scriptura,* care spune:

„Și-au împărțit hainele Mele între ei
și au tras la sorți
pentru îmbrăcămintea Mea.”

Psalmul 22.18

Asta deci au făcut soldații.

²⁵Lângă crucea lui Isus stăteau mama Lui și sora mamei Lui; Maria, soția lui Clopa și Maria Magdalena. ²⁶Când a văzut-o Isus pe mama Lui și pe ucenicul pe care-l iubea stând în apropiere, i-a spus mamei Lui: „Femeie dragă, iată fiul tău!” ²⁷Apoi i-a zis ucenicului: „Iată mama ta!” Și din acel moment, ucenicul a luat-o la el acasă.

Moartea lui Isus

(Mt. 27.45–56; Mc. 15.33–41; Lc. 23.44–49)

²⁸Mai târziu, știind că totul s-a împlinit și ca să se îplinească Scriptura*, Isus a spus: „Mi-e sete!” ²⁹Era acolo un vas plin cu oțet, așa că au înmuiat un burete cu oțet, l-au pus pe o creangă de isop și l-au ridicat la gură. ³⁰Și după ce a băut oțet, Isus a zis: „S-a sfârșit!” Apoi Și-a plecat capul și a murit.

¹19.28 „Mi-e sete!” Vezi Ps. 22.15 și 69.21.**Jesus Is Nailed to a Cross**

(Mt. 27:32–44; Mk. 15:21–32; Lk. 23:26–39)

The soldiers took Jesus. ¹⁷He carried his own cross to a place called “The Place of the Skull.” (In Aramaic* the name of this place is “Golgotha.”) ¹⁸There they nailed Jesus to the cross. They also put two other men on crosses. They put them on each side of Jesus with him in the middle.

¹⁹Pilate told them to write a sign and put it on the cross. The sign said, “JESUS OF NAZARETH, THE KING OF THE JEWS.” ²⁰The sign was written in Aramaic, in Latin, and in Greek. Many of the Jews read this sign, because the place where Jesus was nailed to the cross was near the city.

²¹The leading Jewish priests said to Pilate, “Don’t write, ‘The King of the Jews.’ But write, ‘This man said, I am the King of the Jews.’”

²²Pilate answered, “I will not change what I have written.”

²³After the soldiers nailed Jesus to the cross, they took his clothes and divided them into four parts. Each soldier got one part. They also took his tunic.* It was all one piece of cloth woven from top to bottom. ²⁴So the soldiers said to each other, “We should not tear this into parts. Let’s throw lots* to see who will get it.” This happened to make clear the full meaning of what the Scriptures* say,

“They divided my clothes among them,
and they threw lots for what I was wearing.”

Psalm 22:18

So the soldiers did this.

²⁵Jesus’ mother stood near his cross. Her sister was also standing there with Mary the wife of Clopas, and Mary of Magdala. ²⁶Jesus saw his mother. He also saw the follower he loved very much standing there. He said to his mother, “Dear woman, here is your son.” ²⁷Then he said to the follower, “Here is your mother.” So after that, this follower took Jesus’ mother to live in his home.

Jesus Dies

(Mt. 27:45–56; Mk. 15:33–41; Lk. 23:44–49)

²⁸Later, Jesus knew that everything had been done. To make the Scriptures* come true he said, “I am thirsty.” ²⁹There was a jar full of vinegar there, so the soldiers soaked a sponge in it. They put the sponge on a branch of a hyssop plant and lifted it to Jesus’ mouth. ³⁰When he tasted the vinegar, he said, “It is finished.” Then he bowed his head and died.

¹19:28 “I am thirsty” See Ps. 22:15; 69:21.

³¹Deoarece era ziua Pregătirii,¹ și ca să nu rămână trupurile pe cruce de sabbat* (căci acea zi de sabbat era o zi foarte importantă), iudeii i-au cerut lui Pilat să zdrobească picioarele celor răstigniți și să le fie luate trupurile de pe cruce. ³²Soldații au venit și i-au zdrobit picioarele primului tâlhar, apoi și pe ale celui lalt care fusese răstignit cu El. ³³Însă, când au ajuns la Isus, au văzut că era deja mort și nu l-au zdrobit picioarele. ³⁴Totuși, unul dintre soldați l-a străpuns într-o parte cu sulița și imediat a curs de acolo sânge și apă. ³⁵(Cel care a văzut a mărturisit și mărturia lui este adevărată. El știe că spune adevărul pentru ca voi să credeți.) ³⁶Aceasta s-a întâmplat pentru a se împlini Scriptura, care spune: „Nici unul din oasele Lui nu va fi rupt.”² ³⁷Un alt fragment din Scriptură spune: „Se vor uita la Cel pe care l-au străpuns.”³

Înmormântarea lui Isus

(Mt. 27:57–61; Mc. 15:42–47; Lc. 23:50–56)

³⁸După aceea, Iosif din Arimateea i-a cerut lui Pilat permisiunea de a lua trupul lui Isus de pe cruce. Acesta era un ucenic al lui Isus, dar pe ascuns, de teama iudeilor. Pilat i-a dat permisiunea, așa că Iosif a venit și a dat trupul jos de pe cruce. ³⁹A venit și Nicodim, cel care mai la început venise la Isus noaptea, aducând un amestec de smirnă și aloe care cântărea în jur de treizeci de litri. ⁴⁰Au luat trupul lui Isus și l-au înfășurat în fâșii de pânză, cu parfumuri, după obiceiul de înmormântare al iudeilor. ⁴¹În locul unde fusese răstignit Isus era o grădină, iar în acea grădină era un mormânt nou, în care nu fusese îngropat nimeni. ⁴²Fiindcă la iudei era ziua Pregătirii și pentru că mormântul era aproape, l-au pus pe Isus acolo.

Învierea lui Isus

(Mt. 28:1–10; Mc. 16:1–8; Lc. 24:1–12)

20¹În prima zi a săptămânii, dis-de-dimineată, pe când era încă întuneric, Maria Magdalena s-a dus la mormânt și a văzut că piatra de la intrarea în mormânt fusese dată la o parte. ²Atunci a alergat și s-a dus la Simon Petru și la celălalt ucenic pe care îl iubea Isus și le-a spus:

³¹This day was Preparation day.* The next day was a special Sabbath* day. The Jewish leaders did not want the bodies to stay on the cross on the Sabbath day. So they asked Pilate to order that the legs of the men be broken. And they asked that the bodies be taken down from the crosses. ³²So the soldiers came and broke the legs¹ of the two men on the crosses beside Jesus. ³³But when the soldiers came close to Jesus, they saw that he was already dead. So they did not break his legs.

³⁴But one of the soldiers stuck his spear into Jesus' side. Immediately blood and water came out. ³⁵(The one who saw this happen has told about it. He told about it so that you also can believe. The things he says are true. He knows that he tells the truth.) ³⁶These things happened to give full meaning to the Scriptures that said, “None of his bones will be broken”² ³⁷and “People will look at the one they stabbed.”³

Jesus Is Buried

(Mt. 27:57–61; Mk. 15:42–47; Lk. 23:50–56)

³⁸Later, a man named Joseph from Arimathea asked Pilate for the body of Jesus. (Joseph was a follower of Jesus, but he did not tell anyone, because he was afraid of the Jewish leaders.) Pilate said Joseph could take Jesus' body, so he came and took it away.

³⁹Nicodemus went with Joseph. He was the man who had come to Jesus before and talked to him at night. He brought about 100 pounds⁴ of spices—a mixture of myrrh* and aloes.* ⁴⁰These two men took Jesus' body and wrapped it in pieces of linen cloth with the spices. (This is how the Jews bury people.) ⁴¹In the place where Jesus was killed on the cross, there was a garden. In the garden there was a new tomb.* No one had ever been buried there before. ⁴²The men put Jesus in that tomb because it was near, and the Jews were preparing to start their Sabbath* day.

News That Jesus Has Risen From Death

(Mt. 28:1–10; Mk. 16:1–8; Lk. 24:1–12)

20¹Early on Sunday morning, while it was still dark, Mary Magdalene went to the tomb.* She saw that the large stone was moved away from the entrance. ²So she ran to Simon Peter and the other follower (the one Jesus loved very much). She said, “They have taken the Lord

¹19:31 ziua Pregătirii vineri, ziua dinaintea sabbatului. ²19:36 „Nici unul ... rupt.” Ps. 34:20; ideea este luată din Ex. 12:46, Num. 9:12. ³19:37 „Se vor ... străpuns.” Zah. 12:10.

¹19:32 broke the legs The legs were broken to make those on the crosses die more quickly. ²19:36 Quote from Ps. 34:20. The idea is from Ex. 12:46; Num. 9:12. ³19:37 Quote from Zech. 12:10. ⁴19:39 100 pounds Literally, 100 *litras* or Roman pounds, equal to 32.7 kilograms (72 pounds).

„L-au luat pe Domnul nostru din mormânt și nu știm unde L-au pus!“

³Așa că Petru și celălalt ucenic au plecat și mergeau către mormânt. ⁴Cei doi alergau împreună, doar că celălalt ucenic alerga mai repede ca Petru și a ajuns primul la mormânt. ⁵S-a aplecat și a văzut fâșiile de pânză pe jos, însă nu a intrat înăuntru. ⁶Simon Petru, care îl urma, a ajuns și a intrat în mormânt. A văzut fâșiile de pânză de pe jos ⁷și ștergarul în care fusese învelit capul lui Isus, care nu era cu fâșiile de pânză, ci împăturit într-un loc separat. ⁸Apoi celălalt ucenic, care ajunsese primul la mormânt, a intrat și el, a văzut și a crezut. ⁹(Până în acel moment, ei încă nu înțeleseseră din Scriptură că El trebuia să învie dintre cei morți.)

Isus Se arată Mariei Magdalena
(Mc. 16.9–11)

¹⁰Apoi ucenicii s-au întors acasă. ¹¹Maria stătea afară lângă mormânt și plângea. Plângând, ea s-a aplecat să privească în mormânt. ¹²Și a văzut doi îngeri îmbrăcați în alb stând acolo, unul la cap și celălalt la picioare, în locul unde fusese pus trupul lui Isus.

¹³Și i-a zis: „Femeie dragă, de ce plângi?“

Ea le-a răspuns: „Pentru că L-au luat pe Domnul meu și nu știu unde L-au pus.“ ¹⁴Când a spus aceasta, s-a întors și L-a văzut pe Isus stând acolo, cu toate că ea nu știa că este Isus.

¹⁵Isus i-a zis: „Femeie dragă, de ce plângi? Pe cine cauți?“

Crezând că este grădinarul, Maria I-a zis: „Domnule, dacă L-ai luat, spune-mi unde L-ai pus și-L voi lua eu.“

¹⁶Isus i-a zis: „Maria!“

Ea s-a întors și I-a zis în aramaică: *Rabuni!* (care înseamnă: „Învățătorule“).

¹⁷Și Isus i-a zis: „Nu Mă ține, căci nu M-am dus încă la Tatăl. Însă du-te la frații Mei și spune-le: «Mă duc la Tatăl Meu și al vostru, la Dumnezeuul Meu și al vostru.»“

¹⁸Maria Magdalena s-a dus și le-a dat de veste ucenicilor: „L-am văzut pe Domnul!“ și le-a spus ce îi zisese Isus.

out of the tomb, and we don't know where they put him.”

³So Peter and the other follower started going to the tomb. ⁴They were both running, but the other follower ran faster than Peter and reached the tomb first. ⁵He bent down and looked in. He saw the pieces of linen cloth lying there, but he did not go in.

⁶Then Simon Peter finally reached the tomb and went in. He saw the pieces of linen lying there. ⁷He also saw the cloth that had been around Jesus' head. It was folded up and laid in a different place from the pieces of linen. ⁸Then the other follower went in—the one who had reached the tomb first. He saw what had happened and believed. ⁹(These followers did not yet understand from the Scriptures* that Jesus must rise from death.)

Jesus Appears to Mary Magdalene
(Mk. 16:9–11)

¹⁰Then the followers went back home. ¹¹But Mary stood outside the tomb,* crying. While she was crying, she bent down and looked inside the tomb. ¹²She saw two angels dressed in white sitting where Jesus' body had been. One was sitting where the head had been; the other was sitting where the feet had been.

¹³The angels asked Mary, “Woman, why are you crying?”

Mary answered, “They took away the body of my Lord, and I don't know where they put him.” ¹⁴When Mary said this, she turned around and saw Jesus standing there. But she did not know that it was Jesus.

¹⁵He asked her, “Woman, why are you crying? Who are you looking for?”

She thought that this was the man who takes care of the garden. So she said to him, “Did you take him away, sir? Tell me where you put him. I will go and get him.”

¹⁶Jesus said to her, “Mary.”

She turned toward him and said in Aramaic,* “*Rabboni.*” (This means “Teacher.”)

¹⁷Jesus said to her, “You don't need to hold on to me! I have not yet gone back up to the Father. But go to my followers¹ and tell them this: ‘I am going back to my Father and your Father. I am going back to my God and your God.’”

¹⁸Mary Magdalene went to the followers and told them, “I saw the Lord!” And she told them what he had said to her.

¹20:17 *followers* Literally, “brothers.”

Isus Se arată ucenicilor*(Mt. 28.16–20; Mc. 16.14–18; Lc. 24.36–49)*

¹⁹În seara aceleiași zile, prima zi a săptămânii, ușile locului unde se aflau ucenicii erau încuiate de frica iudeilor. Isus a venit și a stat în mijlocul lor, zicându-le: „Pacea fie cu voi!” ²⁰După ce a spus aceste cuvinte, le-a arătat mâinile și coasta Lui. Ucenicii erau bucuroși să-L vadă pe Domnul.

²¹„Pacea fie cu voi!“, le-a zis din nou Isus. „Așa cum M-a trimis pe Mine Tatăl, așa vă trimit și Eu pe voi.“ ²²După ce a vorbit astfel, a suflat peste ei și le-a zis: „Primiți Sfântul Duh! ²³Celor cărora le veți ierta păcatele, le vor fi iertate. Celor cărora nu le veți ierta păcatele, nu le vor fi iertate.“

Isus i Se arată lui Toma

²⁴Dar Toma, unul dintre cei doisprezece, zis Geamănul, nu era cu ei când a venit Isus. ²⁵„L-am văzut pe Domnul!“, îi ziceau ceilalți ucenici. Însă el le-a zis: „Dacă nu voi vedea semnele cuielor în mâinile Lui și dacă nu-mi voi pune degetul pe semnele cuielor și mâna pe coasta Lui, nu voi crede!“

²⁶O săptămână mai târziu, ucenicii Săi erau din nou în casă și era și Toma cu ei. Isus a venit (chiar dacă ușile erau încuiate) și a stat în mijlocul lor, zicând: „Pacea fie cu voi!“ ²⁷Apoi i-a zis lui Toma: „Pune-ți degetul aici și uită-te la mâinile Mele! Întinde-ți mâna și pune-o pe coasta Mea! Nu te mai îndoii, ci crede!“ ²⁸„Domnul meu și Dumnezeu meu!“, I-a răspuns Toma.

²⁹Isus i-a zis: „Crezi pentru că M-ai văzut? Fericiți sunt cei ce cred fără să vadă.“

De ce a scris Ioan această carte

³⁰Isus a mai făcut și alte semne de față cu ucenicii Săi, semne care nu sunt scrise în această carte. ³¹Dar aceste semne au fost scrise ca voi să credeți că Isus este Cristosul*, Fiul lui Dumnezeu și prin credință să aveți viață în Numele Lui.

Isus Se arată la șapte dintre ucenici

21 ¹După aceea, Isus S-a arătat din nou ucenicilor Săi la Marea Tiberiadei în felul următor: ²Simon Petru, Toma (zis Geamănul), Natanael (din Cana Galileii), fiii lui Zebedei și alți doi ucenici ai Săi erau

Jesus Appears to His Followers*(Mt. 28:16–20; Mk. 16:14–18; Lk. 24:36–49)*

¹⁹The day was Sunday, and that same evening the followers were together. They had the doors locked because they were afraid of the Jewish leaders. Suddenly, Jesus was standing there among them. He said, “Peace be with you!” ²⁰As soon as he said this, he showed them his hands and his side. When the followers saw the Lord, they were very happy.

²¹Then Jesus said again, “Peace be with you. It was the Father who sent me, and I am now sending you in the same way.” ²²Then he breathed on them and said, “Receive the Holy Spirit.* ²³If you forgive the sins of anyone, their sins are forgiven. If there is anyone whose sins you don’t forgive, their sins are not forgiven.”

Jesus Appears to Thomas

²⁴Thomas (called Didymus) was one of the twelve, but he was not with the other followers when Jesus came. ²⁵They told him, “We saw the Lord.” Thomas said, “That’s hard to believe. I will have to see the nail holes in his hands, put my finger where the nails were, and put my hand into his side. Only then will I believe it.”

²⁶A week later the followers were in the house again, and Thomas was with them. The doors were locked, but Jesus came and stood among them. He said, “Peace be with you!” ²⁷Then he said to Thomas, “Put your finger here. Look at my hands. Put your hand here in my side. Stop doubting and believe.”

²⁸Thomas said to Jesus, “My Lord and my God!”

²⁹Jesus said to him, “You believe because you see me. What great blessings there are for the people who believe without seeing me!”

Why John Wrote This Book

³⁰Jesus did many other miraculous signs* that his followers saw, which are not written in this book. ³¹But these are written so that you can believe that Jesus is the Christ,* the Son of God. Then, by believing, you can have life through his name.

Jesus Appears to Seven Followers

21 ¹Later, Jesus showed himself again to his followers by Lake Galilee.¹ This is how it happened: ²Some of the followers were together—Simon Peter, Thomas (called Didymus), Nathanael from Cana in Galilee, the

¹21:1 *Lake Galilee* Literally, “Sea of Tiberias.”

împreună. ³Simon Petru le-a zis: „Mă duc să pescuiesc.“ „Venim și noi cu tine!“, i-au zis ceilalți ucenici. Așa că au ieșit, s-au urcat într-o barcă, însă n-au prins nimic în noaptea aceea.

⁴A doua zi dimineața, Isus stătea pe țarm. Însă ucenicii nu știau că este Isus. ⁵„Băieți, aveți ceva pește?“, le-a zis Isus. Ei I-au răspuns: „Nu avem.“

⁶„Aruncați năvodul pe partea dreaptă a bărcii și veți găsi“, le-a zis El. Așa că l-au aruncat, dar nu mai puteau să-l scoată din cauza cantității mari de pește.

⁷Apoi ucenicul pe care îl iubea Isus i-a zis lui Petru: „Este Domnul!“ Când a auzit Simon că era Domnul, și-a legat haina de jur împrejur (fiindcă era dezbrăcat) și s-a aruncat în apă. ⁸Iar ceilalți ucenici au venit cu barca la țarm, trăgând năvodul cu pești (pentru că nu erau departe de țarm, ci doar la o sută de metri depărtare). ⁹Când au ajuns la țarm, au văzut acolo jăratice de cărbuni, pești deasupra și pâine. ¹⁰„Aduceți câțiva dintre peștii pe care i-ați prins acum“, le-a zis Isus.

¹¹Simon Petru a urcat în barcă și a tras năvodul la țarm. Era plin cu pești mari: o sută cincizeci și trei de pești. Dar cu toate că erau așa de mulți, năvodul nu s-a rupt. ¹²Isus le-a spus: „Veniți și mâncați!“ Nici unul dintre ucenici nu a îndrăznit să-L întrebe: „Cine ești?“, pentru că ei știau că este Domnul. ¹³Isus S-a dus, a luat pâinea și le-a dat-o. La fel a făcut și cu peștele.

¹⁴Aceasta era a treia oară când li Se arăta Isus ucenicilor după ce fusese înviat dintre cei morți.

Isus îi vorbește lui Petru

¹⁵După ce au terminat de mâncat, Isus i-a zis lui Simon Petru: „Simone, fiul lui Iona, Mă iubești tu mai mult decât aceștia?“

Petru I-a răspuns: „Da, Doamne, știi că Te iubesc.“

Isus i-a spus: „Ai grijă de mielușeii Mei!“

¹⁶I-a spus a doua oară: „Simone, fiul lui Iona, Mă iubești?“

Și Petru I-a răspuns: „Da, Doamne, știi că Te iubesc.“

two sons of Zebedee, and two other followers. ³Simon Peter said, “I am going out to fish.”

The other followers said, “We will go with you.” So all of them went out and got into the boat. They fished that night but caught nothing.

⁴Early the next morning Jesus stood on the shore. But the followers did not know it was Jesus. ⁵Then he said to them, “Friends, have you caught any fish?”

They answered, “No.”

⁶He said, “Throw your net into the water on the right side of your boat. You will find some fish there.” So they did this. They caught so many fish that they could not pull the net back into the boat.

⁷The follower Jesus loved very much said to Peter, “That man is the Lord!” When Peter heard him say it was the Lord, he wrapped his coat around himself. (He had taken his clothes off to work.) Then he jumped into the water. ⁸The other followers went to shore in the boat. They pulled the net full of fish. They were not very far from shore, only about 100 yards. ⁹When they stepped out of the boat and onto the shore, they saw a fire of hot coals. There were fish on the fire and some bread there too. ¹⁰Then Jesus said, “Bring some of the fish that you caught.”

¹¹Simon Peter got into the boat and pulled the net to the shore. It was full of big fish—153 of them! But even with that many fish, the net did not tear. ¹²Jesus said to them, “Come and eat.” None of the followers would ask him, “Who are you?” They knew he was the Lord. ¹³Jesus walked over to get the bread and gave it to them. He also gave them the fish.

¹⁴This was now the third time Jesus showed himself to his followers after he was raised from death.

Jesus Talks to Peter

¹⁵When they finished eating, Jesus said to Simon Peter, “Simon, son of John, do you love me more than these other men love me?”

Peter answered, “Yes, Lord, you know that I love you.”

Then Jesus said to him, “Take care of my lambs.¹”

¹⁶Again Jesus said to him, “Simon, son of John, do you love me?”

Peter answered, “Yes, Lord, you know that I love you.”

¹ 21:15 *lambs* Jesus uses this word and the word “sheep” in verses 16 and 17 to mean his followers, as in Jn. 10.

„Ai grijă de oile Mele!“, i-a spus Isus. Și i-a spus pentru a treia oară:

¹⁷„Simone, fiul lui Iona, Mă iubești?“

Petru s-a întristat pentru că îl întrebase și a treia oară: „Mă iubești?“, așa că I-a spus: „Doamne, Tu le știi pe toate: știi că Te iubesc!“

Isus i-a spus: „Ai grijă de oile Mele! ¹⁸Îți spun adevărul: când erai tânăr, te îmbrăcai singur și mergeai unde doreai, însă când vei îmbătrâni, îți vei întinde mâinile și altcineva te va îmbrăca și te va duce unde nu vrei să mergi.“ ¹⁹(A spus aceste cuvinte ca să arate cu ce fel de moarte avea să-L slăvească Petru pe Dumnezeu.) După ce a vorbit astfel, i-a zis lui Petru: „Urmează-Mă!“

²⁰Petru s-a întors și l-a văzut venind din urmă pe ucenicul iubit de Isus (cel care în timpul cinei se aplecase spre pieptul lui Isus și spusese: „Doamne, cine este cel care Te va trăda?“). ²¹Când l-a văzut Petru, I-a spus lui Isus: „Doamne, dar cu el ce se va întâmpla?“

²²Isus i-a zis: „Dacă vreau ca el să rămână aici până voi veni Eu, ce-ți pasă ție? Tu urmează-Mă!“

²³Aceste cuvinte s-au răspândit printre frați, fiind interpretate că acel ucenic nu va muri niciodată. Însă Isus nu a spus că nu va muri, ci: „Dacă vreau ca el să rămână până voi veni Eu, ce-ți pasă ție?“

²⁴El este ucenicul care depune mărturie despre aceste lucruri și care a scris acestea și noi știm că mărturia lui este adevărată.

²⁵Mai sunt multe alte lucruri pe care le-a făcut Isus și dacă ar fi fost scrise, unul câte unul, cred că nu ar fi putut să încapă în această lume toate cărțile care s-ar fi scris.

Then Jesus said, “Take care of my sheep.”

¹⁷A third time Jesus said, “Simon, son of John, do you love me?”

Peter was sad because Jesus asked him three times, “Do you love me?” He said, “Lord, you know everything. You know that I love you!”

Jesus said to him, “Take care of my sheep. ¹⁸The truth is, when you were young, you tied your own belt and went where you wanted. But when you are old, you will put out your hands and someone else will tie you. They will lead you where you don’t want to go.” ¹⁹(Jesus said this to show how Peter would die to give glory* to God.) Then he said to Peter, “Follow me!”

²⁰Peter turned and saw the follower Jesus loved very much walking behind them. (This was the follower who had leaned against Jesus at the supper and said, “Lord, who will turn against you?“) ²¹When Peter saw him behind them he asked Jesus, “Lord, what about him?”

²²Jesus answered, “Maybe I want him to live until I come. That should not matter to you. You follow me!”

²³So a story spread among the followers of Jesus. They were saying that this follower would not die. But Jesus did not say he would not die. He only said, “Maybe I want him to live until I come. That should not matter to you.”

²⁴That follower is the one who is telling these things. He is the one who has now written them all down. We know that what he says is true.

²⁵There are many other things that Jesus did. If every one of them were written down, I think the whole world would not be big enough for all the books that would be written.

License Agreement for Bible Texts

World Bible Translation Center

Last Updated: September 21, 2006

Copyright © 2006 by World Bible Translation Center

All rights reserved.

These Scriptures:

- Are copyrighted by World Bible Translation Center.
- Are not public domain.
- May not be altered or modified in any form.
- May not be sold or offered for sale in any form.
- May not be used for commercial purposes (including, but not limited to, use in advertising or Web banners used for the purpose of selling online ad space).
- May be distributed without modification in electronic form for non-commercial use. However, they may not be hosted on any kind of server (including a Web or ftp server) without written permission. A copy of this license (without modification) must also be included.
- May be quoted for any purpose, up to 1,000 verses, without written permission. However, the extent of quotation must not comprise a complete book nor should it amount to more than 50% of the work in which it is quoted. A copyright notice must appear on the title or copyright page using this pattern: "Taken from the HOLY BIBLE: EASY-TO-READ VERSION™ © 2006 by World Bible Translation Center, Inc. and used by permission." If the text quoted is from one of WBTC's non-English versions, the printed title of the actual text quoted will be substituted for "HOLY BIBLE: EASY-TO-READ VERSION™." The copyright notice must appear in English or be translated into another language. When quotations from WBTC's text are used in non-saleable media, such as church bulletins, orders of service, posters, transparencies or similar media, a complete copyright notice is not required, but the initials of the version (such as "ERV" for the Easy-to-Read Version™ in English) must appear at the end of each quotation.

Any use of these Scriptures other than those listed above is prohibited. For additional rights and permission for usage, such as the use of WBTC's text on a Web site, or for clarification of any of the above, please contact World Bible Translation Center in writing or by email at distribution@wbtc.com.

World Bible Translation Center

P.O. Box 820648

Fort Worth, Texas 76182, USA

Telephone: 1-817-595-1664

Toll-Free in US: 1-888-54-BIBLE

E-mail: info@wbtc.com

WBTC's web site – World Bible Translation Center's web site: <http://www.wbtc.org>

Order online – To order a copy of our texts online, go to: <http://www.wbtc.org>

Current license agreement – This license is subject to change without notice. The current license can be found at: <http://www.wbtc.org/downloads/biblelicense.htm>

Trouble viewing this file – If the text in this document does not display correctly, use Adobe Acrobat Reader 5.0 or higher. Download Adobe Acrobat Reader from: <http://www.adobe.com/products/acrobat/readstep2.html>

Viewing Chinese or Korean PDFs – To view the Chinese or Korean PDFs, it may be necessary to download the Chinese Simplified or Korean font pack from Adobe. Download the font packs from: <http://www.adobe.com/products/acrobat/acrrasianfontpack.html>